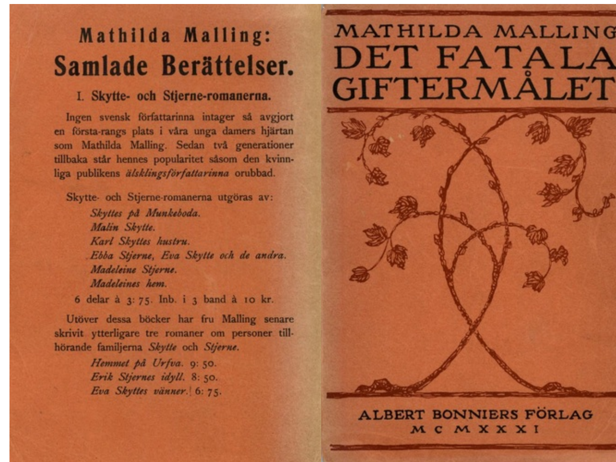

DET FATALA GIFTERMÅLET

AV

MATHILDA MALLING

---------------- STOCKHOLM ALBERT BONNIERS FÖRLAG

 STOCKHOLM ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1931

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken från 1931 av **Mathilda Malling** (1864-1942) digitaliserades direkt från original och anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i mars 2014 av Bert H.

I.

— Vad säger du, Anne-Sophie? . . . Henning Waast? . . . Har han äntligen beslutat sig för en fru? Och det berättar du, som om det vore den allra vanligaste nyhet! . . . Han mötte flyktigt systerns blick, halvt leende, men ändå lite forskande och oroligt. Han är ju gamla karlen snart, ett eller två år äldre än jag, som redan har vuxna barn.

— Käre Vilhelm — hon talade med undertryckt häftighet på samma gång som tonen hördes mer och mer allvarsam och förebrående. Vill du inte hellre själv läsa Heddas brev? Hon räckte honom det — men betänkte sig och tog det tillbaka igen. Eller vill du kanske, att jag skall läsa det för dig?

— Min bästa Anne-Sophie — rösten uttryckte endast den mest okonstlade förvåning. Inte kan detta vidare röra mig? Henning Waast — fastän han ju nog är en gammal god vän till oss alla — har ju dock egentligen alltid stått dig närmast. Jag förstår verkligen inte . . .

Utan att fortsätta meningen följde han systernmed ögonen. Hon svarade inte, satt bara fortfarande och såg ned i brevet — men det fanns i hennes ansikte ett uttryck, som ovillkorligen plötsligt gjorde honom orolig, och för sig själv tänkte han: »Stackars Anne-Sophie! Nog är hon tapper och bär det med fattning, men vid det här laget —

gamla och grå, som vi snart alla börja bli — hade hon väl ändå med säkerhet hoppats slippa se en fru på Oringtofta.»

Anne-Sophie mötte sin brors blick och i det hon nu beslutsamt räckte honom brevet, som innehöll nyheten, sade hon i långt kyligare ton — plötsligt utan förbarmande:

— Det är bäst du själv läser det, Vilhelm.

Han tog dröjande det tjocka postpappersarket

och började halvhögt:

»Kära Anne-Sophie! Du tycker nog ...»

— Allt det där — hela början — behöver du naturligtvis inte bry dig om, avbröt systern honom retligt. I detsamma böjde hon sig fram och satte menande fingret på en bestämd rad nederst på sidan:

— Fröken Edith Eglé Eysten, sade hon långsamt, betydelsefullt med halvt föraktlig, halvt bitter betoning. Ordet nemesis kom naturligtvis inte över hennes läppar — det hade inte varit likt Anne-Sophie Wendelsköld att använda ett så dramatiskt uttryck — men närhon nu såg på sin bror Vilhelm, sade hennes stora mörka ögon det tydligt nog.

— Kan det finnas någon annan flicka i världen med det namnet? frågade hon lågmält, med ett slags tragisk triumf i rösten.

Vilhelm sade ingenting, men systern såg, hur gråblek han blivit och gav akt på, att han i detsamma långsamt förde vänstra handen upp emot bröstet.

— Tag dig det inte så nära, sade hon i lite mildare ton. Jag har alltid tänkt mig, att en gång förr eller senare måste du på ett eller annat

sätt åter komma i beröring med barnet.

Han höll alltjämt brevet i handen — framåtlutad i stolen med sänkta ögon.

— Jag trodde egentligen, att Henning visste det, sade han — allting om mig och ... och ...

— Hur skulle han kunna veta det? Utom du

och jag och en eller två andra, som säkert aldrig ha sagt något och ju nu bägge äro döda, tror

jag inte att någon någonsin har vetat det________________

Vad Henning angår, vet han bara — om han inte har glömt det — att du under din garnisonstid i Stockholm för så och så många herrans år sedan, brukade umgås hos Eystens. Att Blanche skulle ha anförtrott sig åt sin andre man, som ju också heter Eysten och var på något vis släkt till gubben, är — när man tänkerpå hennes karaktär (tonen blev åter kallt föraktfull) naturligtvis alldeles otänkbart.

Vilhelm teg och återgav mekaniskt systern hennes brev. När hon vek ihop det och med nedslagna ögon stoppade in det i kuvertet, sade hon skarpt med mer än vanlig animositet:

— Att Henning inte vet det ringaste om den historien, är inte alls underligt. Men att han inte på minsta sätt velat underrätta sina bekanta om förlovningen, förrän efter första lysningsdagen — det tycker jag är mera än besynnerligt.

Brodern svarade inte på hennes sista ord. Han, för sin del, förstod mycket väl, att den åldrande brudgummen, när han nu en gång beslutat sig för en ung fru, helst i det längsta velat undvika att utsätta sig för umgängets undran, gissningar och kommentarer. Dessutom kände han ju sin syster: hade Anne-Sophie i tid vetat om den gamle vännens förehavande, hade hon säkerligen inte skytt något medel för att hindra hans giftermål. Till och med nu kände sig Vilhelm de Breteuil så föga säker på hennes avsikter i detta fall, att han okonstlat frågade:

— Vad ämnar du göra?

Trots sina nära fyrtioåtta år rodnade Anne-Sophie. Hon sade hastigt, lugnt, mycket bestämt, med förnäm värdighet:

— Skriva och gratulera, förstås. Det ämnar väl du och Marianne också göra?

— Vet du hans adress? frågade Vilhelm åter. Efter brevet att döma ser det ut som om flickan bodde i Bohuslän, inte långt från Lysekil, eftersom Hedda nästan genast fått nys om lysningen.

— Nej, naturligtvis inte, sade Anne-Sophie torrt. Inte vet jag hans adress. Hedda har ju aldrig kunnat skriva ett redigt eller utförligt brev...

— Antagligen skriver han snart själv till oss och berättar alltihop, sade Vilhelm i trött-ton — liksom tröstande.

Någon knackade lätt på rutan och in genom glasdörrarna utåt verandatrappan kom frun i huset med en liten spetsschal virad om huvudet.

— Så tunnklädd ute i blåsten... sade hennes man förebrående, i det han omsorgsfullt låste dörren efter henne.

— Jag var bara ett litet slag nere vid drivbänkarna ... Så kom Lova med det här brevet till mig ...

— Från Ulla naturligtvis, avbröt henne svägerskan för att slippa onödiga förklaringar. Hennes mor har just skrivit till mig.

Marianne hade tydligen hoppats få vara denförsta, som berättade den sensationella nyheten. Hon tittade besviken från Anne-Sophie till sin man:

— Vet ni det redan? frågade hon. Och är ni inte mera förvånade?

— Joo... sade Anne-Sophie tvunget. Jag satt just och talade med Vilhelm om, hur märkvärdigt det är, att vi ingenting visste på förhand.

— Det låter riktigt romantiskt, sade Marianne. Det hade jag aldrig trott om Henning — att han, som väntat så länge, så plötsligt kunde besluta sig ...

— Han tyckte väl, att han ingen tid hade att •förlora, sade Vilhelm med ett forcerat försök att skämta bort saken.

— Nej — sade hans hustru lite förstrött. Kanske inte... Hon såg ovillkorligt på Anne-Sophie och fortfor hastigt:

— Bröllopet blir förstås i hennes hem — var det nu är! — Men strax efteråt, skriver Ulla, komma de nog så snart som möjligt hem till Oringtofta.

— Hur vet Ulla det? frågade Anne-Sophie nyfiket aggressivt.

— Hon vet hela historien från prästen, som lyste för dem, svarade Marianne lite förvånad. Skrev inte Hedda, var hon hade det ifrån? Det lyste för dem i en liten annexkyrka på en ö iskärgården, där fästmön bor... Mycket avlägset och primitivt, ser det ut till... Jag har ju ingen idé om lokaliteterna där uppe, men det är nog ändå i närheten av Lysekil... Har Henning, när han kom från Norge i våras, hamnade precis där?... undrade hon, desorienterad.

— Han sade alltid, att han skulle passa på att hälsa på sin vän ingenjör Stenman, som äger flera egendomar där uppe i skärgården — sade Vilhelm. En gammal ungkarl liksom han själv... Minns du inte, att han var på Orin,g;-tofta i somras?

— Jo, då... Det gick upp ett ljus för Marianne. Och med tanke på Oringtofta, fortsatte hon:

— Jag undrar just, vad gamla tant Regina, som så länge varit envåldshärskarinna i Hennings hem, egentligen kommer att säga om allt det här!...

Vilhelm tyckte, att han aldrig förut hade hört sin hustru vara så ytligt banalt pratsam. — Tant Regina... också en sida av saken, förstås!... Ja, nog blir det väl en stor förändring för gamla fröken Waast, sade han, som vid det här laget nog är mellan sjuttio och åttio år...

Anne-Sophie deltog inte längre i samtalet. Hon hade gått bort till verandadörrarna som hon öppnade, i det hon strängt ropade utåt träd-gården till sin yngste son, att han inte fick klättra i morbror Vilhelms unga körsbärsträd. • — Eftersom hans far inte är här får jag nog själv gå ut och riktigt gräla på honom — vände hon sig till brodern och svägerskan. Bara de här två-tre dagarna vi varit på landet, sedan skolan slutade, har han blivit så vild och självsvåldig av sig ...

När hon stängde dörren efter sig, gick Marianne bort till sin man och satte sig på armstödet på hans länstol. Hon förde smekande fingrarna genom det mörka, på senare tiden starkt gråsprängda håret, i det hon med dröjande, betydelsefull tonvikt förtroligt frågade honom:

— Hur tog Anne-Sophie det egentligen?... Jag menar allra första underrättelsen ...

— Å — han drog på det — hon tänker väl ändå inte vidare på Waast nuförtiden...

— Jo, det gör hon — sade Marianne med eftertryck, mycket bestämt. Det kan hon inte låta bli. I alla fall tänker hon så mycket på honom, att hon inte kan fördraga den tanken, att han nu gifter sig med en annan.

— För min del tycker jag också han är för gammal att gifta sig, sade Vilhelm lite strävt. Med en så ung flicka till på köpet. Han reste, sig från sin plats.— Ä, vet du vad — förebrådde honom Marianne. Han är ju frisk och sund, knappt äldre än du, och ser ju alltjämt så fin och präktig ut... Inte behöver han vid bara femtiotvå år eller så, alldeles uppge hoppet att äntligen få ett riktigt eget hem med hustru och barn... I alla fall inte för Anne-Sophies skullI... Hon, som nu är så pass gammal, att hon borde tänka på annat än sina gamla beundrare och för egen del till den grad går upp i sina bägge pojkar.

— Jag tänker heller inte på Anne-Sophie. Naturligtvis kan hon inte, endast på grund av, deras gamla vänskap, på något sätt känna sig berättigad att när det gäller hans giftermål och framtid ha ett ord med i laget... Och hur härsklysten hon än är, när det är frågan om dem hon håller av, tror jag inte, att hon själv någonsin har tänkt sig det...

Marianne smålog men sade honom inte emot. Han stod och teg ett par sekunder och sade plötsligt tvärt i en annan ton:

— Jag tänker inte på Anne-Sophie. Jag tänker på flickan.

— Naturligtvis, sade Marianne rätt likgiltigt. Hon hade också rest sig upp, på samma gång som Vilhelm, och stod och bläddrade i de nya tidningarna på bordet. Naturligtvis måste det vara bra underligt för henne att få en man,som är dubbelt så gammal som hon själv — eller mera.

— Det också, sade Vilhelm, men jag tänkte nu mest på, hur föga han efter sitt långa ungkarlsliv ägnar sig... Han avbröt sig och Marianne inföll livligt:

— Henning är en av de bästa människor, jag känner, en alldeles utmärkt bra karl — intagande och begåvad på alla sätt och vis... I grund och botten ...

— »I grund och botten» kan du inte alls bedöma saken, min kära Marianne, avbröt Vilhelm i långt skarpare ton än han annars brukade tilltala sin hustru.

— Men Vilhelm... mumlade hon lite förebrående, liksom förvånad. Hon kom att tänka på ungdomsvännens kortvariga passion för henne själv — för över tjugu år sedan! — den obetänksamma förlovningen dem emellan, vilken blott varat några få veckor, men kanske ändå... ja, utan allt tvivel framkallat Vilhelms svartsjuka gentemot Henning och — i långt högre grad — hans syster Anne-Sophies ovilja och bitterhet, till den grad, att hon just då kunnat besluta sig för det förhastade giftermålet med Uno Wendelsköld. Men hur vore det möjligt, att någon av dem ännu kunde hysa groll emot henne själv eller Henning för den sakensskull? . . . Att Vilhelm en enda minut kunde känna sig svartsjuk på någon annan? . . .

Hon mötte osäkert sin mans blick — gick åter bort till honom och stack sin arm in under hans — ödmjukt förtroligt, liksom avbedjande.

Han förstod henne genast. — Käraste barn lilla . . . Han böjde sig ner och kysste henne på håret. Hon sade:

— Inte angår den här saken oss . . . Inte det allra ringaste. Att en av våra gamla vänner och bekanta gifter sig med en främmande ung flicka. Han tycker väl om henne och hon tycker kanske om honom . . . För min del unnar jag Henning alla flickor i världen — bara inte Yvonne.

— Så tokigt — menade Vilhelm ogillande.

— Tyst — sade Marianne hastigt. Där kommer Yvonne.

II.

Yvonne kom in.

Med sådan fart hade hon sprungit uppför trappan och öppnade nu dörren så brådstörtat, att de knappt sett skymten av henne genom fönstret, förrän hon redan stod inne i rummet. Hon hade en röd nejlika i handen och räckte den genast till sin mor:

— Den stod i yttersta drivbänken . . . Mamma såg den inte. Är den inte underbart vacker? . . . Och så tidigt . . .

Hon blev stående vid bordet mitt i salen — lång, smal och barhuvad, med bruna ögon och de två mörkbruna, tjocka hårflätorna, som lågo tätt omkring huvudet, långt framdragna jäms med pannan och tinningarna, och gåvo ännu djupare skugga åt de stora, något smala ögonen, vilka redan tillräckligt skuggades av de mörka brynen och de tungt fransade ögonlocken. Också behärskades hela ansiktet till den grad av hennes ögon, att man till en början knappt gav akt på de övriga dragen — varken näsan, som varlite för stor, eller munnen, som just heller inte var liten. Men de flesta, som sågo henne, fäste sig vid ansiktsovalens sällsynt rena form, den vackert rundade hakan och halsen, som mjukt och ståtligt höjde sig ur det moderna, yvigt veckade tyllryschet, i dag sammanhållet av en svart emaljbrosch ovanför den tättslutande prinsessklänningen av enfärgat blått linnetyg.

— Farbror Henning är gift, sade hon ivrigt. Nej — inte ännu, förstås... Fastän när det lyser för en i kyrkan, så är man väl redan så gott som gift... Lova berättade, att mamma hade sagt det... Hur gammal är han ?

— Lika gammal som jag, sade hennes far kort.

— Ja, det har jag också alltid tänkt mig, men jag visste inte riktigt... På sätt och vis ser han yngre ut, men hans hår är ju mycket tunnare än pappas.

— Han är också hela två år äldre, upplyste Marianne med ett slags stolthet över sin mans ungdomlighet.

— Det behöver nu inte betyda så mycket med håret, tyckte Yvonne. Jag känner en ung kandidat i Lund — rätt ung i alla fall — som redan har en försvarlig måne... Och hon? — Hur gammal är hon ?... Och vem är hon ?

— Ingen som vi känna, sade Marianne avgörande. Hon är bara lite äldre än du. Tjugufem år eller så.

— Lite äldre 1 upprepade Yvonne. Jag är ju knappt tjugu.

Därmed var hennes nyfikenhet tills vidare fullkomligt tillfredsställd och de förstodo, att hon i motsats till alla andra inte egentligen kände sig imponerad av den stora nyheten. Henning Waast, som var över femtio år, intresserade henne inte personligen och heller inte den okända flickan han nu gifte sig med och förde hem till Oringtofta. Att hon var tjugufem år, betydde för Yvonne, att hon redan var på god väg att bli »lite äldre». Det var sådana giftermål folk kallade partier — »ett gott parti» — »ett dåligt parti» — »ett passande parti»... Sådana kunde kanske vara bra nog för andra, men hon ämnade aldrig inlåta sig på något slags »parti». Kärlek — och hon accepterade endast den mest romantiska och svindlande form för en dylik känsla — hade ingenting att göra med ett »parti»: passande eller inte. Emellertid, när hon tänkte på, att unga fru Waast inom kort skulle bli hennes närmaste granne, nedlät hon sig ändå till att göra ännu en fråga:

— Är hon vacker? sade hon.— Hur skulle vi kunna veta det? Marianne skrattade. Hon har ett vackert namn: Edith Eglé Eysten.

— E. E. E., sade Yvonne självsvåldigt persifle-rande. Jag förmodar, att mamma tänker på monogrammen på hennes duktyg.

Vilhelm öppnade dörren till förstugan: — Jag går in och skriver det där brevet till bror Jacques, sade han. Tonen lät trött och missnöjd, men Marianne märkte det inte: hon ville bara tala med Yvonne om det som nu upptog henne.

Yvonne var emellertid inte längre intresserad av saken och kunde inte alls begripa, att mamma brydde sig så mycket om farbror Henning: om han gifte sig eller inte gifte sig. Hon hade* heller inga förutsättningar att förstå sin mors intresse, ty inte hade någon berättat för henne om vad som hände den där julen på Urfva för, över tjugu år sedan, då Vilhelm de Breteuil och Marianne Lystrup möttes och Henning Waast, som redan var förlovad med unga fröken, bröt armen i snödrivorna, och att efteråt den nygifta majorskan Wendelsköld hade så svårt för att dölja, hur bittert hon ångrade sig. Inte visste Yvonne det — inte hade hon skuggan av aning om alla dessa gamla historierI Och om hon hade vetat det. — »Tänk», skulle hon ha sagt. »För över tjugu år sedan!... Innan jagfanns till... Ja, naturligtvis voro d e unga på den tiden ...»

Men den, som nu var ung, det var Yvonne de Breteuil — och en till. Och några andra också — många andra, förstås 1 Fastän hon inte kände dem och de alls inte betydde något för henne. Människor, som hade levat för hundra år sedan — eller allra helst för flera hundra år sedan — det var en annan sak! De åldrades inte, de voro utanför tiden och högt ovanför den. Man läste om dem, och när man fäste sig vid dem och kom att hålla av dem, så fingo de nytt liv...

Hon läste gärna och mycket men sällan de där »realistiska» böckerna, där folk hade ont om pengar och inte betalte sina räkningar och hade så mycket ruskiga saker för sig, förförde stackars tjänstflickor, bedrogo sina fruar och gifte sig för pengar med den de inte tyckte om. Om det var livet, så... Ja, så var det inte värt att leva, och hon för sin del ville helst slippa att veta något vidare om det. Ännu s,å länge åtminstone... För började man gräva i allt detta, som de kallade för »livets verklighet», så kunde man naturligtvis inte upphöra med det. Då vore man tvungen att gå djupare och djupare, ända ned till den svartaste botten. Mén då skulle det också vara allvar med det IDe där moderna böckerna däremot, som mamma och faster Anne-Sophie läste för att kunna »följa med» och ibland »varnade» henne för — de frestade henne inte. När hon någon gång af nyfikenhet tittade i dem, tyckte hon de sågo tråkiga ut, och för hennes skull behövde inte faster Anne-Sophie rynka på näsan och ostentativt lägga undan dem, när hon och gossarna kommo in i förmaket. Georg Wendelsköld retades också ofta med sin mor över hennes överdrivna försiktighet. »Virginibus puerisque»/ sade han, som kunde latin och var ett halvt år äldre än sin kusin Yvonne. Han var också långt mera »modernt» anlagd än hon, och om han än inte precis berättade det för sin mamma, så följde han nog lika bra med som hon, när det gällde »Gift» och »Fortuna», och därmed besläktad skönlitteratur. Men för honom — lät han öppet förstå — voro alla dessa böcker i många avseenden alls inte »realistiska» nog. »Mamma skulle bara veta» — sade han mörkt överlägset — »vad vi pojkar på den helklassiska linjen kunna komma över: ’Ars Amandi'», sade han med skrämmande eftertryck och såg på sin mor med sina stora bruna ögon, så lika hennes egna.

— Faster ska inte vara rädd, sade Yvonne tröstande — blir han fördärvad, och det blirhan nog, så är det i alla fall inte latinets skull. Otto säger, att så usla betyg, som Georgs sista terminen...

Otto var den yngre brodern, mera exem-plarisk och »lik Uno». För tillfället stod han inne i nästa rum och stack plötsligt ett runt, solbränt ansikte under en gul hårlugg in genom dörren:

— »Giftas» — kom det i en dov, utmanande viskning.

— Georg! ropade modern förebrående. Den boken läser du väl ändå inte? Den är för-b juden.

Den långe, ståtlige unge Georg strök sina splitternya, späda, mörka mustascher.

— Mamma — sade han långdraget — hela världen läser den.

— Inte jag, ropade Yvonne. Men inte är det för att det är förbjudet, att jag inte bryr mig om att läsa sådant. Det jag vill läsa, det läser jag.

När Yvonne »talade i den tonen», blev faster alltid retad, och hon gjorde plötsligt helt om:

— Till en viss grad är det naturligtvis ens plikt att sätta sig in i tidens frågor, sade hon strävt på sitt förnäma sätt.

— Vet faster, svarade hennes brorsdotter —jag tycker inte egentligen, att tidens frågor angå mig.

— Inte det? sade majorskan ironiskt utan att vidare fortsätta diskussionen.

Nuförtiden läste alltid Yvonne helst riddar-romaner, och älsklingsboken var en gammal tysk bok, som hon funnit inne hos sin far och som (fastän hon inte visste det) också i hans liv hade spelat en viss roll. Den var så medeltids-aktig hon någonsin kunde önska sig och handlade om »de tre mest berömda Liebespärchen»: Vilhelm av Österrike och Aglai, Vilhelm av Or-léans och Amelie och Tristan och Isolde. Hon tyckte det var en förtjusande bok — stämningsfull och underlig, äventyrlig och tragisk och smärtsamt passionerad. Hon gömde den i sin översta byrålåda och talade aldrig om den.

Om inte »tidens frågor» angingo henne: »inte egentligen», som hon så ofta sade, så fanns det mycket annat, som i högsta grad angick henne. Först och främst naturligtvis allt, som rörde henne själv — detta var så solklart, att hon inte gjorde någon hemlighet av det — och därnäst allt, som rörde Erland Seiszing. Men angående detta var hon inte så öppenhjärtig. Inte så, att hon sökte förställa sig eller egentligen dölja, att hon hade den känslan. Hon teg bara.»Känsla»? — Yvonne skulle aldrig funnit på, att, när det gällde henne själv, använda ett sådant ord. Hon »tyckte» det och detta och medvetet eller omedvetet drömde hon alltid. För det mesta om något, som aldrig kunde hända — något, som var omöjligt och som hon hela tiden själv visste vara omöjligt: åtminstone i en »vanlig värld» och bland »vanliga» människor. Men därför var det förstås inte sagt att alla människor voro lika »vanliga», och världen — det visste hon mycket väl från de böcker, hon läste — den var oberäknelig, underlig, brokig och skiftande, så att den ett-tu-tre kunde bli alldeles upp- och nedvänd och det, som såg helt och hållet omöjligt ut, kunde med ens bli mycket möjligt, ja, det enda möjliga. Det otroligaste kunde hända och plötsligt bli mycket rimligt och förnuftigt. Hade de till exempel inte allesammans i många år alltid sagt och trott, att Henning Waast med mer än femtio år på nacken, som de »kände så väl» och som var så nöjd och belåten med sin oberoende tillvaro på det präktiga Oringtofta — att han aldrig i livet skulle kunna tänka på att gifta sig? Men se nu bara vad som hade hänt! Hade han inte bakom ryggen på dem allesammans — pappa och mamma och faster Anne-Sophie och allihop, som»kände honom så väl» — hade han inte gått och gift sig med en flicka, knappt hälften så gammal som han själv, en flicka, som ingen kände och ingen någonsin förut ens hade hört talas om? . . .

III.

Marianne hade verkligen mycket gärna ytterligare velat diskutera dagens sensation med sin svägerska, men då denna så deciderat undvek det, hade hon av grannlagenhet och hänsyn för Anne-Sophies förmodade känslor inte haft mod att återupptaga ämnet. Det bleve väl nog tillfälle till det en gång — nu finge de bägge två först och främst tänka på pojkarna.

Somrarna igenom brukade Wendelskölds alltid disponera de två största gästrummen på Urfva — i år de tre, därför att de denna gång också medförde en informator åt gossarna. Den äldste liknade nog till det yttre sin mor — var lång, smärt, ståtlig och brunett liksom i allmänhet Breteuil’arna — men »på huvudets vägnar», som Anne-Sophie uttryckte det, »bråddes de nog bägge mest på Uno». Med dessa ord brukade ofta den ärelystna och bekymrade modern för sina närmaste diskret ursäktande häntyda på, att de båda ynglingarna oftast blevo kvarsittare i sina respektive klasser i katedralskolan iLund. Men Georg borde ju helst bli student till julen nu i år — skoltiden hade varat länge nog! — och Anne-Sophie var just nu förtvivlad över, att han, utan tanke på den

stundande viktiga höstterminen, så självrådigt envist nekade att deltaga i den vistelse på Riigen, hon planlagt för sina gossar, där de under informatorns ledning, mera ostörda än här på Urfva, kunde studera och repetera sina pensa. Också Vilhelms två pojkar, Skak och Willie, sexton och fjorton är gamla, skulle vara med om utflykten till den lilla tyska ön — bada och fotvandra och lära sig att »vara hemifrån», vilket Vilhelm, själv mestadels uppfostrad på kadettskolan, ansåg så nyttigt.

Nu var det meningen, att de skulle begiva sig åstad i morgon bittida, och sedan ungdomen redan gått till ro, sutto de båda mödrama inne i den övre hallen utanför Wendelskölds rum och lade sista hand vid packningen. Anne-Sophie talade hela tiden inte om annat än vad hennes yngste son skulle ha med sig på färden och hur gräsligt tråkigt hon tyckte det vara, att Georg absolut inte ville vara med om den och sålunda inte fick profitera av kandidat Martells samvetsgranna undervisning och av de sköna baden i Östersjön. Han ville hellre gå här och lata sig på Urfva och spela krocket med Yvonne...— Å, om han aldrig har något sämre för sig, tyckte Marianne, nonchalant tröstande.

Anne-Sophie tittade ned och knep ihop läpparna. Hon tyckte inte om svägerskans ton och undrade bittert, om hon kanske också kunde se, hur föga hon själv i moraliskt avseendte litade på sin äldste son.

Men Marianne ägnade i verkligheten inte en tanke åt Georg Wendelsköld och hans moral. Hon intresserade sig mycket mera för Anne-Sophie själv och brevet i förmiddags. Just nu tog hon det åter — lite dröjande — upp ur fickan och lutade sig fram emot lampan för att ännu en gång genomläsa det.

Marianne de Breteuil var nu över fyrtio år, men tiden hade farit så skonsamt fram med henne, att hon knappt såg ut att vara mera än trettio: på sätt och vis — tyckte de flesta —. vackrare och fräschare än sin unga dotter, som enligt den gängse smaken föreföll lite för kantig, lite för rak, lite för mörk. Figuren var nog något fylligare än för tjugu år sedan men vig och spänstig, och den alltid jämnbruna hyn ännu lika mjuk och slät som en ung flickas. De mångskiftande vackra ögonen, som en gång till den grad förtrollat Henning Waast och många med honom, hade ingenting förlorat varken i glans eller uttryck. Tvärtom ägde nog blickenännu mera djup och värme än under ungdomens dagar, och kanske förstod hon sig nu också bättre på att med mera medveten effekt »använda» sina ögon, än hon då hade gjort. Med armbågen mot knät och ena tåspetsen vilande på golvet satt hon uppkrupen på bordskanten under hänglampan, vars sken föll rakt ned över det bruna håret, uppstruket från nacken och högt uppsatt på hjässan med små korta lockar nedöver hårfästet och öronen. Instucken bland de många små tättsittande, gnistrande stenkolsknapparna i det svarta klänningslivet bar hon ännu den högröda nejlikan, som hennes dotter hade givit henne. Anne-Sophie gav akt på den och började genast tala om Yvonne.

— Kanske hade det varit klokare, om ni hade skickat flickan till Tyskland i sommar än alla småpojkarna, sade hon i en ton, som inte lät riktigt vänlig.

Marianne kände sig strax pikerad — hon sade:

— Menar du för Georgs skull?...

— Nej... Inte kan hon göra honom någon skada — och han inte heller henne... Jag tänkte på Erland Seiszing.

Marianne skrattade lite tvunget och sade vårdslöst avvärjande:

— Bevare oss väl!... Det retade henne, att Anne-Sophie »lade sig i» något, som ju alls inteangick henne, men som sedan någon tid ovillkorligen sysselsatte och bekymrade henne själv, utan att hon dock ännu egentligen ville medge det — inte ens för sig själv. För att genast avbryta all diskussion om ämnet tog hon sin tillflykt till brevet i sin hand och utan att längre taga hänsyn till den andras tydliga ovilja att tala om Waasts giftermål, sade hon en smula poängterat:

— Eysten !... Jag tycker jag har hört det namnet förut. Det låter liksom så bekant...

— Snarare läst det, sade Anne-Sophie torrt. För så och så många år sedan förekom det ganska ofta i tidningarna, då gubben kommerserådet — den här flickans far — under fransktyska kriget förlorade hela sin stora förmögenhet och plötsligt dog efter ett slaganfall.

— Sade de inte, att han tog livet av sig? — frågade Marianne dröjande, halvt medlidsamt.

— Nej, sade Anne-Sophie. Så farligt var det inte. Han var en hederlig karl och kunde nog göra rätt för sig... men det väckte mycket uppseende, därför att han ansågs så rik och hade så vidsträckta förbindelser...

— Ja, jag tyckte nog att jag någon gång hade hört namnet... Och därefter med mera intresse:

— Då har hon väl ingenting? — dottern, me-nar jag... Tror du hon kan ha tagit Henning uteslutande för pengarnas skull?

— Utan allt tvivel, sade Anne-Sophie kort och kategoriskt.

Marianne teg lite — det var inte utan att hon skämdes en smula för sin egen fråga — hon vek tankfullt ihop papperet, som hon åter stoppade i fickan.

— Det är egentligen skamligt av oss att sitta och tala på det viset om en människa, som vi alls inte känna ännu, och som kanske redan anser oss för sina vänner... Ty inte kan Henning ha talat med’ henne om Oringtofta utan att på samma gång nämna oss...

Anne-Sophie svarade inte och Marianne fortfor:

— Hon har styvfar, skriver Ulla — en styvfar, som till på köpet nyligen har gift om sig. Hennes egen mor har hon kanske mist för längesedan— Och nu... nu har hon väl ingen att riktigt hålla sig till, stackare. Ingen utom Henning, förstås... Du vet, hur osammanhäng-ande Ulla skriver, men det ser ut som om fru Eysten — flickans egen mor, menar jag — hade varit lite underlig och inte riktigt att lita på...

— Man kan kalla det vad man vill, sade Anne-Sophie i samma korta och torra ton var-med hon hela tiden talat. I många fall var hon nog — som du säger — lite »underlig».

— Kände du henne? frågade Marianne nyfiket.

— Jag har träffat henne, svarade Anne-Sophie reserverat. På den tiden jag i min ungdom var i Stockholm, var hon ofantligt mycket med.

— Var hon stilig? Anne-Sophies ovanligt kyliga och försiktiga sätt gjorde, att Marianne kände sig mer och mer intresserad.

— »Stilig?»... Kära du, det låg något visst fientligt överlägset, nästan hämndgirigt i tonen. Du talar som om det kunde vare Yvonne I Fru Eysten ansågs för en mycket stor skönhet.

Marianne skrattade godmodigt:

— Det vill säga, att folk i allmänhet tyckte det, men det låter inte som om du hade beundrat henne.

— Nej — jag svärmade aldrig för henne. Inte ens för hennes utseende.

Mera sade hon inte om en person, som hon på sin tid djupt hade avskytt och nu på nytt kände agg emot. Men hon tänkte: »Om Marianne verkligen så gärna vill veta besked om Blanche Eysten, kunde hon ju fråga sinman!...» Men tanken förskräckte henne själv och det var i mera medgörlig ton hon fortsatte:— Naturligtvis var hon vacker... något annat kan jag knappt säga om henne. Jag var ju ung och oerfaren på den tiden, och — som sagt — jag kände henne inte något vidare.

— Säg mig nu hellre alltihop, Anne-Sophie, sade Marianne självsvåldigt, nog kan jag begripa — bara på din ton — att du har något särskilt emot den människan... Och är det inte mycket bättre, att jag vet det, innan Henning kommer hem med sin unga fru?

— »Alltihop» — rösten blev åter skarp och ironisk. Som om jag visste allt! Hon var på sin tid mycket firad och beundrad, i synnerhet av herrar, och det fanns nog de, som trodde... Hon tvekade ett ögonblick men gav strax efter för frestelsen att äntligen »säga sanningen» om den blivande fru Waasts mor.

— Man vet ju aldrig hur mycket som är skvaller eller inte, men något gott rykte tror jag inte hon hade ...

— På vad sätt? frågade Marianne.

— På det vanliga sättet, förstås. Finns det egentligen mera än ett sätt, varpå en kvinna kan förlora sitt rykte? ...

När hon hade sagt det, ångrade hon sig igen. »Om ändå Marianne ville låta bli att vara så nyfiken 1» tänkte hon irriterad. »Om hon nu bara inte ger sig till att förhöra Vilhelm 1... Å andra

3. — Mailing, Det fatala giftermålet.sidan är hon ju så ovetande och naiv, att det nästan är ens plikt att varna henne...»

Högt sade hon — mera försiktigt än förut:

— Jag säger bara, vad andra sade... eller rättare vad de viskade om. Kanske var det mesta förtal... Vad vet man? Hon var ung och vacker, med en man, som var minst trettio år äldre än hon. Minst.

De tego bägge ett par sekunder, tills Marianne tankfullt och liksom lite medlidsamt sade:

— Tycker du inte, det är rätt eget, att nu dottern... att hon också gifter sig med en man, som är så mycket äldre?

Anne-Sophie såg på sin svägerska med en besynnerligt mörk, liksom misstänksam blick.

— Låt oss hoppas — sade hon högdraget — att den blivande fru Waast, eller kanske hon redan ä r gift, inte alltför mycket liknar sin mor.

— Å, när Henning, som är så klok och har så god smak, har fäst sig vid henne, tror jag säkert hon är mycket sympatisk... Marianne var av naturen optimist och dessutom rätt samvetsgrann, när det gällde att bedöma människor. Sade hon något ofördelaktigt om dem, var det1 närmast skämtsamt eller oftast av tanklöshet.

Anne-Sophie svarade inte.

— Ulla skriver och det stod ju också i Heddasbrev till dig, att flickan delvis blivit uppfostrad i Norge.

— »Uppfostrad», vet jag inte — sade Anne-Sophie kyligt, men att hon har varit där, är nog riktigt. När gubben dog, var barnet inte mera än en tio, tolv år och året efteråt gifte sig Blanche med hans släkting Fredrik Eysten, som under sista tiden varit hans privatsekreterare — nästan som barn i huset, som det heter... Naturligtvis pratade folk om det...

— Folk äro alltid elaka. Blanche?... Hette hon Blanche? Det låter så poetiskt.

— Ja. Men jag tror knappt att »poesi», som du uppfattar det, var Blanche Eystens starka sida.

— Är du inte lite hård emot henne, Anne-Sophie? !

— Jag vet inte. Jag tycker att jag hela tiden mest har försvarat henne och sagt, att man aldrig kan veta, vad som är sant eller osant, när en person blir så mycket omtalad som hon blev. Och att säga, att poesi inte är en människas starka sida, kan väl egentligen inte anses för »hårt?

Marianne smålog utan att svara men såg inte riktigt övertygad ut. Liksom för att en gång för alla göra slut på vidare förfrågningar angåendeherrskapet Eysten, återtog nu Anne-Sophie i långt mera likgiltig ton:

— De reste sedan till Norge, fru Eysten och hennes nye man, och där dog hon. Rätt snart efteråt, har jag hört. Sedan har jag verkligen inte vetat det allra ringaste om de människorna — förrän precis nu i dag.

— Men barnet? Den lilla flickan? — gjorde Marianne ännu en fråga.

— Flickan — henne togo de naturligtvis med sig till Norge.

— Och där borde hon ha stannat — skrattade plötsligt Marianne på sitt muntert bekym-merslösa sätt — i stället för att nu dyka upp som fru på Oringtofta.

— ödets vägar, sade Anne-Sophie sententiöst. Men det lät, som om hon velat säga något annat.

Marianne såg på klockan, reste sig upp och sade god natt. — Det har blivit riktigt sent, sade hon, och Vilhelm undrar väl, vart jag har tagit vägen.

Anne-Sophie höll på att säga: »Jag tycker inte, att du skall berätta för honom vad vi nu ha suttit och talat om» — men hon hejdade sig och mottog tyst med en liten nick Mariannes flyktiga kyss på kinden.

... »Hur svikna förhoppningar och trånga yttreförhållanden efter hand kunna förbittra och nästan omskapa en människa . . .» tänkte Marianne, medan hon långsamt trevade sig fram genom den långa skumma korridoren . . . »Anne-Sophie, som en gång var så glad och hjälpsam och hjärtegod — hon är inte riktigt snäll längre . . .»

Utanför Yvonnes dörr blev hon ett ögonblick stående stilla med plötslig lust att gå in och prata lite med sin flicka och innan hon lade sig höra, vad hon tyckte . . . Men det syntes intet ljus genom dörrspringan och modern fortsatte sin väg.

»Hon sover nog redan», tänkte hon med en viss saknad. Ty sedan Yvonne blivit vuxen, tyckte Marianne, att intet nöje kunde gå upp emot att sitta och tala förtroligt med sin stora flicka.

IV.

Men Yvonne sov visst inte. Vid det försvinnande junikvällsljuset satt hon borta vid fönstret inne i sitt rum och skrev i sin dagbok.

»Nu vill jag först säga, hur han ser ut» — stod där. — »Han är inte fullt så lång som pappa och kanske också lite spensligare. Jag har alltid tyckt om kragstövlar, som, när jag var liten, brukades mycket oftare än nu, och han har ett par, som nästan gå ända upp över knäna. Jag tycker om dem, därför att de påminna mig om soldater förr i världen och om morfars porträtt från den tiden han var med om det stora kriget under Napoleon. Mammas föräldrar voro bra gamla bägge två, när hon föddes, och ibland undrar man, hur människor kunna bry sig något vidare om varandra, när de äro så gamla. Men se nu på farbror Henning Waast!

Jag har också alltid tyckt om bruna färger och E. S. är brun från topp till tå. Jag menar förstås inte bara hans vardagskläder eller den gamla bruna sammetsrocken, som han hade enmorgon i trädgården — jag menar själva hans utseende. Farbror Jacques, som har rest i främmande länder och sett de stora tavelgallerierna där ute, sade en gång, att han liknade ett porträtt av Van Dyck. Jag vet inte. Jag har ju inte sett något ännu, men jag hoppas, att jag någon gång kan få komma till Paris, som de så ofta ha lovat mig. Emellertid liknar han inte något porträtt, som jag känner till utom kanske pappas lilla kopparstick av Erik XIV med det långsmala huvudet och det kortklippta håret. När man tänker sig det håret ljusbrunt och ögonen bruna, då kanske det inte vore så olikt. Men inte bruna ögon, som alla vi i pappas släkt ha 'bruna ögon’ — eller rättare svarta, för det äro våra ögon nästan. Hans ögon äro mycket ljusare och ibland undrar man, om de inte egentligen helt enkelt äro grå. ögonbrynen äro nog mörkare men inte som våra — långtifrån. Jag önskar ibland, att jag vore ljusare: inte duvet mässingsblond eller intetsägande färglös, men — ungefär som mamma. Mamma är alldeles lagom.

Jag har alltid tyckt det skulle vara så roligt att kunna måla: det kan jag naturligtvis inte, och när jag försöker, liknar det ingenting, men när man tänker efter, kan man nästan alltid beskriva hur något ser ut. Mamma badhonom i går om hans fotografi, jag skulle inte alls bry mig om att ha det. Han står rätt upp och ner vid ett utskuret bord och ser så uppsträckt och söndagsfin ut som annars aldrig i världen. Det är också gammalt. ’Nu‘, säger han, ‘skulle det aldrig falla mig in att gå till en fotograf.’ — Nej, när han sitter med armbågen på bordet och en cigarr i andra handen och pratar vid kaffet och skrämmer dem där nere, så är han lik sig.»

Det var nu nästan alldeles mörkt och Yvonne lade pennan ifrån sig. Hon lutade sig tillbaka i stolen och tittade ut i den skumma sommarnatten, som långsamt liksom samlade sig bakom det öppna fönstret med den fråndragna gardinen. Men hon tänkte inte alls på det hon såg — bara på de ord, hon sist skrivit i den lilla, ännu uppslagna boken. Vid eftermiddagskaffet hade »de stora» (som hon ännu i tankarna ofta sade) suttit och talat om erl ny bok — det gjorde de jämt nuförtiden, sedan faster Anna-Sophie kommit — och om »realism» och »idealism» och sådant. Kandidat Martell, gossarnas informator var idealist och angrep häftigt en ny författare, som han varit kamrat med i Uppsala och alltid kallade G. af G., och faster höll med honom: »I det stora och hela», sade hon.

»Ibland finge man verkligen lov att säga'stopp!' ifall inte tiden skulle bli alltför realistisk.»

»Realistisk!» hade då Erland Seiszing sagt. »Om någon tid i världen har varit full av den mest osjälviska idealism, så är det då denna! Äro inte folk färdiga att riskera liv och ära och levebröd bara för att hävda vad d e anse för rätt och för det enda saliggörande. Här ha vi till exempel en ung 'hädare', som dagligen skyltar i tidningarna och i stället för att försiktigt viska sina hädelser i öronen på liktänkande — vilket han kanske för en tio ä tjugu år sedan skulle ha gjort — så sätter han en heder ,i att skrika dem ut med hela sina lungors kraft och efteråt kryper han modigt i häktet för dem... En politiker är av brinnande övertygelse riktig socialist — jag har träffat flera av den sorten nere i Tyskland, men här äro de ännu visst rätt sällsynta — och min övertygelse är, att det är rätt besvärligt och obekvämt för folk här hemma att ha sådana åsikter. Tiger han med dem? Försöker han att dölja dem? — Nej, då. Han är precis lika öppenhjärtig som hädaren och lika färdig att när som helst krypa i fängelse. Är det inte 'idealism'? Är det inte att vara trofast mot sina idealer, så vet jag inte vad ni vilja kalla det... Och har en författare — Martells gamla vän till exempel — en gångfått en idé, som han tror på, baserar han då inte den ena boken efter den andra på den? Och det trots kritikens raseri och Svenska akademiens förnäma förakt, och förläggarnas tveksamhet och publikens misstro och likgiltighet och alltihop. För min del får jag säga, att jag har den djupaste respekt för våra unga 'realister' — antingen de äro gröna eller röda eller grå — och när jag någon gång vågar ett par kronor på en bok, vilket inte händer så ofta,, så är jag alltid noga med att få den riktigt 'realistisk', för då vet jag, att den, som har skriyit den åtminstone är en oegennyttig själ och inte ser på snöd vinning.»

Yvonne satt och småskrattade för sig själv i mörkret, medan hon kom ihåg nästan vart ord de om eftermiddagen hade sagt där nere. Efteråt hade hon också talat med Georg om det och han höll förstås med henne... Men det var inte precis vad han sade, som gjorde Erland Seis-zing mera intressant än andra herrar, hon brukade träffa — farbror Jacques kunde ibland säga nästan detsamma eller åtminstone något liknande — men det var sättet, det var Erlands sätt och hans ögon och ögonbryn ooh ... och ... alltihop.

Medan hon ännu kunde skymta, lade Yvonne ihop dagboken och låste den noggrant in i sinöversta byrålåda. Hon tyckte det var roligt att skriva om och tänka på Erland Seiszing och ännu en gång smålog hon för sig själv i mörkret. »Han är en riktig raring», sade hon nästan alldeles högt, och medan hon ännu stod kvar vid byrån framför den ännu svagt glimmande spegeln, började hon nedtaga och lösa de långa hårflätorna. När hon drog kammen igenom dem, gnistrade och flammade det i mörkret, så att det nästan såg ut, som om hela huvudet stod i ljus låga. Det var så roligt och märkvärdigt, tyckte hon, att hon stod där länge och kammade sig — mycket längre än nödvändigt var.

Att det blev Erland Seiszing, en avlägsen släkting till familjen och kusin till den nuvarande ägaren av stora Arildstorp uppe i Kristianstadstrakten, vars mor hette Madeleine Stjerne och varit Marianne de Breteuils bästa ungdoms-väninna, att det blev han som efter den gamle allsmäktige inspektor Knutsson kom att övertaga skötseln av Urfva, föreföll nog många rätt vågat och var det också. Seiszing var »ny» på orten och hade inte samma träning och erfarenhet som vanliga skånska lantbrukare. Till på köpet var det under en rätt kritisk period, i det ryttmästare de Breteuil under de sista åren efter släktens och grannarnas mening experi-

tmenterat väl mycket och offrat stora summor på det nyanlagda stuteriet, som intresserade honom mera än åkerbruket, vilket han för resten inte förstod sig på. Nu då gamle inspektorn, som hittills utövat ett nyttigt och nödvändigt förmynderskap, fått pension, började Mariannes systrar bli ängsliga för svågerns administration och vände sig till Vilhelms yngre bror Jacques, som var häradshövding i Malmö och en rådig och förståndig karl. »Kunde inte du tala med Vilhelm», sade de, »och få honom ifrån sådana galenskaper som att införskriva den där hingsten från Danmark, som kostade 5,000 kronor och nästan ögonblickligen bröt benet av sig och måste skjutas?... Inte förstår en gammal kavalleriofficer sig på att sköta en stor gård utan att han har en bra inspektor vid sin sidal...» — Jacques de Breteuil tyckte att damerna hade rätt — han hade själv tänkt precis détsamma — och när han nästan samtidigt fick besök av en gammal bekant, som varit ung student i Lund, när han själv efter fulländade examina lämnade universitetet, fick han en idé: Den besökande var unge Erland Seiszing, som efter

vad han själv kallade att »ha sett sig lite om i världen», nu nyligen återkommit till Europa och genomgått lantbruksinstitutet i Eldena. När han berättade Jacques att han särskilt intresserade sigför odling av sockerbetor, reste denne nästa dag resolut ut till Urfva och talade med sin bror.

— Naturligtvis är det bara en fördel för dig — började han — att bli av med gubben Knutsson, som alltid var envis som synden och betraktade alla moderna uppfinningar med den yttersta misstro. Ni ha ju råd att ge honom en ordentlig pension och den saken är ju redan i ordning... Hästarna har du kanske också råd till att roa dig med, om...

— Tala inte om den hingsten I avbröt Vilhelm, i dåligt humör. Det var naturligtvis en förbannad otur.

— Ja, det förstås... men sådant får man ju alltid taga med i beräkningen.

— Liksom missväxt och hagelskadal sade Vilhelm. Men om du och bägge gummorna tro, att en »skicklig inspektor» kan besvärja elementen, så...

Jacques brydde sig inte om hans retlighet. Han gick genast rakt på saken.

— Fråga Erland Seiszing, som just har kommit hem från Mecklenburg, om han — faute de mieux, för jag kunde unna honom en bättre anställning — vill ha platsen efter Knutsson och organisera sockerbetsodlingen för dig. Han har gott huvud och har varit med om lite av varje, sedan han lämnade universitetet...— Varför gjorde han det? frågade Vilhelm ogillande, lite skarpt.

— För att han inte hade råd att fortsätta studierna och hade grälat med den tjurskallige gamle Robert på Arildstorp. Men allt det kan Marianne, som alltid varit så intim med Seis-zings, säkert berätta dig bättre än jag. Allt vad j a g vet, är att Erland reste till Amerika och hade lite tur med sig som delägare i en farm ute i Västern, förtjänade en smula pengar och reste hem igen. Men arbetet på farmen hade givit honom smak för lantbruk, och när han kom till Europa, for han nästan genast till Tyskland och gick igenom Eldena.

— Varför inte Alnarp?

— Varför inte Ultuna? Jag förmodar han tyckte om de större förhållandena i ett så deciderat lantbruksland som Pommern och Mecklenburg. Han är en trevlig och klok karl — lätt att tala med — naturligtvis en helt annan typ än Knutsson — för resten är han en av de bästa viraspelare du någonsin kunde få tag i.

Om det var Jacques’ sista rekommendation, som fällde utslaget, eller det var Mariannes intresse för »stackars Erland, som på sin tid blev så gräsligt orättvist behandlad av Robert Seiszing», är ovisst. Säkert är emellertid, att denunge mannen utan vidare betänkande — åtminstone pro tempore — tog emot den erbjudna platsen som förvaltare på Urfva. Till allmän belåtenhet, tycktes det rätt snart: först och främst var Vilhelm de Breteuil själv ytterst nöjd med arrangemanget.

Under de ungefär tjugu år som förflutit sedan hans bröllop med Marianne Lystrup hade den till åren ännu relativt unge husarofficem betydligt åldrats och i mycket förändrat sig. Orsakerna voro kanske flera men nog huvudsakligen rent fysiska. Efter att som frivillig på dansk sida ha deltagit i det korta fälttåget i Slesvig 1864, blivit sårad och länge på sjukhuset svävat mellan liv och död, hade han egentligen aldrig känt sig riktigt frisk och under de sista åren hade det, som han själv något svävande anförtrodde sin syster — Marianne nändes han inte oroa — »slagit sig på hjärtat». Den en gång så ståtlige, martialiske och briljante kavalleriofficern, som under ett par korta, snögnist-rande vinterdagar med storm erövrade Mariannes hjärta på samma gång som han för alltid förlorade sitt eget, var ännu en vacker, stilfull och elegant karl, men inte längre vidare »martialisk». Mer och mer kände han sig tvungen att spara på krafterna och hade redan för flera år sedan tagit avsked från regementet. Från barn-domen hade han, trots all yttre behärskning, varit mer än vanligt sensibel, ofta överkänslig och alltid — tyckte den genomfriska, optimistiskt lättjefulla och något epikureiskt anlagda Marianne — »tagit livet alltför tungt». Nu, under inflytande av den förrädiska sjukdomen, vilken ofta tvang honom till ofrivillig overksamhet, hade han till och med blivit något mjältsjuk. Hemmet — det vackra, vänliga hemmet, i vilket hans älskade Marianne var härskarinna och medelpunkt, hade, medan barnen växte upp och hans intresse koncentrerade sig

kring dem, efter hand blivit så gott som hela hans värld. Han läste mycket, sysselsatte sig företrädesvis med historia, teologi och filosofi, under det att hans forna kamraters och ståndsbröders umgänge mindre och mindre tilltalade honom. Han hade varit en ivrig ryttare, och fastän han nu sällan vågade hänge sig åt denna sport, hade han behållit sin gamla passion för hästar och var glad över att hans unga dotter delade den. Hans hustru, som var lycklig i sitt gamla hem, det enda hon någonsin ägt och någonsin kunde tänka sig att äga — dessutom, som sagt, lite lat ajv sig — tyckte, att hon inom sina egna fyra väggar hade allt vad hon önskade sig, och brydde sig heller inte vidare om att komma utanför Urfva. Och sålunda hände det sig att fröken Yvonne —ännu lite för ung att på allvar »komma ut i världen» — växte upp i den mest skyddade ensamhet, oerfarenhet och — bortskämd som hon var — i den naivaste och mest självviska arrogans.

V.

— Henning har talat så mycket om Urfva och hur förtjusande här är . . . stod unga fru Waast och neg och smålog och komplimenterade herrskapet de Breteuil, som mitt i solskenet togo emot de nygifta vid stora trappan. Det var den allra första visit, de gjorde hos grannarna — förklarade Henning Waast — som just nu, mitt i juli, efter en kort bröllopsresa till Norge, hade hemfört sin hustru.

— Å, inte kan gamla Urfva mäta sig med det präktiga Oringtofta! — besvarade Marianne med lika artighet unga fruns komplimang. Men Henning har ju varit här hos oss så mycket, redan som pojke på pappas och mammas tid — långt innan jag själv blev född — så han är kanske nog lite partisk . . .

— Du känner inte igen vår värd, lilla Edith — blandade sig åter Henning Waast i samtalet. Och ändå måste du — efter vad han själv just nu berättar mig — som barn ha sett honom mera än en gång.Den unga damen såg upp på Vilhelm de Bre-teuil och skakade på huvudet — lite osäkert småleende. I det hon liksom letade i sitt minne, sade hon tvekande:

— Jag är rädd för att jag inte alls kan minnas ryttmästarn... Men jag har väl heller inte varit mycket stor på den tiden?

— Bara fem—sex år, eller så, sade Vilhelm hastigt. Ni... Fru Waast brukade för resten kalla mig för farbror på den tiden...

— Det vill jag gärna fortfarande ha lov till, sade hon genast graciöst, om... om ...

Han avbröt henne med att säga, att »vännen Hennings hustru», till och med om hon inte varit bekant förut, alltid skulle betraktas som en gammal vän av familjen... Naturligtvis, slutade han lite abrupt.

Marianne såg på sin man, liksom förvånad över hans ton: så besynnerligt brådskande — nästan lite tafatt stel, tyckte hon. Hon skyndade sig att säga:

— Och jag får väl bli »tant Marianne», så gott först som sist. Eller hur, Edith?

— Inte »tant»! sade Edith småleende — på en gång blygt komplimenterande och glatt in-ställsamt. Men om jag får, vill jag gärna säga Marianne — liksom Henning gör...— En sådan liten smickrerska! Fru de Bre-teuil tog skrattande den främmande unga damen under armen och förde henne uppför trappan in i huset, medan den nygifte äkta mannen på andra sidan om sin hustru följde dem.

Ryttmästaren, som ännu kvarstod vid vagnen, gav kusken order att spänna ifrån och sedan komma upp och få sig en sup och en kopp kaffe. Efteråt, när vagnen kört sin väg, gick han inte genast in till de andra. Ett par sekunder blev han obeslutsamt, tankspritt stående nedanför trappan — vände sig därpå plötsligt om och gick en annan väg in i sina egna rum.

Inne i salongen blevo de nygifta mottagna av herrskapet Wendelsköld och en löjtnant Richter, som tillfälligtvis var på besök. Majorskan gick emot dem — ståtlig och mycket artig, gratulerade, tog i hand och vände sig nästan uteslutande till unga frun, som hon hela tide,n betraktade med sina stora charmanta ögon.

— Du fick då mitt och Unos brev? sade hon till Henning Waast, som tackade och inte kom sig för att presentera Edith, förrän Anne-Sophie på sitt majestätiska sätt redan hade hälsat på henne. »Men inte behöver hon vara så 'nådig' emot dem!» tänkte Marianne, som stod bredvid.

Majoren å sin sida var fryntlig och vänlig och såg ut som om han kände sig riktigt gladöver att träffa dem. Med lite gammaldags kru-serlig artighet men med verklig beundran i röst och blick, komplimenterade han Edith därför att hon, trots den olidliga värmen — »tjugutre; grader redan klockan elva, mitt herrskap I» — såg så sval och fräsch ut. Och till hennes man sade han i lägre ton med ärlig övertygelse, liksom lyckönskande:

— När blondinerna äro vackra, så äro de det! Varpå Henning skrattade och skämtsamt — med häntydning på hans hustru — sade något liknande om brunetter. Anne-Sophie hörde det och kände sig bittert förödmjukad över... ja, jämförelsen. En jämförelse som inte var på sin plats, mellan en nära femtioårig kvinna och en ungdom på några och tjugu år, och naturligtvis inte borde komma i fråga.

Hon såg närmare på Edith: i första ögonblicket hade hon nästan inte sett henne, bara tänkt, bara känt, att hon nu stod mittemot Hennings hustru. Nu först såg hon henne: rak, välvuxen, inte lång, fint byggd och spädlemmad men ändå ganska fyllig. Små fötter och vackra händer, som hon just nu lyfte upp för att stryka håret från pannan, som var bred och låg under det tjocka, askblonda håret, vilket hon, trots modet, bar högt uppstruket från pannan, men så löst och luftigt ordnat, att hårmassorna liksom föllo isäroch bildade en naturlig bena över hjässan, innan de i nacken förenades till en enkelt uppsatt fläta. Hon hade ett litet ansikte med små drag, fint tecknat och så regelbundet, att det, när hon höll ögonen nedslagna, föreföll nästan dockaktigt livlöst. Men ögonen — när hon höjde blicken — förändrade helt och hållet dess uttryck, förändrade hela hennes person: ett par mörka, blåsvarta ögon, nästan lika mörka som Yvonnes — men blå, blå i bottnen. Och ändå påminde de på ett obestämt sätt om Yvonnes: ögonsättningen, ögonbrynens linje, de mörka, långa ögonfransarna, så mycket mörkare än håret.

Hon hade en djup grop i vänstra kinden: den kom fram nu när hon smålog mot Uno, som fortsatt att säga artigheter, tala om vädret och om hur dammig landsvägen var mellan Oring-tofta och Urfva.

Anne-Sophie höll sig alltjämt mycket reserverad, och efter de första orden överlämnade hon helt och hållet samtalet åt sin man och den främmande löjtnanten, som till all lycka varit i Norge och hade sett samma utsikter som fru Waast nyligen hade sett.

Marianne ordnade vinglasen på den stora brickan med förfriskningar, som redan blivit inburen, och undrade lite oroligt över att Vilhelmännu inte kommit in. Inte kunde man börja bjuda gästerna ta för sig och — framför allt — inte kunde man dricka med de nygifta utan att värden i huset vore tillstädes och själv föreslog deras skål...

Henning Waast hade under tiden närmat sig Anne-Sophie, som liksom för att lämna sin man mera plats, dragit sig lite tillbaka. Han ville säga något, men hon kom lionom i förväg.

— Din fru är mycket lik sin mor, sade hon.

— Ja — han kände sig genast lättad. På porträtten, som jag sett, ser det så ut. Det är eget, att jag aldrig förut har hört talas om, att både du och Vilhelm kände Eystens.

— För min del kände jag dem mycket flyktigt, sade Anne-Sophie — och vad Vilhelm angår, så hade han på den tiden en massa bekanta. Det är nästan mera eget, tycker jag, att du själv aldrig har träffat någon av dem.

— Å, i yngre dar var jag ju sällan i Stockholm. Skulle man roa sig, reste man hellre till Köpenhamn, som ligger så nära — eller ännu hellre till Paris. Och uppsvensk släkt har jag ju inte...

Han var tacksam för att Anne-Sophie nu brutit isen och själv börjat tala om Edith: »din fru»... På flera månader hade han inte träffat den förtrogna ungdomsväninnan, och när hannyss med lite dåligt samvete över att inte från början ha invigt henne i sina giftermålsplaner trädde in i rummet, hade han känt sig ganska illa berörd av hennes påfallande passiva hållning och kyliga sätt att mottaga honom och hans hustru. Inte för att han någonsin väntat, att hon skulle visa sig hänryckt över hans giftermål — det hade han naturligtvis inte I — men hon hade väl ändå aldrig tänkt sig, att han, ännu i sina bästa år, i längden kunde finna sig i att sitta ensam och barnlös på Oringtofta

och ångra, att han inte hade gift sig med henne. Hur tacksam han än kände sig emot henne, som alltsedan deras gemensamma ungdom alltid så tydligt hade visat, hur väl hon förstod honom och hur högt hon skattade deras vänskap. Det gjorde han ju också — bevare oss väl, inte kunde hon väl tvivla på det! Hade han inte hundrade gånger visat, hur uppriktigt han var fäst vid henne ? — Men ... men ... Hade inte hans korta förlovning med Marianne, som hon så lättvindigt bröt! — bort visa Anne-Sophie, att han också hade känsla för andra kvinnor? Vad kunde hon förebrå honom, som aldrig friat till henne och mycket mindre svikit henne?... Nu hade hon ju också länge varit gift och hade sina präktiga pojkar att tänka på. Och om hon verkligen hölle av honom, och det var han säkerpå, borde hon väl också kunna unna honom — nu efter tjugu års förlopp I — en liknande lycka, som hon själv ägde.

Den hederlige majoren, som av naturen inte var någon särdeles klyftig iakttagare, men när det gällde hans »lilla gumma» (ett epitet, som ingen utom han skulle tänkt sig att tilldela den smärta och rakryggade Anne-Sophie) alltid var mycket sensibel, hade också känt sig en smula nervös över hennes påfallande stela välkomnande av Hennings fru, som Marianne redan kallade för »du» och behandlade som bam i huset. Han gick bort och ställde sig bredvid Henning Waast och, i det han lite längtansfullt sneglade från den välförsedda brickan bort till dörren, i tanke att svåger Vilhelm snart skulle visa sig — började han, med uppriktig entusiasm, som liksom skulle råda bot på hustruns köld, tala om Edith.

— Ända sedan hon trädde in i rummet, din lilla fru, har varken jag eller unge Richter kunnat taga ögonen ifrån henne: s å vacker och söt och enkel... Han mötte Anne-Sophies blick och slutade lite tvärt: Precis som en ros. En ros i skogen I satte han ytterligare poetisk färg på sitt uttryck.

— Eller en lilja, sade Henning leende — tacksam för berömmet, som han visste vara ärligtmenat. Hon har inte alltid sådan färg som just nu.

Edith hade verkligen fått lite högre färg, i detsamma Vilhelm, åtföljd av Erland Seiszing, kom in i rummet. I det denne blev presenterad, sade hon livligt och till allas förvåning:

— Jag undrar, om herr von Seiszing ännu känner igen mig?...

Han bugade sig och tog henne i hand: — Jo, då. Naturligtvis. Jag är bara förvånad över, att fru Waast ännu minns mig...

Skålen kunde äntligen drickas, och då Waast klingade med Seiszing, sade han liksom frågande: — Det är roligt, att min hustru här i Skåne genast har haft turen träffa en gammal bekant.

— Å, bekantskap — sade Erland — det törs jag väl knappt kalla det. En enda gång för tre år sedan, då jag var i Sverige, strax innan jag reste ner till Tyskland, hade jag nöjet hälsa på fru Waast och hennes far. Han vände sig åter till Edith och frågade efter herr Eysten.

Jo, tack, pappa mådde så bra så... Herr von Seiszing hade inte nyligen varit på Arildstorp?

Han skrattade utan att svara direkt: — Ända från början måste jag undanbedja mig »von: et! ,,, Efter min mening har det alltid varit liteapokryfiskt, fastän min gamle släkting Robert alltid så styvt höll på det...

Blotta namnet Arildstorp förklarade ju genast sammanhanget med bekantskapen, som ingen vidare intresserade sig för — ingen utom kanske Yvonne, som under de sista minuterna tillsammans med sin kusin Georg kommit in i rummet.

— Min dotter, föreställde henne Marianne. Hon heter Yvonne och får nog lov att säga Edith — eller hur? ...

Yvonne tog lite stelt emot den vänligt framsträckta handen. Hon tyckte inte om, att »mamma disponerade över henne», men hade dock världsvana nog att småle. Unge Georg fick också en handtryckning, ett leende och ett par förekommande ord. Marianne vände sig till Henning och gladde honom med försäkran om, hur förtjust hon redan var i hans fru. Men orden, huru väl menade de än voro, föllo lite formella: efter skålen hade hon hoppats på ett slags allmän förbrödring men kunde inte undgå att märka, att stämningen var lika matt som förut.

»Det är Anne-Sophies skull!» tänkte hon. »Och jag vet inte, vad som går åt Vilhelm...»

Yvonne hade hela sin uppmärksamhet riktad på Edith Waast, som nu tagit plats i soffan bredvid hennes mor, medan Erland Seiszingstod lutad mot kakelugnen bredvid dem och då och då också sade ett par ord. När Edith vände* sig emot honom, blixtrade de små diamanterna i hennes långa örhängen och Yvonne gav för första gången akt på, hur uttrycket i hennes ansikte förändrades, när hon slog upp ögonen och såg på den, hon talade med. När faster Anne-Sophie också kom fram till dem, ville Edith resa sig ur soffan, men blev kvarhållen. Löjtnant Richter satte sig i andra länstolen framför bordet och liksom bortskymde Seiszing, som snart efteråt lämnade sin plats och gick bort till de äldre herrarna. Yvonne hade ingen annan att tala med än Georg, som med ett glas vin och en tallrik framför sig satt och njöt sina för-friskningar vid det bortersta fönsterbordet. När Yvonne närmade sig honom och lutade sig ut genom det öppna fönstret, viskade han — så sakta han kunde, förstås, men det var omöjligt att låta bli att säga det:

— Han är mycket för gammal för henne.

— Ja — sade Yvonne allvarsamt och alldeles högt. Det tydliga ljudet av hennes egen röst, fastän hon nog begrep, att ingen kunde veta, vad hon och Georg talade om, gjorde henne plötsligt helt generad och det kändes som en lättnad, när hennes mor gjorde tecken, att hon. ville tala med henne.Det var förstås om supén: om Yvonne ville vara snäll säga det och det till Lova och ställa om, att någon genast gick ut i trädgården och plockade jordgubbar . . .

— Hon är så ung, sade Marianne, halvt ursäktande, till fru Waast, i det dottem gick ut och de länge följde henne med ögonen. Och ännu har hon just inte sett mycket av världen heller . . . Min man vill alltid helst ha henne hemma.

— Med ett sådant hem, sade den främmande unga frun artigt — kunde hon väl heller aldrig ha det bättre än »hemma» . . .

Vilhelm de Breteuil hade gjort sin skyldighet mot Waast och närmade sig nu soffan, där damerna sutto. Han hörde Ediths ord och blev stående utan att gå fram till dem. VI.

Som alltid, när man hade gäster på Urfva, drog det ut på kvällen, och fastän Waast påskyndade avresan, var klockan mycket över tio, när vagnen äntligen höll för dörren och värdinnan omsorgsfullt svepte sin egen slängkappa omkring den unga frun. — Kom ihåg — påminde hon — att vi snart äro inne i rötmånaden, och nu på kvällen är det minsann långtifrån så varmt som i eftermiddags, när ni körde hit...

Efter avskedstagandet blevo de alla i den stjärnklara aftonen stående nedanför trappan och sågo efter ekipaget, som med de tända lanternorna svängde ut i allén. När Seiszing sedan sade godnatt för att gå ned i inspektors-byggnaden, följde honom Vilhelm de Breteuil. — Jag kommer strax igen — sade han till sin hustru. Det är bara något jag skulle tala med Erland om ...

Marianne nickade och gick in med svåger Uno, som i förstugan diskret gäspade bakom en stor solbränd hand.=-Ja — sade hon och kom också till att gäspa. Jag vet inte, varför det alltid blir så sent... Klockan är strax elva...

Anne-Sophie hade en varm stickad schal över axlarna. Med de vidöppna dörrarna och den upplysta förstugan bakom sig satte hon sig på en av de vitmålade trädgårdssofforna, som stodo på ömse sidor om trappan, och Yvonne slog sig genast ned bredvid henne.

— Gå in, Yvonne — annars förkyler du dig.

— Jag väntar på pappa. Jag har inte sagt godnatt till honom.

— Du vet ju inte alls, när han kommer igen. Så länge kan du nog inte sitta här.

Men Yvonne hörde inte på henne. Framåtböjd, med armbågarna mot knäna och hakan i händerna, sade hon långsamt, liksom lite tvekande:

— Tycker faster om henne?...

— Hon ser ju ut att vara mycket söt, sade Anne-Sophie. Annars känner jag henne ju inte alls...

— Men är hon inte alltför ung för farbror Henning?

— Det vet jag inte. Det tycka väl inte d e... Det får ju bli deras egen sak. Gå nu in, Yvonne.

De sista orden sade hon så bestämt, att Yvonne ovillkorligen reste sig upp. Ett ögonblick blev hon stående på nedersta trappsteget:lång och smal i sin vita åtsittande prinsessklänning, som fångade allt ljuset därinifrån.

— Jag tycker hon är för ung, sade hon på sitt lite tvära, djupt övertygande sätt. Och det inte bara till utseendet.

Hon teg lite och vände sig åter till sin faster:

— Jag undrar, om alla människor komma att förändra sig mycket, när de bli gamla. Se nu i kväll I — Ni ha ju allesammans varit farbror Hennings bästa ungdomsvänner — och vad hade ni att säga honom i kväll?

Anne-Sophie, som på förhand kände sig mycket nervös, blev riktigt ond. Hon sade strängt:

— Kära Yvonne — tänk på att du snart är tjugu år och inte alltid kan vara husets enfant terrible. Inte passar det sig, att du... att du ... liksom kritiserar oss. Och inte äro vi så »gamla» heller.

Yvonne var van vid att faster Anne-Sophie grälade på henne och tog sig det inte vidare nära.

— Inte är man ung, när man har vuxna barn, tyckte hon. Och det kunde ju farbror Henning också ha haft — lika väl som pappa. Hon är ung.

— Varför säger du inte fru Waast eller... eller förnamnet. Vad kallar du henne för?— Ingenting. Jag bryr mig inte om att kalla henne för något.

Anne-Sophie sade skarpt: — Din far skulle bara höra dig 1

»Jag tycker inte om henne», höll Yvonne på att svara, men var redan så pass kvinna, att hon förstod, att s å uppriktig kunde man inte vara. Hon sade:

— Jag tyckte bara att det var underligt, att ni inte hade mera att säga varandra i kväll. Jag tyckte liksom det var synd om farbror Henning ... Om j a g träffar Georg igen efter tjugu år...

— Så du pratar, Yvonne. Det är ju inte mera än tre—fyra månader sedan vi sist sågo farbror Henning — strax innan han reste upp till Västkusten. »Synd om» honom!.. Jag undrar vilka överspända idéer du har om ungdomsvänskap.

Yvonne sträckte på sig — lite sömnigt. Och utan att vilja svara sin faster, sade hon fogligt:

— Det är kanske ändå bäst att gå in... Hon böjde sig ner och kysste Anne-Sophie lätt på kinden: Godnatt, faster lilla. Och sov gott.

— Jag går också in. Om farbror Uno ännu är i salen, så säg honom, att han inte skall vänta på mig. Jag kommer med detsamma...

5. — Mailing, Det fatala giftermålet.Men Anne-Sophie reste sig inte — hon blev sittande kvar där hon satt och såg tankspridd ut över den stora gårdsplatsen, över vilken ljuset inifrån alltjämt kastade sitt osäkra brett solfjädersformiga sken. Hon ville försöka att vänta ut sin bror — men hade på sätt och vis mera lust att vara ensam.

Nattåget söder ifrån strök mäktigt bullrande över den tysta slätten — saktade farten under signalerna och stannade vid Oringtofta station. Anne-Sophie undrade om vagnen hunnit förbi överkörseln... Henning Waast och hans hustru på väg till sitt hem...

... Av alla oförutsedda och besynnerliga »partier», som hon varit vittne till här i världen, var väl ändå detta giftermålet det fatalaste och mest ödesdigra. Om hon bara hade vetat något... Om... Men vartill tjänade alla dessa »om» nu?... Hon tänkte på Yvonne — hennes uppriktighet, hennes ovilja... och ångrade plötsligt, att hon själv inte sökt tala mera med Edith utom att hon — naturligtvis I — vid supén lagt bort titlarna med Hennings fru. Nu

önskade hon, att hon visste lite mera om henne: hennes bevekelsegrunder, hennes natur, hennes temperament och lynne. »Kanske, när allt kommer omkring, hon är lik oss» — tänkte hon.

Men dessa tankar på Yvonne och Edith voroblott flyktiga hugskott — det var sig själv hon tänkte på och inte kunde komma bort ifrån. Vad återstod nu av hennes en gång så häftiga och envisa känsla för ungdomsvännen? — »Vänskap?» — sökte hon intala sig själv— »samma trofasta, prövade vänskap, som jag alltid har haft för honom och inte kan ta ifrån honom, fastän han så komplett glömt mig... Nej», svarade hon ärligt sig själv och efteråt: »Kärlek förvandlar sig inte till vänskap...» Och det visste hon, att hade hon känt kärlek för någon människa, så hade det varit för Henning Waast. Ännu i denna stund — när hon undantog Georg och Otto, hennes egna söner, som hon utan tvivel älskade långt högre, så... sk... Ja, så vore han nog alltjämt den, som ägde hennes varmaste, mest uppriktiga och omedelbara intresse. Uno?... för honom hade hon vänskap. Och det tordes hon nog säga med gott samvete: att hade han varit henne en god man, så hade hon sannerligen också varit honom en god och trofast hustru. Men »älska»?... Älskar man överhuvud mera än en gång? Och här hade hon gått och inbillat sig — i tjugu år hade hon levat på den fantastiska inbillningen, att hon — trots allt — varit Hennings stora, verkliga kärlek.Men nu visste hon — bara genom att denna första kväll se honom tillsammans med den andra, med vilken han ändå, kanske av en viss grannlagenhet, mycket litet sysselsatt sig — att det hade hon aldrig varit. Hon hade bara varit hans »kära Anne-Sophie», hans »bästa Anne-Sophie» — ett av hans många »tycken». Mera permanent, därför att han i grund och botten hade mera sympati för henne än för de andra. Och framför allt: för det att hon aldrig hade släppt honom. Med hela sin makt och hela sin vilja hade hon sökt hålla honom fast och bevara hans förtroende. Hans »förtroende»! ...när hade hon någonsin ägt det? Inte när det i ungdomen gällde Marianne, inte nu, när det gällde Edith 1 De »andra»? Hur många »andra» hade det inte funnits l Hon hade hört allt skvallret om honom och inte velat höra det — det hade hon varit för stolt till. Bara levat i sin illusion, att han för hennes skull så länge fortfor att vara ungkarl. Hon undrade, om han visste det, och om han inte ofta hade skrattat åt hennes naivitet. Hela innehållet i denna hennes livs viktigaste och mest absorberande känsla för en man, det hade hon själv helt och hållet givitI Vad han givit, det hade alltid — ju mera hon nu tänkte över det — varit försvinnande litet. Och »förtroende»?... Efter för-lovningen med Edith, när hon redan genom andra visste alltihop, hade han skrivit till henne. Ett mycket »försiktigt» brev — vilket hon, efter någon tid, lika försiktigt hade besvarat. Och vad hade de sagt varandra i afton, när de efter så lång tid och en så betydelsefull händelse i hans liv åter hade träffats? Ingenting. Ett par gängse fraser... Absolut ingenting...

Hon hörde, att någon rörde sig inne i huset och skenet över gårdsplanen försvann plötsligt. Anne-Sophie reste sig upp och gick hastigt uppför trappan. En av de gamla pigorna stod med en liten lykta i handen, beredd att stänga stora dörren för natten. Hon blev förvånad när hon såg, att någon ännu var ute och frågade strax:

— Vet majorskan, om ryttmästam kommit hem?

— Nej — det tror jag inte. Låt bara dörren stå, så låser han den nog själv, när han kommer ...

Men det varade ännu en god stund, innan Vilhelm kom upp genom allén. Och när han äntligen mycket långsamt gjorde det, kunde heller inte han besluta sig för att genast gå in: ville hellre vänta, tills Marianne fallit i sömn. Dessutom var han ännu inte färdig med sin cigarr..,I s i n tur satte han sig på bänken, där systern nyss suttit, och genomgick ännu en gång i tankarna från s i n synpunkt den afton, han nyss upplevat och de minnen den framkallat hos honom.VII.

Sedan första underrättelsen om förlovningen och lysningen genom breven från släktingarna kommit till Urfva, hade Waast själv skrivit till sina gamla vänner Vilhelm och Marianne om sitt beslut att gifta sig med unga fröken Eysten, som han först nu i sommar träffat vid en avlägsen bohuslänsk badort men redan kände sig tillräckligt bekant med, eftersom han ända sedan första dagen varit mycket tillsammans med henne. Det var ett vänskapligt och kordialt brev, men inte särdeles förtroligt, heller inte långt eller utförligt: han gick inte närmare in på sina motiv och sökte inte beskriva sin fästmö. »Vi träffas inom kort» — hade han sagt —; »vid min ålder har jag ingen tid att förlora — och bröllopet blir med snaraste: så enkelt som möjligt. Sedan bär det av hem till Oringtofta, där jag påräknar att allas er beprövade vänskap skall utsträcka sig även till min unga hustru, för

vilken Marianne, om hon vill, kan bliva ett ovärderligt stöd.»

Det var också Marianne, som i första rummet besvarade brevet, och sedan med djupaste in-tresse sysselsatte sig med bröllopspresenten, som i förväntan på de nygiftas hemkomst i god tid inköptes och skickades till Oringtofta. Sedan hörde de inte något vidare från Waast, förrän Vilhelm en dag genom en av grannarna tillfälligtvis fick reda på, att »ungherrskapet» — som han lite sarkastiskt uttryckte sig — när som helst kunde väntas till trakten. Han hade sett dem i Köpenhamn — berättade han — nyligen anlända med båten från Kristiania — och tilläde därpå vårdslöst, en smula stött:

— Det gick min själ för sig i en fartl Hustru min och jag fingo först veta det under rubriken »förlovade» och sedan »vigda» i Lunds veckoblad ...

— V i voro nu ända från början förberedda, hade Vilhelm avvärjande svarat.

»Förberedda!» — Nej, han hade aldrig i minsta mån varit förberedd på detta märkliga och förvirrande sammanträffande av alldeles oförutsedda omständigheter!... Det var inte ofta han under de senare åren tänkte på förhållandet till Blanche och hennes flicka — en gång det viktigaste faktum i hans tillvaro. De hade för länge sedan försvunnit ur hans liv, och så gott han kunnat hade han, upptagen av andra plikter, omsorger och känslor, förvisat barnet ur sina tankar. Och Edith hade ju också helt och hålletglömt honom! Först sent på aftonen strax innan hon för en timmes tid sedan med sin man lämnade hans hem och redan stod klädd i hatt och kappa, hade hon vid avskedet sagt:

— Jag har tänkt mycket på vad farbror Vilhelm sade om att ha sett mig i Stockholm, när jag var liten. Nu tycker jag, att jag minns... Det var den farbrodern, som alltid — ensam av alla — brukade kalla mig Eglé? ...

— Ja, sade han och kände, hur rösten stockade sig i halsen på honom.

»Eglé» var det namn han givit henne — ett romantiskt fantasinamn, som hörde hemma i en bok — den gamla boken om Vilhelm av Österrike och Aglai, som hans Yvonne nu så flitigt läste. — Och det var första och enda gången han varit med om att taga bestämmelse angående något, som rörde hans äldsta lilla dotter.

... Nu satt han här och tänkte på det och mindes den svåra tiden för mera än tjugu år sedan, då han, förtvivlad och missnöjd med det farliga, oregelbundna och mer och mer otillfredsställande förhållandet till sin vackra och excentriska älskarinna, äntligen fått sin önskan uppfylld att bli förflyttad till husarerna i Malmö. Sista kvällen, då han hade brått med att paicka för att hinna komma tids nog till sin systerAnne-Sophies bröllop i Lund, hade Blanche Eysten för sista gången uppsökt honom på hans rum. Det var annars längesedan han sett henne hos sig. Efter häftiga scener, oftast framkallade av hans svartsjuka, hade de faktiskt redan brutit med varandra, men nu hade hon fått reda på att han skulle resa — naturligtvis hade han inte underlåtit att lägga sitt kort med ett »p. p. c.» hos en familj, där han i ett par år umgåtts så mycket — och sedan hade hon i ett litet brev låtit honom veta, att hon ännu en gång ville tala med honom.

I kväll satt han utanför trappan till sitt eget hus, där han nyss tagit avsked med Edith, och tänkte på hennes mor, sådan han sett henne den vinterkvällen, då hon för sista gången trädde in under de tunga röda dörrdraperierna, vilka han — under en tid! — så ofta, lycklig och stolt, ömt fört åt sidan för henne. Han kunde ännu se henne framför sig i den långa mörka kappan och den vida krinolinklänningen, som på den tiden brukades, och över den lilla flata hatten, en svart, tätprickig slöja, vilken hon vid inträdet kastade tillbaka över ryggen och skuldrorna. Hon var blek, lite frusen, när hon utan någon inledning och med en röst, som han hade svårt att känna igen, sade:

— Jag ville hellre själv återlämna dig detta...»Detta» var breven, han skrivit till henne och dessutom ett armband, tätt besatt med rubiner, som tillhört hans avlidna mor, och som han — romantiskt — nödvändigt velat ge henne och som hon endast då och då i hemlighet burit. Det upprörde honom, att hon ville ge honom det tillbaka — inte gömde det till Edith: det hade han alltid tänkt sig, att hon skulle göra. Han tog inte emot det — lät det ligga på bordet, där hon lagt det ifrån sig.

— Edith ? sade han bara frågande, halvt skamset, halvt förebrående.

Hon svarade: — Jag är inte mera så tanklös, som den gången jag lovade, att det skulle tillhöra Edith... Deras ögon möttes och i annan, lite mildare ton, tilläde hon:

— Vad skulle det också tjäna till?... Edith kommer alltid att vara en främling för dig.

Hon frågade efter sina egna brev, och när han kanske onödigt hårt sade henne, att han redan bränt upp dem, svarade hon inte.

— Varför brände du inte också upp mina? Det kommo vi ju överens om.

— Ja, sade hon bara. Jag vet inte... Jag kom att läsa det första, och så... Hon bet sig i läppen och slöt ögonen, som plötsligt fylldes av tårar. Han vände sig bort — ville inte se henne gråta.Det fanns ännu glöder i kakelugnen. Han öppnade spjället, och när de snart blossade upp, tog han den lilla brevbunten från bordet och kastade den på elden. Hon skrattade:

— Och armbandet? — frågade hon på det övermodigt maliciösa sätt, han en gång så högt beundrat och som nu föreföll honom så hjärtlöst.

Han stoppade det demonstrativt i fickan.

— Det är Ediths, sade han.

Strax efter reste hon sig och gick, tillät honom inte att följa sig.

— Klockan är inte mera än sju, sade hon. Nog går jag ensam... Jag skall på supé i kväll...

Först långt efteråt tänkte han på, att hon säkert aldrig hade uträttat sitt egentliga ärende, och började tro, att hon kanske hade kommit för att säga honom något, som hon aldrig fick sagt. Ocji han mindes, vad hon sagt om hans brev, hennes röst och ögon och sin egen köld och obarmhärtighet, som — det visste han förstås — bottnade i fruktan.

Nu, sedan han sett Edith, kom det över honom — nu i ensamheten — en plötslig känsla av vemod och ömkan med den döda, som ägt hans första passionerade ungdomskärlek, som skänkt honom hans äldsta barn, och som han så fort och så grundligt glömt.Morgonen efter deras sista möte hade han rest tillbaka till Skåne, hade genast vid Anne-Sophies bröllop återsett Marianne, och så... Kanske hade Blanche på sitt sätt ändå varit mera pålitlig än han ...

Han tänkte åter på Edith — hennes enda barn, och som också var hans barn. Stod hon honom inte lika nära som Yvonne? Nej, inte lika — inte lika... Det var naturligtvis en helt annan sak med Yvonne.

... »Den farbrodern, som alltid brukade kalla mig Eglé...» Han kom ihåg hennes röst, hennes lite osäkra småleende och blick, och kände sig åter lika besyiinerligt varm om hjärtat, som när han i kväll tagit avsked med henne här nedanför trappan.

Nere hos Erland Seiszing, när han »för att få lite motion», som han sade, följde honom ner i inspektorsbyggnaden, hade de ett par sekunder flyktigt talat om henne. Han hade behov av att höra någon annan, inte bara Anne-Sophie, säga något om henne och kände sig skygg för att tala om henne med Marianne — vilket han naturligtvis dock omöjligt i längden kunde undgå I Det hade varit ett ytterst kort samtal — ingen av dem hade sagt mycket, bara att fru Waast var bra ung och bredvid sin man naturligtvis föreföll ännu yngre.— Hon förefaller så kvinnlig och så ärlig, hade Vilhelm tvungit sig att säga, därför att det var det, han önskade att höra andra säga om Edith.

— Ja, hade Erland svarat. Och lite efteråt: Det finns hos henne något, som liksom vädjar till en.

Just detta var också Vilhelms intryck, men nu plågade det honom att höra, att någon annan tyckte det. Själva ordet »vädja» förutsatte ju alltid en viss rådvillhet och hjälplöshet. Naturligtvis hade hon, när hon beslöt sig för att gifta sig med en man mer än dubbelt så gammal som hon själv, känt sig hjälplös — övergiven av styvfadern och hans andra hustru, överlämnad åt sitt eget öde...

För första gången kände han ett slags a n -svar för sin dotter... Men hade det väl någonsin varit honom möjligt att hjälpa henne? — Nej, det hade det förstås aldrig varit. Och han visste ju med sig, att han ända från början — efter den oskrivna lag, som gällde inom hans och Blanches värld — alltid handlat som han borde. Han hade inte komprometterat varken henne eller barnet, som, när han lämnade dem, hade ett gott och präktigt hem — långt bättre än han, ifall Blanche varit fri, någonsin kunnat bjuda dem. Att gubben Eysten, vilken avgudade den lilla flickan, som han ansåg för sin, skulleförlora sin förmögenhet och dö ruinerad, kunde väl ingen förutse. Och när detta hände, då var ju Vilhelm själv sedan flera år lyckligt gift och hade sina egna barn — sina andra barn att tänka på. Efter deras sista möte hade Blanche aldrig sökt sätta sig i förbindelse med honom, och när han hörde, att hon med den yngre Eysten ingått nytt äktenskap och sedan med sin dotter lämnat Sverige, kände han — det måste han medge för sig själv — stor lättnad. Ty naturligtvis hade han under krisen tänkt på henne och Edith...

Men Marianne... Hans präktiga pojkar — Yvonne I Han ville inte tänka på, hurudant livet hade kunnat vara utan dem...

Att nu sitta här och göra sig skrupler vore ju också alldeles meningslöst och bara ett bevis på hans egen svaghet. Allt hade ju i själva verket gått så märkvärdigt bra och lyckligt som något, under redan från början så skeva och invecklade förhållanden, väl vore möjligt. Hade inte den lilla alltid varit gubben Eystens ögonsten, och hade inte styvfadern efter modems död hederligt tagit hand om henne? — Hon föreföll fin och väluppfostrad, behärskad och naturlig i hela sitt sätt att vara, fullkomligt jämnbördig med... ja, med alla andra unga damer i hennes ställning. — Och inte behövde man beklaga henne, för defthon hade gift sig med en så utomordentligt präktig karl som Henning Waast: begåvad, intagande, förmögen och inflytelserik. Ett gott parti — intalade han sig själv — ett eftersträvansvärt gott parti, som många säkerligen måste avundas henne. Därtill en av hans egna och familjens närmaste vänner — en karl, som man kunde lita på. För ung? — naturligtvis var hon ung, men långtifrån något barn, som inte visste vad hon gjorde.

Men... Erland Seiszings svävande uttryck: »Hon vädjar till en», det ljöd åter i hans öra,, och bättre än någon annan förstod en far med en vuxen dotter, vad dessa ord i en främmande ung mans mun kunde innebära. Också han hade sett och förstått, att djupt i Ediths blick låg en osäker bön om överseende och beskydd. Var det detta — den »kvinnlighet», han själv nyss prisat hos henne, som först och främst gjort intryck på Henning Waast och bestämt hans val? — Han hoppades det — han ville helst förklara deras förhållande på det sättet. Han mindes Ediths ord till Marianne om Yvonne nu i afton: »Och ett sådant hem!»... Hon kunde inte veta, ingen kunde veta, vilket intryck detta hade gjort på honom. Hans egen dotter, hans äldsta dotter, utesluten från det hem, i vilket hans andra barn — först och främst Yvonne — tryggtuppvuxit under hans och modems ögon. Hon hade inte sagt det avundsjukt — Marianne hade blott uppfattat det som en artighet — men i själva orden låg saknad. Han hörde det, han förstod det — inte vore han så skapad, att han för alltid kunde nedtysta blodets röst... Hans lilla dotter, hans lilla äldsta dotter Eglé, som han i så många år knappt vågat tänka på, som hade offrats och förnekats, överlämnats åt främmande och åt sitt eget öde, hon kom nu emot honom och... och »vädjade» till honom. Som en ovetande främling hade hon kommit till hans hem — och nu satt han här och mindes och tänkte och fruktade... I sitt innersta visste han med sig själv, att från och med denna kväll var hela hans liv förändrat, hans känslovärld en annan.

En av hundarna kom fram till honom, skällde litet jämrande, och kröp ihop vid hans ben... Yvonnes gamla terrier. När han böjde sig ner och klappade den, kände han sig plötsligt mycket trött. »Hjärtat!» sade han till sig själv — ogillande och liksom skamsen över sin egen fysiska svaghet. »Man tål heller ingenting längre ...»

Han reste sig upp och sökte i det osäkra ljuset förvissa sig om, hur mycket klockan var. Tvål Om Marianne ännu vore vaken eller vaknade, när han kom, vad skulle han säga henne?

6. — Mailing, Det fatala giftermålet.VIII.

Först efter åtskilliga påstötningar, dels från Waast själv, dels från Marianne, gjorde Erland Seiszing visit på Oringtofta.

Direktören var inte hemma — Waast hade många förtroendevärv, låg i stora affärer och lät kalla sig direktör — men frun... Nu skulle jungfrun se efter...

Han blev ombedd att stiga in i en stor salong, i detsamma Edith genom de öppna verandadörrarna mittemot kom in från trädgården och mötte honom. Hon hade inte väntat sig att finna någon främmande där inne och rodnade, när han gick emot henne: denna hastiga skära rodnad, som han mindes från första gången de talats vid och skilts åt i förstämning.

— Äntligen 1 sade hon vänligt — liksom skämtande, i det hon räckte honom handen.

— Ja, äntligen 1 svarade han i liknande ton. Men rösten och uttrycket, utan att han kanske själv ville eller visste det, gjorde ordet mera betydelsefullt.Det var en mulen eftermiddag och rummet med de gammaldags mörka mahognymöblerna, klädda med grågrön damast, föreföll i sin helhet skumt och färglöst. Men mittpå det ovala bordet framför soffan stod en stor bukett röda rosor och lyste upp.

— Det påminner om Valla, sade han och satte sig i länstolen mittemot henne med ryggen mot fönstret.

— Minns ni dem? sade hon och smålog. De stora röda rosenbuskarna?... Pappa brukade alltid säga, att rosor var det enda, som ville växa på den gården.

— Vackert så... sade han.

»Valla» var en liten egendom under Arilds-torp, som ägdes av unge Eddie Seiszing, Erlands släkting, och under ett par års tid arrenderats av Ediths styvfar efter återkomsten från Norge. Herr Eysten hade för ägaren klagat över något missförhållande i förbindelse med byggnaderna, och då Erland just då var på besök på Arilds-torp, bad hans släkting honom »ifall han ändå red utåt det hållet, titta in på Valla och höra efter, vad som egentligen göras kunde»... Han hade då träffat arrendatorn vid eftermiddagskaffet och unga fröken Eysten hade bjudit honom en kopp. När han efter att ha talat med hennes styvfar skulle rida hem igen hade hon visat honomträdgården och följt honom genom den långa gången förbi en rad gamla mörkröda rosenbuskar, vilkas blommor han redan igenkänt på kaffebordet.

De hade talat om Norge, där han också en gång hade varit. Men där hade hon nu bara bott ett par år, berättade hon, tills efter modems död en gammal moster till denna skickat efter henne, så att hon kunde få en svensk uppfostran. »Och så var jag hos henne i Örebro» — hade hon sagt, »tills pappa också kom hem till Sverige och vi flyttade hit till Valla»...

Efteråt — de stodo då redan vid grinden som från trädgården förde ut till ladugården, där han hade sin häst — hade hon anförtrott honom, att hon, under hela tiden hos mostern, hade hoppats att fadern skulle stanna i det främmande landet och hon åter få resa ut till honom. Han hade snusförnuftigt tröstat henne med, att hon säkert i längden skulle finna sig långt bättre i Sverige och känna sig glad över att vara hemma. Men det ville hon inte gå in på': »Här är man så bunden och har inte sin frihet», hade hon sagt. Och han mindes sina sista, banalt pessimistiska ord:

»Vem har det? och var har man det?...» Och, som sagt, förstämningen när de sade adjö — vilken orsak den nu hade — somde bägge kände och inte uttryckte. Han stod och teg lite, innan han till avsked bugade sigi och räckte henne handen, och ute på landsvägen, när han åter red förbi trädgården, vände han sig om och såg dit in över häcken, där hon ännu barhuvad stod bakom rosorna och plockade undan de vissna blommorna från en buske. Hon uppfångade hans blick, smålog svagt och viftade med handen till svar på hans hälsning.

Det var för tre år sedan. Hon hade den gången talat om »frihet», och nu återfann han henne som en rik och åldrande mans unga hustru... Bara för att säga något, fortfor han tala om herr Eysten, som hon nyss nämnt.

— Kommer inte er far ned till Skåne och hälsar på er? frågade han.

— Nej — hon drog på det. — Nej, det tror jag inte.

Han såg på henne, ofrivilligt forskande. Och hon slog ned ögonen utan att säga mera. övermodigt och lite

obarmhärtigt retsamt började han påminna henne om deras samtal i trädgår-gården på Valla för tre år sedan.

— Sade jag er inte, att ni i längden skulle trivas bättre i Sverige än ute i »det främmande landet»? Här på Oringtofta är allt bra mycket tryggare.Det var en utmaning, en nästan lite oförskämd utmaning, gentemot en ung dam, som han nu träffade blott tredje gången i sitt liv — och på samma gång ett slags förebråelse, som hon — ifall hon mindes, och det gjorde hon — inte kunde undgå att förstå.

Hon satte armbågen mot bordet och stödde kinden mot ena handen, medan hon med den andra sopade ihop rosenbladen, som från skålen fallit ned på bordduken. De kände bägge — hon kanske mest — att han förgått sig och ingetn rättighet hade att tala till henne på det viset.

— Förlåt mig, sade han hastigt, mycket lågt.

Nu såg hon upp på honom — osäkert och

tafatt, men med ett uttryck i ögonen, så djupt förebrående, att han kände det helt in i själen. Hon teg ännu — liksom betänkte hon sig ett par sekunder — och sade äntligen beslutsamt med en röst, som darrade litet.

— Ni är den ende här, som har känt mig, innan — innan jag kom hit. Jag förstår, att ni tycker, att jag har förändrat mig.

— Nej — sade han hastigt. Inte förändrat er — inte alls. Ni är er lik, men...

— Jag vet inte, om ni har hört, att min styvfar för inte länge sedan har gift om sig?... Hon var en rik änka och ägde huset, där vi bodde på Värnö. Jag ...Hon hejdade sig plötsligt — insåg det opassande i att söka inviga denne främmande i något, som endast angick henne själv... I alla fall angick det inte honom.

Han svarade inte — vad hade han att säga? Men han fortfor att se på henne, och den outtalade frågan i hans blick, nu mera ödmjuk men tydlig nog, fanns alltjämt kvar. Edith böjde sig för den och började förklara...

— Pappa — min styvfar — är ju ännu ung, knappt mer än tjugu år äldre än jag själv, och det var helt naturligt att han gärna ville ha ett eget nytt hem... Han har alltid varit snäll emot mig och jag... jag har ju aldrig haft någon annan att hålla mig till än honom.

Tydligen var det henne omöjligt att förklara sina motiv. Han förstod henne och insåg, att de svårligen kunde fortsätta ämnet. Likväl kunde han — som annars var talför och ganska världsvan — inte komma sig för att tala om något annat. De tego bägge ett par minuter, tills Edith plötsligt reste sig upp och drog i den broderade klocksträngen nära kakelugnen.

— Jag glömmer ju alldeles att bjuda er något, herr Seiszing... Ett glas vin åtminstone, innan Henning kommer hem, eller lite frukt?...

Förfriskningarna kommo genast in, och när hon serverat vinet och redan förde glaset tillläpparna, sade hon skyggt »välkommen». Erland bugade sig över bordet och sade »tack». Han bad henne hälsa sin styvfar, när hon skrev...

Hon nickade: — Jag skriver rätt ofta, och försäkrade åter — alldeles omotiverat: Pappa var alltid så snäll emot mig. Det låg henne tydligen på hjärtat, att han skulle veta det.

Han mötte hennes blick och sade plötsligt:

— Är ni lik er mor?

Utan att svara lossade hon en liten guldkedja hon bar kring halsen och räckte honom den vidhängande medaljongen. Den innehöll en liten miniatyr av en blåklädd blondin med långa alexandralockar.

— Det är mycket likt mamma, sade hon stolt, med ömhet i rösten.

Han höll porträttet upp mot ljuset och såg noga på det: — Och er också, sade han.

— Ack, nej — hon skakade småleende på huvudet. Näsan kanske och munnen — lite grand... Men mina ögon

äro mycket mörkare och inte alls lika hennes, som voro alldeles? klarblå.

— Ja, mycket mörkare, det ser jag... Han liksom jämförde dem med porträttets. De äro nästan lika mörka som Yvonnes.

— Inte fullt — sade hon — och heller into så vackra. Ty värr I För första gången upp-täckte han ett slags skälmskt flickaktigt koketteri i hennes blick, som nu mötte hans. Han skrattade och gav henne igen medaljongen.

— Det svarar jag naturligtvis inte på, sade han.

Det banala intermezzot med den underförstådda men tydliga komplimangen gjorde att de åter kände sig på fast mark — åter inom det »vanliga» sällskapslivets former. Det var inte längre frågan om att söka framtvinga ett förtroende, som omöjligt kunde givas.

Edith hängde åter kedjan om halsen och fortfor att entusiastiskt tala om Yvonne.

— Jag mötte henne i går, när hon red förbi' på vägen i solskenet, sade hon. Hon sitter så väl till häst och när hon rider, liknar hon en prinsessa.

— Jag har sett så få prinsessor, sade han och skrattade retsamt. Inte var han dummare än att han förstod, att hon genom denna överdrivna beundran för Yvonne ville veta, vad han — eller andra — tyckte om henne.

— Men det har j a g. Två stycken till och med! Två tyska prinsessor, som hälsade på drottning Sofia på Drottningholm. De sågo ut som vanliga människor och den ena var ovanligt tjock och fet.— Och det får alltså inte en stackars prinsessa vara?

— Visst får hon det, sade Edith i samma skämtsamma ton. När hon blir äldre och blir storhertiginna eller drottning eller kejsarinna eller något sådant. Men en ung prinsessa I... Hon skakade på huvudet. När Yvonne kommer ridande, ser hon ut som en riktig prinsessa. En sådan, vid vars åsyn riddarna togo av sig sina kappor och bredde ut på vägen för henne, så att hennes häst kunde trampa på dem...

— Jag skall berätta Yvonne, att det är någon, som tycker det... Det är nog den grannaste komplimang, hon har fått i sitt liv...

Edith tittade upp på honom mycket hastigt och höjde handen en smula — liksom avvärjande. Hennes blick sade: »Det vågar ni inte!» och hans gäckande leende svarade lika tydligt: »Hur kan någon tro? ...»

Edith sade, i en helt annan ton, mera allvarsamt:

— Jag är rädd för, att hon alls inte tycker om mig.

— Yvonne?

Hon nickade: — Eller kanske hon alltid är sådan mot främmande?...— Hurdan? sade han, men han hade redan hört Yvonne med sin vanliga ogenerade rättframhet tala om den nykomna, och visste, att Edith hade rätt.

— Som om hon alltid ville hålla en tre steg från livet, förklarade hon sig mycket tydligt.

— Yvonne är mycket bortskämd — och på sitt vis är hon blyg.

Edith sade enkelt: — Jag önskar, att hon kunde tycka om mig.

Han svarade bryskt oförsiktigt:

— Är det inte likgiltigt?

Hon såg förebrående på honom: — Inte när j a g tycker om henne, sade hon.

— För min del — sade han onödigt högdraget, försöker jag alltid låta bli att »tycka om» folk.

Hon teg litet och sade — halvt trotsigt:

— Känns det inte lite fattigt?

— Jag vet inte det. Tvärtom. Man behåller vad man har och känner sig fri och oberoende. Han såg på henne. Och kunde inte låta bli att åter påminna henne om deras första möte:

— Och jag minns e n, som en gång framför allt önskade sig »frihet».

Det var inte bara taktlöst: efter de häntyd-ningar han redan i början av samtalet kommit med och i betraktande av att han talade tillen nygift hustru, som han kände så föga, var det oförlåtligt taktlöst, nästan kränkande. Hon blev röd ända upp i pannan och såg så envist ned i knäet, att han ovillkorligen kände sig säker på, att hennes ögon voro fulla av tårar. Impulsivt reste han sig upp från sin plats och gick fram och lade handen på soffkarmen bakom henne.

— Ni förlät mig för en stund sedan — men nu duger det väl inte att ännu en gång be om förlåtelse ?

Med uppbjudande av hela sin förmåga att behärska sig, sade hon:

— Jag förstår inte, vad herr Seiszing menar? ...

Han sade: »Jo». Och med sin blick tvang han henne att se upp. Han hade rätt — ögonen stodo verkligen fulla av tårar. Hon brast plötsligt i gråt och gick ut ur rummet.

Han blev stående vid bordet: flat och skamsen, rasande på sig själv och osäker om han icke kanske genast borde lämna rummet och utan avsked gå sin väg.

Efter ett par minuter kom Edith in igen — ännu rödögd men alldeles lugn och med ansträngt värdig hållning. Hon sade:

— En sådan löjlig scen för ingenting... Det är j a g som skall be om ursäkt... Jag var ett barn för tre år sen och borde väl kunna tålaatt en gammal bekant påminner mig om mina barnsligheter...

Han tog hennes hand, såg på henne och böjde sig hastigt ned och kysste den.

— Säg hellre en gammal vän — mumlade han ångerfullt. Och så kommer jag hit och bär mig åt som den värste lymmel... Han teg lite, och när hon inte svarade, fortfor han lågt, på en gång häftigt och varmt men med ovanlig skygghet: Jag kan inte försvara mig och vill inte ens försöka göra det — bara lova att det aldrig skall hända mera. Men säg nu i alla fall, att ni har förlåtit mig...

Hon smålog svävande med nedslagna ögon och svarade alltjämt inte.

Strax efter gick han — ovillig att möta Henning Waast. Hon följde honom till dörren.

— Jag skall väl hälsa? sade hon konventionellt.

— Naturligtvis, sade han och bugade sig ännu en gång. Jag är ledsen, att han inte var hemma i dag.

Och det var sant — på sätt och vis var det sant.IX.

Marianne, som var en mycket meddelsam natur, ville gärna höra sin mans tankar om Henning Waast och hans unga fru — framför allt riktigt anförtro honom sina egna gissningar om »hur det i längden skulle gå» och så vidare, och så vidare. Men var gång hon började tala om denna, den intressantaste frågan för dagen, tycktes Vilhelm ha något annat att tänka på och tycktes aldrig det ringaste upplagd att diskutera den. Vanligen hade han strax i beredskap något annat ämne, som han »just hade tänkt att tala med henne om» — och var gång var det något, som antingen rakt inte var intressant eller också rent av ledsamt. Som t. ex. när han en dag — utan ringaste anledning, tyckte Marianne — plötsligt kom med en hel massa anmärkningar emot Yvonne och nästan grälade på sin hustru, därför att hon inte förstod föra tillräckligt stark kontroll över hur flickan nu i sommar använde sin tid, efter att hon i våras avslutat sin egentliga uppfostran.— »Kontroll»? upprepade Marianne, uppriktigt förvånad. När har någon av oss tänkt på att »kontrollera», vad en stor vuxen flicka tar sig till i sitt eget hem? Hon är ju alltid tillsammans med oss andra...

— Hon är framför allt alltid tillsammans med Erland Seiszing, sade Vilhelm mycket torrt.

Marianne blev indignerad:

— Hur skulle barnet kunna undgå att träffa tillhopa med Erland? Var hon går och står, är hon ju nästan tvungen att jämt möta husets folk.

— Gården är stor, sade Vilhelm i samma ton — samma »orimliga» ton, tyckte Marianne. Och han bor ju inte ens här i huset.

— Inte i själva huvudbyggnaden, medgav Marianne.

— Nej, men han är här nästan alltid. Och du kan väl inse, att det inte är vidare klokt av dig att jämt uppmuntra honom att sitta här hos oss kvällarna igenom.

— Vart skulle han annars ta vägen, när han inte är bortbjuden? Sitta ensam i de tråkiga rummen där nere?... Käre Vilhelm, inte kan du väl begära, att jag skall stänga dörrarna för Erland Seiszing, som jag har känt nästan sedan han föddes... Mamma, som var ungdomsväninna med hans far och s å lierad med bägge föräld-rama... När jag var liten och de ännu levde, har jag själv varit och hälsat på dem.

— Inte »stänga dörrarna» — du tar allting så drastiskt! Men är det nödvändigt, att han kör för Yvonne var gång hon skall in till staden? Eller rättare, att hon passar på att ha något ärende dit, var gång han har det? Och i går hjälpte hon Marna att hänga upp gardinerna i inspektorsflygeln. Det kunde väl någon annan ha gjort 1 Jag såg henne själv stå i en av fönsterkarmarna där nere och sträcka upp armarna... Låt Marna sörja för allting där nere — det är ju hennes befattning.

— Yvonne kom och frågade mig, om hon fick lov... sade Marianne mera spakt. Du vill ju, att hon skall vara huslig.

— Vad ha vi alla de satans pigorna föri utbrast Vilhelm, som sällan brukade svära. Aldrig har jag sett Yvonne röra vid några av våra egna gardiner här uppe.

Med en min, som om hon aldrig mera ämnade befatta sig med den, lade Marianne undan sin sömnad. Men hon såg inte upp på sin man och sade honom inte med en stavelse emot.

— Hela saken är — började åter Vilhelm lite lugnare — att du själv är så svag för Erland — för alla främmande...

— Men, Vilhelml... Marianne hade på sistatiden ofta tyckt, att han mer och mer liknade Breteuilarna, som voro »oresonliga», och ibland »hade riktigt svårt lynne»... Själv visste hon med sig, att hon hade det jämnaste och lyck~ ligaste humör och inte med bästa vilja i världen kunde bli ond för småsaker.

— Yvonne är inte lik mig, sade hon plötsligt omotiverat, nästan lite hämndlystet. Hon är den enda av barnen, som är lik d i g.

— Vem hon är lik — mig eller dig — det är ju alldeles likgiltigt 1 — så förbjuder jag... Hör du, jag förbjuder tösen att oftare ställa sig i tableau vivant i Erland Seiszings fönster där nere i längan.

Marianne teg en lång stund — ordnade metodiskt alla sysakerna i skrinet och låste igen det med en liten smäll. — Hon kunde få en sämre man, sade hon slutligen halvhögt, upproriskt, med djup övertygelse.

— »Man» — vem tänker på det ? »Man»!... Rösten lät riktigt upprörd. Det är väl inte frågan om någon man på länge... Jag kan inte föreställa mig, att Yvonne skulle vara mogen att gifta sig på en fem—sex år ännu. Minst 1 Så outvecklad, som hon är.

— Outvecklad? — Det är hon visst inte. Inte mera än j a g var vid hennes ålder... Naturligtvis kan du förbjuda henne att hänga upp hans

7. — M allin gy Det fatala giftermålet.gardiner — det kan du mycket väl och det skall heller inte hända oftare — men förbjuda en nittonårs flicka att svärma för den första någorlunda intressanta karl, hon ser, det kan varken du eller någon annan. Och märker hon, att du har ovilja emot honom, så... Ja, så kan du väl begripa, att du bara

eggar upp henne.

— Vem säger att jag har »ovilja» emot Seiszing? Tvärtom har jag alltid tyckt ovanligt bra om honom... Han uppgav plötsligt hela saken och sade i lite trött och irriterad ton: För resten är det mig i hög grad emot att diskutera Yvonne i ett sådant sammanhang.

— Å... sade Marianne, som i sitt stilla sinne nästan aldrig gjorde annat än diskuterade Yvonne i sammanhang med Erland Seiszing eller någon av de andra unga män, som visade flickan ringaste uppmärksamhet, nog kommer du väl till att vänja dig vid det.

— I morgon skall Erland in till Lund, underrättade Vilhelm utan att vidare svara sin hustru. Och antingen det är Yvonnes speltimme eller inte, så blir hon hemma I

— En sådan ton, Vilhelm l När man hör dig, skulle man tro, att bamet inte gör annat än springer efter karlar. Marianne var ytterligt förnärmad på sin dotters vägnar och slutade bittert: Men nu skall jag förstås tala med Yvonne.— Naturligtvis får du inte säga, att jag... avbröt han hastigt.

— Nej — är du tokig... Hon skulle aldrig förlåta dig det. Jag får väl säga, att det är faster Anne-Sophie, som nu återigen har kommit med ett par anmärkningar... Det är hon så van vid, att hon lyckligtvis inte fäster sig vid det. Inte nänns jag låta henne förstå — det vore också det dummaste jag kunde göra och det mest orättvisa! — att hennes far finner hennes uppförande emot en av våra allra närmaste vänner så anstötligt, att...

— Som du kan överdriva, Marianne! avbröt han henne skarpt. Jag är säker på, att du själv, när du tänker efter, tycker det är hög tid att allvarligt övervaka, vad Yvonne tar sig till. I går satt hon och bläddrade i »Une Vie». Det är illa nog, att d u läser Maupassant.

— Å, en fyrtioårs människa! sade Marianne ironiskt resignerat. För resten är det inte m i n bok — det är Uno Wendelskölds.

— Prat! Han läser inte ens flytande franska.

— Det gör verkligen inte Yvonne heller I I alla fall har Anne-Sophie skrivit sin mans namn i de flesta av de där nya böckerna hon har med sig.

Mariannes ögon mötte Vilhelms och oenigheten upplöste sig i skratt. På herrskapet Wendel-skölds bekostnad! När man kände dem bägge, var det också någonting verkligt komiskt i det sätt, varpå Anne-Sophie vid alla möjliga tillfällen sköt »Uno» framför sig och jämt stödde sig på hans auktoritet. Hennes ofta förekommande : »Jag tycker liksom Uno» hade rent av blivit ordspråk inom familjen. Stackars Uno, som aldrig tyckte annat än precis vad hans hustru tyckte.

— Du skulle hellre låta Yvonne få en man, som hon kan tycka om, sade nu helt okonstlat Marianne efter det befriande skrattet. Och naturligtvis förstod Vilhelm, att detta post-festum-argument hade avseende på hans syster och hennes giftermål.

— Låt oss inte tala mera om det. Yvonne är ännu ett barn och vem säger, att han bryr sig det ringaste om henne eller någonsin kommer att göra det.

Marianne teg. Diskussionen hade nu kommit in på ett farligare område och tangerade hennes egna tvivel. Naturligtvis måste hon till det yttersta försvara sin flicka, men nog hade Vilhelm inte så orätt, när han sade, att Yvonne »sprang efter» Erland Seiszing. Om inte precis det — Marianne försökte komma bort ifrån ett uttryck som stötte och förödmjukade henne— så var det i alla fall sant, att flickan på ett ungdomligt naivt och alltför påfallande sätt sysselsatte sig med den unge mannen och alltför ofta sökte hans sällskap. Och om hon under samtalets lopp tillåtit sig så många utfall mot sin svägerska — hon, som själv var så genomtolerant och sorglöst välvillig i sin dom över andra — så hade detta nog förnämligast sin rot i, att Anne-Sophie på sista tiden alltför ofta givit uttryck för en något liknande kritik, som Vilhelm nu kommit fram med. Det var inte längre sedan än i går hon rätt skarpt hade frågat, om det inte vore tid att skaffa Yvonne någon bättre och mera regelbunden

sysselsättning än att bara låta henne »driva omkring i stallarna» ... Yvonne hade aldrig annat att tänka på — sade hon också — än sina egna idéer...

— Vem har annat att tänka på? hade Marianne svarat.

— Men hon är alltför inbillningssjuk och romantisk för sin ålder, preciserade då Anne-Sophie skarpt sin mening. Seiszings namn nämndes inte, men naturligtvis visste Marianne, vad Anne-Sophie tänkte på.

— Inte alltför, sade hon lamt. Hon är lik andra flickor i den åldern... kanske med lite mera fantasi.— Jag bara varnar dig... Mycket unga likasåväl som mycket gamla kvinnor göra sig lätt löjliga, när det gäller männen.

— Hur unga och hur gamla få de vara för att passande kunna intressera sig för andra människor än sina släktingar? sade Marianne lite impertinent.

— Det får du själv avgöra, svarade Anne-Sophie kallt. Jag ville bara varna dig...

— Ja, kära Anne-Sophie, det förstår jag nog

— men j a g har då också en viss erfarenhet av världen.

— Jaså — det tror du! Min bästa Marianne

— Anne-Sophies ton blev mer och mer överlägsen — nog måste du väl själv veta, att du har ovanligt liten erfarenhet av världen. Var skulle du också ha fått den ifrån? ... »Världen»!

— Hela d i n värld har ju alltid bara varit Urfva. Först under dina föräldrars tid och sedan under din mans. Aldrig i hela ditt liv har du tagit ett självständigt steg utanför gården här...

-— Det vet du inte, mumlade Marianne förnärmad, och Anne-Sophie fortfor:

— Jo — förstås — du genomdrev ditt giftermål med Vilhelm. Men det var inte synnerligen svårt, du hade ju nästan alla på din sida.Hennes ton retade Marianne. Naturligtvis visste hon, men var för finkänslig att säga det, att svägerskan aldrig kunnat förlåta henne, att Henning en gång brytt sig så mycket om henne, att han velat gifta sig med henne, och därmed påskyndat Anne-Sophies eget förhastade, desperata giftermål med Wendelsköld. Men allt detta kunde hon inte säga — hon var inte af naturen så hänsynslös som den andra. I stället svarade hon rätt nonchalant och lite tanklöst oresonligt:

— Att du kan förebrå mig, att jag vuxit fast vid mitt hem, och att det inte blivit mitt öde att föra en äventyrlig existens!...

På det viset slutade samtalet — mycket otillfredsställande för bägge parter. Men efteråt övervägde Marianne mera rättvist och opartiskt för sig själv både vad hennes svägerska och hennes man hade sagt. Trots bristande världserfarenhet kände hon instinktivt, att om hennes unga dotter nu invecklade sitt första, kanske obesvarade, tycke i en väv av sentimentalitet och fantasteri, kunde detta lätt bli avgörande för hela hennes senare liv. I alla fall kunde det nog ha inflytande på de närmast följande och i många avseenden så ytterst viktiga åren. Ofta sade hon till sig själv, att vad Yvonne nu framför allt saknade, det var jämnårigt kvinnligt sällskap, och hon påyrkade mer än en gång, att hon skulle bjudaän den ena, än den andra av sina flickbekanta till Urfva: »de kunna ju stanna hur länge som helst», sade hon.

Men det ville Yvonne alldeles inte höra talas om: det funnes ingen enda flicka, hon riktigt trivdes med i längden ...

— Om du vore mera bekant med Hennings fru, sade Marianne, kunde du kanske sluta dig till henne. Hon ser ju så rar ut — ja, hon är ju förstås gift och några år äldre...

Hon kunde inte ha nämnt någon, som mindre föll i Yvonnes smak.

— Som om Edith skulle bry sig om mig ! sade hon. Tonen lät nästan hätsk, och när Marianne förundrat ogillande såg upp och mötte sin dotters ögon, som alltid sade långt mera än hennes ord, förstod hon, att flickan på något sätt fattat ovilja för den ännu nästan obekanta unga frun och redan i sina tankar inblandat henne i en eller annan

roman, som hon själv i fantasien genomlevde. »Inbillningssjuk och romantisk», hade Anne-Sophie sagt, och... hur sträng hon kanske ofta var, så var hon i allmänhet rätt klok.

Yvonne märkte uttrycket i modems ögon och förstod, att hon liksom måste förklara sig.

— Hon är ju fullkomligt främmande för mig, sade hon. Inte tycker mamma, att mankan »sluta sig till» alldeles främmande människor!... Hon tvekade ett ögonblick men hennes okuvliga ärlighet tog plötsligt överhanden och hon sade kategoriskt, mycket bestämt:

— Dessutom tycker jag inte om Edith.X.

En veckas tid efter visiten hos Waasts återsåg Erland Edith en söndagseftermiddag på Urfva. När han kom — han kom sent — satt hon och spelade schack med gamle major Wendelsköld. De andra »stora» — som Yvonne ännu ibland kunde säga — spelade kort i nästa rum, vartill dörrarna stodo öppna. Bredvid dem satt Yvonne i en fönsterkarm och tittade i tidningarna, på samma gång som hon också hörde på farbror Uno, som med lite dämpad röst — han brydde sig inte om, att hans Anne-Sophie skulle höra honom — berättade för Edith om det memoarverk, han höll på att skriva, och emellanåt — allteftersom kapitlen blevo färdiga — roade sig med att föreläsa för Yvonne, som var en tacksam åhörarinna.

— Naturligtvis är inte j a g någon särdeles märkvärdig människa, sade han troskyldigt till Edith: j a g är ingen memoarhjälte, det må ingen tro, att jag tror, men jag har ju sett många storheter och andra betydande personer i mittliv. Och av år fyrtioåtta, som jag på närmaste håll var med om, har jag framför allt ett mycket klart minne. Det var då Oskar I med drottningen och hela hovet och halva svenska hären låg i Malmö under danska kriget... Ja, det var en underbar tid, och jag, som var ung och intresserad och entusiastisk, jag följde noga med allt som försiggick... På den tiden levde man minsann med i stora världen och fick också se en skymt av världshistorien — världshistoriens musa, kan man gärna säga! Jag pratar ju inte så mycket, min kära Edith, andra äro större vältalare än jag, men jag är född iakttagare — det kan jag gärna säga — och det jag en gång har hört eller sett, det kommer jag ihåg. Jag har alltid ögonen med mig och ibland har jag också haft tur med mig... Det var m i g Karl XV — kronprins var han då för resten — »Kronkalle», som vi kallade honom! — det var mig, han drog i rockärmen på Knutsalen, när han sade: »Hur många rena, vita duvor tror du här äro i salen utom våra små silverduvor?»... Och så...

Yvonne var alltid en vaken och sympatisk åhörarinna, farbror Unos bästa publik, men när han kom till Kronkalle och silverduvorna — inledningen till ett crescendo av de mondäna och världshistoriska anekdoter, han ansåg för sinpietetsfulla plikt att bevara åt eftervärlden, brukade hon påskynda och rätta honom för att han inte alldeles skulle förlora tråden, innan allt, som hände den kvällen kommit »i sin riktiga ordning», som hon sade.

— Farbror har inte berättat om salen, hur den såg ut och hur många hundra vaxljus borgerskapet hade köpt och satt i kronorna...

Hon tyckte det var viktigt — hon tyckte alltid det var viktigt att veta »precis», hur allting gått till, och hurdana klänningar drottning Josefina och prinsessan Eugénie och de många skånska »grevinnorna», som farbror Uno samvetsgrant lät passera revy, hade haft på sig. Hon lade undan tidningarna och kom fram till schackbordet för att bättre höra efter och kontrollera berättelsen: Fredrik VII, som efter programmet snart borde nämnas, Oskar den Milde och grevinnan Danner. Den sistnämnda intresserade henne särskilt. — Har farbror verkligen själv sett henne? frågade hon. Hur såg hon ut?

— Ful som stryk — sade majoren. Om du sätter en krinolin på er gamla Mari i brygghuset och ovanpå den en skotsk sidenklänning och hänger din mormors stora guldkedja om halsen på henne, så har du grevinnan livslevande, upp i dagen... Är det inte märkvärdigt, vände han sig till Edith, som för första gången hörde hanshistorier och var lika intresserad av dem som själva Yvonne — är det inte märkvärdigt hur oskylda människor kunna likna varandra? Jag har alltid haft blick för det, och när du kom hit allra första gången, min snälla Edith, anmärkte jag genast, att du, fastän du är så blond, påminner en hel del om Yvonne...

— Om mig? sade Yvonne, förvånad och halvt smickrad.

Edith skakade på huvudet.

— Det är nog bara de mörka ögonen, sade hon, men Yvonnes är ju mycket större och... Hon hade velat säga »vackrare» men tyckte det lät som smicker, och hejdade sig.

Det var då Erland kom in — han hörde de sista orden och tänkte på, att de, han och Edith, den eftermiddagen på Oringtofta hade talat om någonting liknande, när hon försökte pumpa honom angående vad han tyckte om Yvonne.

Henning kom nu också in från andra rummet. Han hälsade på Seiszing och sade gemytligt till Wendelsköld:

— Håller du nu igen på att komplimentera Yvonne med att hennes ögon påminna om min Ediths?

Det var mera än onödigt att kalla henne »min», men det gladde honom tydligen att få säga det. Anne-Sophie kom fram i dörren bred-vid sin bror och de sågo bägge på Edith. Yvonne blev lite stött över att farbror Unos ord skulle räknas för en »komplimang» och visade det i det sätt, varpå hon vände sig till Erland.

— Är det sant? frågade hon honom.

— Vilket? Det om ögonen?... Det är både sant och inte sant.

— Men jag bryr mig inte om att likna någon annan, sade Yvonne på fullt allvar.

De skrattade alla och Marianne, som nu också från det inre rummet hade närmat sig det övriga sällskapet, lade, liksom ursäktande, sin hand på Ediths axel:

— Ingen vet, hur jag längtar efter, att Yvonne snart skall bli tjugu år: riktigt vuxen.

— Varför det? sade Henning muntert. Hon är ju så förtjusande uppfriskande som hon är.

Han såg vänligt faderligt, nästan beundrande på Yvonne, och när hon mötte hans hlick, rodnade hon av nöje. Det gjorde hon alltid när någon visade, att de tyckte om henne. Och hon kom ihåg det — hon glömde det aldrig. Hon tog vara på ord, betoningar och blickar och gömde dem i sitt hjärta, liksom hon i sin byrå gömde sina gamla skolbetyg och sina kottiljongs-dekorationer. När hon förr i världen kommit hem från en bambal, hade hon alltid reelt gjortreda för var guldpappersbit och var tyllrosett, som de små kavaljererna fäst på hennes lilla korta balklänning, och hennes mor hade haft ännu större nöje av dessa små troféer än hon själv. Det hade alltid förvånat Vilhelm, som visste, att ingen av dem egentligen var fåfäng. Men att Yvonne, när det gällde hennes yttre, kunde visa sig s å ömtålig, att hon illa tycktes upptaga några skämtsamma ord, inte bara förvånade honom — det gjorde honom riktigt ont och liksom nästan kränkte honom. »Är det möjligt, att hon kan vara avundsjuk på Edith?» tänkte han för sig själv.

Han hade satt sig i en länstol bredvid schackbordet och såg på de bägge flickorna. Yvonne stod rakt framför honom, med ansiktet mot ljuset, lång, ungdomlig, spenslig och ändå ståtlig, klädd i en tättslutande mörkgrön ylleklänning med hög sammetskrage i likadan färg och stora sammetsuppslag på de halvlånga ärmarna. Under sista tiden hade hon, som en gång varit så stolt över att få »sätta upp» håret, åter börjat taga ner det och bar det i dag i två långa, tjocka flätor nedåt ryggen. (Hade någon sagt — hade hon hört Erland säga — att hon hade präktigt hår?) Hon hade lite mera färg än vanligt och de strålande ögonen under de mörka brynen hade ännu mera glans. Visst var hon söt, vissthade hon charm — sin charm, inte behövde hon avundas någon...

Edith var i mörkrött — en mörkt vinröd taftklänning med bred, upprättstående, halvt utåt-vikt så kallad Maria Stuartskrage av tunt spetstyg i samma färg, varöver det blonda huvudet på den smala halsen reste sig som ur en blomkalk. Vacker! — bedårande vacker! tyckte Vilhelm, som inte kunde låta bli att jämföra de båda flickorna. Och trots den ljusa hyn och det ljusa håret hade hon i sitt utseende mera glöd och värme än den alltför unga Yvonne. Det fanns ögonblick, då han i dottern med smärtsamt intensiv beundran igenkände sin ungdoms älskade Blanche, och när han tänkte på henne kände han ofta hjärtat sammanpressas av plågsam, obestämbar ångest och oro. Han såg upp och undrade — trodde sig märka — att även Erland Seiszing, som med handen stödde sig mot Wendelskölds stol, också i detta ögonblick stod och jämförde hans båda döttrar.

Henning började tala om Sarah Bernhardt och att han ämnade resa in till Köpenhamn med Edith och se henne, när hon kom dit. Yvonne frågade genast ivrigt sin far, om inte de också kunde få resa dit in och se den stora skådespelerskan.— Bry er inte om det, någon av er, sade Erland Seiszing — spara hellre era pengar. Jag har sett henne i den rollen: hon har inte ett äkta eller naturligt ord att säga i hela pjäsen...

— Jag bryr mig inte om pjäsen, sade Yvonne. Jag bryr mig om henne.

— Liksom jag, sade Edith lägre. Hon såg inte på Seiszing, hade blott flyktigt hälsat på honom, när han trädde in. Han visste, att hon tänkte på deras sista samtal och sökte undvika honom och kanske var rädd för honom. Det gjorde honom ont — och ändå kunde eller ville han inte önska det annorlunda. Nu stod han mittemot henne bakom Unos stol, och då han direkt vände sig till henne, tvang han henne att se upp på sig:

— Varför bryr ni er om Sarah Bernhardt?

— Å — sade Edith. Hon sänkte genast åter blicken. Man har ju hört så mycket om henne...

— Det är inte det — sade Yvonne högt och överlägset. Jag har också hört mycket om kungar och drottningar och påven i Rom, men jag bryr mig inte alls om att s e dem. Jag vill se något som är ovanligt, som är äventyrligt vackert, som är enastående.

— Jag vet inte om Edith är i stånd att förstå henne, men du kunde det i alla fall inte, sade Anne-Sophie plötsligt från dörren.

8. — Mailing, Det fatala giftermålet.— Menar faster språket? frågade Yvonne lite trotsigt.

— Också det — men det är kanske mindre viktigt. En så stor konstnärinna som hon har nog alltid förmåga att göra sig förståelig för den, som har erfarenhet nog att kunna tillägna sig skådespelets innehåll.

— Ni tror allihop, att jag inte förstår mig pä något, att jag inte är annat än ett lindebarn 1 Jag hör, att mamma önskar, att jag kunde bli »riktigt vuxen»! Men jag skall säga er, att jag förstår mig mycket väl på allting, som nuförtiden jämt talas om — både om moral och ... »Och kärlek» höll hon på att säga, men blev plötsligt blyg för det betydelsefulla ordet och hjälpte sig med ett annat, som ingen väntat sig av henne: »och passion», sade hon utmanande.

— Yvonne då, mumlade hennes mor.

— Du skulle hellre passa på hennes lektyr, förmanade Anne-Sophie. Sådana ord, som ingen säger, kan hon ju bara lära sig i böckerna.

— Yvonne läser inte mycket — försvarade henne oväntat unge Georg, som hittills sysselsatt sig med »Söndagsnisse» och »Kasper». Hon hänger jämt i med morbror Vilhelms gamla »Tristan och Isolde».

— Det bästa iden vägen hon kan få fasti — sade Seiszing på sitt ironiskt hänsynslösa sätt. Ingen lärobok är mera effektiv:

»//men war ein Tod, Leben, Eine Lust, ein Leid gegeben!»

deklamerade han.

Yvonne kände, att alla missförstodo henne och att alla hånade henne — också Erland. Allra mest han. Hon såg ned, avkyld, modfälld och bittert skamsen med förnimmelsen av att var gång hon försökte uttrycka något av det, hon kände, kastade hon bara sina pärlor för svin.

Edith såg på henne från sidan, förstod delvis vad hon kände och tyckte synd om henne. Boken, som Georg talade om, hade hon inte läst men sjunga kunde hon och musiken till »Tristan» var henne välbekant. Utan att säga något, bara med en nick till Wendelsköld, som ännu satt och flyttade på schackpjäserna, reste hon sig upp och gick fram till flygeln, som stod i ett hörn av salen — hon blev stående, medan hon slog an ett par Wagnerska ackord.

Det var inte mycket — bara en ansats, men det var nog. De kände alla med en viss tacksamhet — Vilhelm mest

intensivt — att de båda unga kvinnorna, den ena med sin ungdomligt frimodiga och uppriktiga värme, denandra med sin ovillkorliga sympati, åt vilken hon impulsivt givit det mest direkta och själfulla uttryck, hon hade i sin makt att giva, liksom höjt samvarons nivå och skapat en annan atmosfär än den vanliga vardagliga.

Erland gick bort till pianot och blev stående där, och Yvonne satte sig stilla på armstödet av sin fars länstol.

När Edith slutat sjunga det hon mindes av operan, vände hon ansiktet mot dagern och mötte Erlands ögon. — Sjung mera, sade han så lågt, att bara hon kunde höra det.

— Jag kan inte mera.

— Något annat — vad som helst... Bara så att man hör er röst, ni vill ju inte tala med mig...

— Herr von Seiszing, sade Edith — hon reste sig upp. Jag försäkrar... Var snäll och glöm... Tro inte, att jag blev ond... Hon visste inte, hur hon skulle säga, hur hon skulle göra slut på denna underliga misstämning mellan dem, som hon inte kunde låta bli att tänka på och som tryckte henne som en hemlighet, hon måste dölja.

— Det kan jag heller inte tro. Inte »ondi»... Nog måste ni veta, att jag inte menade illa. Att jag omöjligt kan mena er annat än gott...

— Är det redan slut med musiken? komVilhelms röst borta från hans plats — nästan med saknad.

— Det var inte meningen ... sade Edith blygt, lite förvirrad. Jag har ju inga noter...

— Hon har där hemma, sade Henning stolt. En annan gång ska ni riktigt höra henne sjunga ... gamla norska folkvisor och svenska också.

De tackade henne allihop — för musiken och lör löftet om mera, framför allt kanske för stämningen hon nyss vetat skapa.

Anne-Sophie bröt den. — Jag visste inte, att Edith var så intresserad av musik, fastän nog minns jag, att fru Eysten sjöng lite... Och hon förflackade ännu mera stämningen, i det hon tilläde:

— Det är så trevligt och underhållande, att någon genast är villig att sätta sig till piajnot utan att man först behöver tigga och be om det.

Edith skiftade färg på sitt hastiga sätt: hon var mycket ömtålig, när det gällde modern och kunde inte misstaga sig på Anne-Sophies prote-gerande, nästan lite ringaktande ton. Ingen annan kunde det heller och Yvonne sade genast med plötslig värme:

— Jag önskar, jag kunde sjunga. Jag ska visa dig boken om Tristan.

Erland, som ännu stod borta vid fönstret,hörde rösten och smålog ned emot henne. Han — lika litet som någon annan — var långtifrån omedveten om Yvonnes barnsliga svaghet för honom själv, men då han aldrig tog henne riktigt på allvar, behandlade han henne oftast rätt självsvåldigt: ibland som en yngre syster, ibland nästan som en bångstyrig fölunge, som man måste hålla styr på! Nu mötte hon hans vänligt gillande, liksom tacksamma blick och rodnade av nöje. Hon var alltid vacker — det hade varit eget, om Mariannes dotter inte hade sett bra ut — ibland, när hon smålog, när hon var nöjd med sig själv och andra, kunde hon vara förtjusande, hade ett slags säregen charm, som på sitt vis nästan överträffade moderns. Och Erland, trots sin intensiva, från första ögonblicket fullt medvetna böjelse för Edith, var vid sådana tillfällen allt annat än känslolös för Yvonne. »Lilla hjärta», tänkte han nu — »lilla varma hjärta, som aldrig tål orättvisa och översitteri ...» Nu kom han inte ihåg, hur ofta han själv — med fog! — förebrått henne hennes tanklösa övermod och brist på rättvisa. Men det var också bara en kort sekund han tänkte på Yvonne — han hörde Ediths styva klänning frasa, då hon från pianot gick förbi honom och fram till sin man, som tacksamt, med öm artighet kysste henne på handen och — utan attdirekt vända sig till Anne-Sophié — liksom svarade henne:

— Edith är i verkligheten mycket musikalisk och det är hon efter sin mors släkt. Eysten sade ofta, hur synd det vore, att din röst inte blivit riktigt utbildad.

— »Riktigt!» sade Edith och skrattade — hon hade återtagit sin gamla plats vid schackbordet mittemot Uno. Den är inte alls utbildad — eller så gott som inte. Och det är mer än oförskämt av mig att försöka mig på något så fordrande...

— Alldeles nog utbildad för din ställning i livet, sade Henning kategoriskt. Din röst är frisk och klar, naturlig och känslig — det är det det kommer an på. Jag bryr mig inte om operasångerskor...

Anne-Sophie hörde alltihop och visste, att vart ord var riktat till henne. »Frisk, naturlig och känslig» — det var väl också det, han på sin tid förälskat sig i hos Marianne. Den gången hade hon återerövrat honom — på sätt och vis, i alla fall. Nu...

Hon visste mycket väl, att hon genom denna småaktiga avogsamhet emot Edith, som hon vid så många tillfällen ända sedan deras allra första möte låtit framlysa, ohjälpligt skadade och nedsatte sig själv i Hennings ögon. Men honkunde inte lägga band på sig, hon kunde inte behärska sig, och hon, som i yngre dagar varit så förslagen och diplomatisk, så fint förstående, när det gällde att vinna dem hon ville vinna, framför alla Henning Waast, hon förmådde nu inte längre beräkna och överväga sina ord. Hennes ovilja, hennes fördom, hennes djupt rotade jalousi gjorde henne emot bättre vetande liksom vanmäktig när det gällde förhållandet till Edith. Hon hade i högsta potens sin släkts lidelsefulla läggning och ju mera hennes närmaste tycktes höja sig för den främmande unga kvinnans intagande yttre och låta sig besegras av något visst rörande hjälplöst i hennes sätt, som nog stod i sammanhang med den påfallande kvinnlighet och mildhet, hon visade (eller affekterade, tyckte Anne-Sophie), desto mera kände hon sin bittra antipati växa mot denna oförutsedda fiende, denna plötsliga inkräkterska, som blott behövt några korta sommarveckor för att erövra allt det, som hon själv under ett helt liv förgäves längtat att äga.XI.

Edith satt inne vid sitt sybord i det stora hörnrummet, som Henning första dagen hon kom till Oringtofta, »givit» henne — bett henne möblera och ordna efter egen smak, »som hon ville», samt i ett och allt betrakta som sitt eget.

— Det var alltid min mors rum, hade han sagt. Sedan har jag en tid nyttjat det som min sängkammare. Nu får du ta vilka möbler i huset du tycker om och flytta hit in. Du har carie blanche: allt som finnes på gården är ditt.

Hon hade blivit innerligt rörd över hans godhet och generositet, av vilken hon dock med stor takt — kanske också med en liten smula ängslan för vad gamla faster Regina, husets folk och grannarna, »skulle säga» —• ganska anspråkslöst begagnade sig. Det var Henning själv som lät flytta dit de fina pärlemorinlagda möblerna — nu omoderna — men tydligen dyrbara och klädda med mossgrönt siden. Sedan hängde han själv några av husets bästa ochmest värdefulla tavlor på väggarna. Edith tackade: hon tyckte om vackra saker men hade hittills aldrig haft råd att ha sådana omkring sig. Nu började hon vän ja sig vid välmåga och överflöd: hon njöt av sitt fina linne, sina vackra kläder, husets rikliga materiella tillgångar, det solida gamla silvret i skåp och skänkar, mattorna på golven, blommorna i växthusen — det fick alltsammans sin plats, stor plats i hennes dagliga tillvaro, och ibland nästan undrade hon, hur hon så länge kunnat undvara allt detta.

Annars var hon just inte anspråksfull av sig, inte i något avseende, heller inte i känsloväg — och om Erland Seiszing trodde det, bedrog han sig. Den enda människa i världen, hon varit riktigt djupt fäst vid, hade varit modem. Gubben Eysten, som hon naturligtvis ansåg för sin far, hade hon hållit utav, tyckt synd om, när han förlorade sina pengar, ocli pliktskyldigast begråtit. För sin styvfar hade hon känt både tacksamhet och tillgivenhet, därför att han — ända tills han gifte sig med en person, som »inte kunde med tösen» och på grund av avund och allmän antipati behandlade henne illa — alltid visat henne vänlighet, förtroende och omsorg. Hon hade — som hon sade till Erland — »hållit sig till honom» som det enda stöd hon ägde, och först vid hans andra giftermål kommitunderfund med, att hon visst närmast måste anses som en börda. När hon med Erland — under deras samtal den eftermiddagen på Valla, de bägge så tydligt mindes — talade om »frihet» hade hon nog närmast menat ekonomiskt oberoende. Det ville hon ha — hon ville ha något eget, något hon med full rätt kunde kalla sitt, och när Henning Waast kom och nästan ögonblickligen förälskade sig i henne och efter kort tid friade till henne, hade hon utan minsta tvekan sagt ja, och det utan att egentligen tänka över eller finna det nödvändigt om

hon besvarade hans känslor eller inte. Hon »tyckte om» Henning — hans sätt tilltalade henne: han tillhörde samma klass som hon själv och hennes styvfar och liknade de få herrar, hon under skoltiden träffat hos sin mors gamla släkting i Örebro. Men om kapten Carlsson, som förde ett stort fartyg och var släkt med den andra fru Eysten, verkligen — i stället för att försöka flirta med henne — allvarligt friat till henne — är det kanske rätt osäkert (fastän det n u föreföll henne som en omöjlighet!), om hon inte till sist kunnat besluta sig för att gifta sig med honom. Hon ville, som sagt, framför allt vara oberoende, ha sitt eget. Bara att räkna ihop sina egna servetter tyckte hon vara en stor tillfredsställelse. Att hon köpte detta »oberoende» med något,som en gång i framtiden kunde förefalla henne ännu dyrbarare, föll henne aldrig in. Hon hade aldrig varit »kär» i någon — och om hon än kanske då och då flyktigt sett en man, som det kanske (reflekterade hon) kunnat bli fråga om att förälska sig i, så hade han nästan med detsamma försvunnit från hennes horisont, utan att hon närmare lärde känna varken sig själv eller honom.

Naturligtvis var hon — djupt »kvinnlig» som hon verkligen var, inte bara föreföll — nästan från första stunden hon på Urfva återsåg Erland Seiszing, tämligen medveten om, vilket intryck hon gjorde på honom, men det oroade henne inte — inte utom i det fallet, att andra möjligen också kunde märka det. Hon visste mycket väl, att hon var vacker — spegeln sade henne det dagligen — och att hon med sitt blotta yttre nog kunde sätta en mans fantasi i brand... Det hade hänt mera än en gång — och det hade intresserat henne — det hade berett henne en viss glädje — hon hade ofta känt sig tacksam, belåten, smickrad av att äga denna

egenskap men på samma gång hade hon

alltid känt sig rädd. Hennes mor hade mer än en gång, i synnerhet när hon låg på sitt yttersta — Edith var då femton år — så allvarligt lidelsefullt och ängsligt varnat dottern för männen,att hon sedan — när hon blev äldre och närmare tänkte över det — liksom kände det sårande för sig. »Inte är jag sådan» — kundei hon säga till sig själv — »att mamma behövde tro, att jag kunde bry mig så mycket om dem»... Och hon hade satt sin ära i att undvika en var frestelse, hålla sitt hjärta slutet och aldrig ge fria tyglar åt sin fantasi.

Men ändå kunde det hända — ibland — nän hon till exempel om vårarna plockade de första sälgkvistarna, eller när hon på eftersommaren gick ensam i månskenet, eller när hon hörde musik eller själv spelade och sjöng, att hon då kände ett slags längtan, ett slags dragning... Mot vad? mot vem? — »Mot ingen», skulle hon ha svarat ifall någon frågat henne. Inte mot någon bestämd person, inte mot något b e -stämt alls... Det låg alltsammans i våren, i månskenet, i musiken, i hennes egen röst, när hon sjöng eller talade, i en dikt hon läste, i en blomma hon plockade. Detta intalade hon sig, och att hon såg så få män, som tycktes hennei »värda» hennes intresse, gjorde, att hon länge behöll denna övertygelse. Och sedan hon gift sig med Henning Waast blev hon mer än någonsin övertygad om, att alla dessa svävande förnimmelser och drömmar, som hon alltid medvetet och omedvetet sökt undfly, och hålla bortaifrån sig, i verkligheten inte voro annat än »fantasterier».

Och nu, gudskelov — nu hade hon fått något att tänka på, som för all evighet grundligt skulle befria henne från den ensamhetskänsla, hon sedan moderns död burit på — den hjälplöshet och skräck hon ofta känt inför »världen» och inför allt det okända den innehöll, och som hon visste plötsligt kunde överraska en och visa sig mycket starkare än en själv. Hon hade fått ett litet barn att tänka och hoppas på. När hon nu i sin ensamhet satte sig vid sybordet, var det inte alltid för att arbeta på julklappen till faster Regina — detta vidlyftiga arbete som alltid låg till hands — utan närmast för att ostört brodera kragar på små skjortor och sätta ärmar i små pikétröjor och annat sådant. Hon hade ju knappt varit gift i mera än tre månader och först helt nyligen, när hon kände sig alldeles säker på sin sak, invigt sin man i deras nu gemensamma förhoppningar. Hon visste förstås, att han skulle glädja sig, men att någon kunde bli så rörande glad, tacksam och överlycklig, hade hon knappt kunnat tänka sig. Ett barn, en arvinge till Oring-tofta... Intet tycktes Waast gott nog åt den unga hustrun, som numera inte allenast var honom dyrbar för sin egen skull... Han — som annars av naturen var rätt sluten och inbundenav sig — fick nu plötsligt den största lust att för hela världen utbasuna, hur stolt och lycklig han kände sig. Men det ville Edith alls inte tillåta. Inte för något pris. — Låt det bli oss emellan, tyckte hon, ännu så länge... tills de själva... tills de själva upptäcka det... Det är mycket roligare, att det är som det är, och ingen talar om det...

Hon var också mycket noga med att ingen skulle upptäcka hennes nya sysselsättning vid sybordet, och anmäldes någon främmande, stoppades det kära arbetet strax ned i den gröna sidenpåsen under bordskivan, och klädesduken till faster Regina intog dess plats.

Den, som oftast kom och störde henne — om det kunde kallas »störa», ty egentligen var det ett nöje för henne att mottaga honom — var Vilhelm de Breteuil.

Fastän han under dessa tjugu år på Urfva nog för länge sedan upphört att tänka på Henning Waasts förlovning med Marianne, hade han dock aldrig varit särskilt intim med den gamle familjevännen, vars hela läggning var så olik hans egen, och inte ofta »av sig själv», utan föregående bjudning kommit till Oringtofta, men nu, sedan han återfunnit Edith, var det en annan sak. Han kände för sin äldsta dotter en sådan beundrande ömhet, att han i andras närvarohade riktigt svårt för att behärska den och därtill en innerlig längtan att närmare lära känna henne, bli lika bekant och förtrogen med henne som med Yvonne och — under den korta tid, han med sitt försvagade hjärta ännu trodde sig kunna få leva — liksom återvinna de många år, han inte sett eller känt Edith.

Oftast kom han rätt tidigt på förmiddagen, då han ändå vanligen brukade göra en rond på ägorna, som gränsade upp till Oringtofta, eller hade något ärende till den gemensamma järnvägsstationen. Han kom »i förbifarten» — eller »för att vila sig lite», och frågade inte ens efter Henning, som på grund av sin stora förmögenhet, vilken han själv administrerade, alltid hade många järn i elden och vid den tiden på dagen oftast var borta. För det mesta fann han, som sagt, Edith vid sybordet — det gamla inlagda sybordet av rosenträ, hon ärvt efter mor och mormor, och som Vilhelm tydligen mindes från Eystenska hemmet i Stockholm. Också Blanche hade nämligen alltid använt det, och ofta hade han på den tiden suttit bredvid henne och lefct med silke- och garndockoma i de många facken, medan de talades vid. På den tiden... Innan Edith föddes. Inte så ofta efteråt.,.

Emellanåt kunde det hända att hon, när han kom, satt och läste — men lade då alltid bered-villigt undan boken. Var det då någon, han själv hade läst och kände till — han läste numera mycket — kunde hon ibland på det blygsamt okonstlade sätt, han fann så innerligt intagande, på en gång barnsligt och kvinligt, komma med ett eller annat yttrande, som — tyckte han — kastade det klaraste ljus över hennes livserfarenhet och hennes tankevärld.

En gång, medan hon omsorgsfullt lade bokmärket till rätta och slöt igen boken, sade hon — apropå något hon nyss hade läst:

— Vet farbror, jag tycker katolikerna ha rätt i så mycket. Kanske är det det enda sättet — i alla fall det lättaste sättet — varpå man kan frälsa sin egen själ, att man helt och hållet drar sig ifrån världen.

— Men du skulle då inte vilja det? — Inte hade du kunnat tänka på att gå i kloster?

— Jag vet inte... Ibland — efter mammas död, när jag ofta kände mig så ensam... Men för det första är jag ju protestant, och så kom jag ju nästan strax till gamla moster i Örebro och fick skolan att tänka på. Jag hade försummat mycket och fick arbeta duktigt för att kunna följa med de andra...

— Var din moster snäll mot dig? frågade Vilhelm tvekande.

9. — M allin g, Det fatala giftermålet.— Mycket snäll. Men hon var så gammal. Hon var mormors äldsta syster och hade själv aldrig haft några barn.

Orden och ännu mera uttrycket framkallade för Vilhelms i detta avseende översensibla medvetande bilden av en förfärligt ensam och övergiven flickunge. Han kände samvetskval, bara han tänkte på henne, för sin egen likgiltighet. Hon började åter tala om boken.

— På sätt och vis är det nog rätt bekvämt att på det viset söka skydd och tillflykt i ett kloster. Men tycker inte farbror att det liksom är lite fegt att jämt gå ur vägen och försöka gömma sig för ödet?

— Jag tror inte det är egentligen det, de först och främst tänka på, sade han lite tankfullt. Det vore också lönlöst: ödet hittar en nog, hur väl man än gömmer sig.

Det var ju allt annat än djupsinniga och originella samtal, de sutto och förde där vid sybordet, men huvudsaken

var, att de alltid för-stodo varandra så väl. Och Vilhelm upptäckte — och gladde sig över — att Edith i sin läggning hade något, som var djupt besläktat med honom själv och som också Yvonne hade ärvt: en viss benägenhet för att i all anspråkslöshet och naivitet »filosofera» över världen och människorna och tingens sammanhang. I hans ungdom, somvarit mera rik på yttre och inre upplevelser, mera fylld av nuet, än hans hittills så lugna medelålder var, hade detta drag i hans själs-riktning aldrig framträtt särdeles tydligt. Men nu på äldre dagar, i synnerhet sedan han inte kände sig fysiskt frisk och ovillkorligen börjat tänka på, hur osäkert livet, med en sådan sjukdom som hans, kunde ställa sig, nu fann han» jämt nya ämnen att »spekulera» över. Med Marianne meddelade han sig i detta fall sällan: under sitt sorgfria och lugna liv hade hon, som en gång varit ganska svärmisk och underkastad mångfaldiga skiftande stämningar, efter hand blivit mer och mer optimistiskt jord-bunden och närmast upptagen av de vardagliga händelsernas gång, fullt och fast övertygad om, att »allting nog ordnade sig med tiden».

Han hade inte tänkt så mycket över henneis utveckling förut: Marianne var Marianne, hans älskade Marianne. Det hade hon varit i över tjugu år och det var hon ännu. Ung eller medelålders — för honom densamma. Och kanske var det just denna sin läggning — sin passiva läggning — hon hade att tacka för, att hon alltjämt höll sig så märkvärdigt ung och frisk.

Han jämförde inte Marianne med Edith — han jämförde överhuvud inte Marianne mednågon, men ju mera han tyckte sig igenkänna sig själv i sin äldsta dotter, ju mera började han sysselsätta sig med sig själv, upptäcka det och det hos sig själv, som han inte förut lagt vidare märke till och rakt inte tänkt stort över.

Han hade aldrig trott att han skulle känna sig tacksam för ett illegitimt barn — så som han ända sedan deras födelse känt sig tacksam för sina övriga barn, men nu gjorde han det och det från första stund han återsett Edith. Hon blev för honom en ny stor livets rikedom: en människa, han hade rättighet att hålla av, rättighet att vinna, att utöva inflytande över, göra gott emot, om han kunde, beskydda om det stod i hans makt. Hurdant förhållandet var mellan henne och Waast, kunde han blott gissa sig till och var alltför finkänslig att någonsin vilja forska efter det. Men på grund av åldersskillnaden och Hennings i allmänhet lite förnämt kyliga överlägsenhet i känsloväg föreställde han sig det tämligen svalt och konventionellt. Denna tanke misshagade honom emellertid inte — snarare tvärtom. Han kunde på det sättet lättare intala sig själv, att Edith, när det kcxm till stycket, inte ägde någon närmare och bättre vän än sin far, än just honom själv. Det gladde honom att kunna tro detta — det var ett slags ersättning för att han, sedan han återfunnit sindotter, nödvändigtvis för världen och för hustrun måste dölja sin nya känsla för sitt eget barn.

Vilhelm såg något vitt ligga på golvet under sybordet, och i den tanken att Edith tappat sin näsduk, böjde han sig ned och tog upp det. Nu såg han, att det var en liten skjorta — mycket, mycket liten — och blev orörligt sittande med den i handen.

Edith förstod, att hon i hastigheten kommit att kasta sin sömnad utanför den bordet tillhörande gröna sidenpåsen. Ett ögonblick blev hon förvirrad, liksom lite förargad över sitt slarv — men då hon mötte Vilhelms blick, en sådan egendomligt rörd, ödmjukt frågande, halvt bedjande blick, fattade hon sig.

— Ja, sade hon enkelt, mycket sakta, utan någon som helst förklaring. Det lilla plagget, som han ännu höll i handen och först, när han hörde hennes röst, långsamt lade ifrån sig, förklarade ju allting.

Han svarade henne inte, satt stilla som förut. Efter en liten stund tilläde hon mera osäkert och med ännu lägre röst:

— Jag är så glad över det...

— Mitt barn — mumlade Vilhelm. Han teg igen, alltför upprörd att kunna få fram något av de vanliga talesätt, lyckönskningar eller liknande fraser, som vid sådana tillfällen ansågospå sin plats. Han kände, att han inte kunde stanna — att han, om han sutte här längre, ovillkorligen komme att röja sig och säga henne något, som han inte fick säga, därför att det skulle göra henne ytterligt ont, såra och förödmjuka henne och hennes man, rubba funda-mentet för hela den lilla värld, inom vilken hon just nu började känna sig så trygg och så hemmastadd.

Han reste sig upp. — Lilla Edith, sade han sakta och tog hennes hand, som han plötsligt böjde sig ned och kysste — något han aldrig gjort förut. Lilla Edith — han sade det ännu en gång och i själva rösten låg ett sådant uttryck av värme och ömhet, att hon inte kunde misstaga sig på hans sympati för henne. Hon missförstod inte — men förstod inte heller — kände bara helt omedvetet, att det mellan dem båda i detta ögonblick fanns det innerligaste samband och kände sig tacksam mot honom, som känt henne som barn och varit hennes föräldrars vän.

— Går farbror redan? sade hon lite förlägen — med en viss saknad.

— Jag skulle ju också söka upp Henning... sade han undvikande.

Hon gjorde en liten rörelse — inte avvärjande precis, men hållningen blev på en gångmera reserverad. Han förstod också på uttrycket i hennes blick, att hon inte önskade, att han skulle nämna något om det han tillfälligtvis upptäckt.

— Nej — sade han högt, trohjärtat — var inte rädd ...

— Säg inte heller något till Marianne — sade hon småleende — eller... eller till Yvonne eller till någon. Henning är den ende som vet det — inte ens faster Regina.

Han smålog ned emot henne, lycklig över hennes förtroende och nästan glömsk av, att han endast hade slumpen att tacka för det.

När han gick, uppsökte han visst inte Henning. Han lämnade strax Oringtofta utan att tala med någon annan än stalldrängen, som tagit hand om hans gigg, och när han kom hem, blev han glad över att ute på gården genast möta sin bror Jacques och Seiszing, så att han under de första timmarna inte behövde tala ensam med Marianne.XII.

I slutet av september, efter väl överståndna visiter och återvisiter hade Waasts beslutat »öppna sina salonger», som Marianne skämtsamt sade till dem, och ställa till en större middag med bal på Oringtofta. Det vill säga Henning hade beslutat det. — Du får lov att lära känna mitt gamla umgänge, sade han till Edith, so-m just inte var mycket livad för förslaget. Och nu är det den i alla avseenden mest passande tidpunkten ...

Hon hade förstås givit med sig och sagt, att eftersom hon själv ännu vore så föga van vid sällskapsliv och värdinneskap, skulle hon be Marianne hjälpa sig att göra les honneurs.

— Det gör hon gärna ! sade Henning uppmuntrande. Och även Anne-Sophie Wendel-sköld, om du ber henne.

— Å — jag behöver nog inte besvära mera än en av dem — menade Edith. Tanken på att Anne-Sophie skulle komma med råd och dåd, »lägga sig i» alla hennes arrangemanger ochkanske uppträda som ett slags överhovmästa-rinna, tilltalade henne inte alls. Hon hade ingenting emot Hennings gamla ungdomsvän, men så dum eller oerfaren var hon inte, att hon inte mycket väl kmide märka, att denna ända från början inte betraktade henne med vänliga ögon och ofta — trots all världsvana — haxle/ lite svårt för att dölja sina känslor.

En, som utsikten till bjudningen i högsta grad intresserade och riktigt upplivade, var Hennings gamla faster, fröken Regina Waast, som ända sedan hans mors död och till hans eget giftermål i över trettio år fört regementet på Oringtofta. Det hade bittert sårat henne att inte få vara med om brorsonens bröllop, men i olikhet med Anne-Sophie hade hon för sin del alltid önskat, att han skulle gifta sig, och med sin vänliga undergivenhet, sitt milda anspråkslösa sätt hade den en gång fruktade unga frun från första dagen vunnit fröken Reginas bevågenhet. När hon nu, på tal om den beramade stora bjudningen, ännu en gång beredde sig att gripa husets tyglar och Edith vid detta tillfälle inte alls satte sig till motvärn — tvärtom bara visade sig tacksam och lydigt fogade sig i hennes dispositioner — vann hon fullständigt hennes gamla husmoderliga hjärta. — Det skall nog bli bra, mitt barn, var inte rädd! sade honoch klappade »barnet» på kinden. Vi ska arrangera det alldeles som på salig svägerskans tid och såsom j a g senare gjorde, när Henning var ungkarl. Det skall nog bli bra! Inte behöver du be Marianne om hjälp, inte .,,

Edith var glad, att hon inte redan hade gjort det. — Jag är säker på, att faster förstår det bäst, sade hon.

Hur de strävade med det — hon och fröken Regina och de gamla förträffliga pigorna — så blev festen verkligen en succé: till och med de mest kritiska av gästerna, och det fanns många, som inte hade haft något emot att kunna kritisera, måste erkänna det.

Under kaffet efter middagen, medan stora salen höll på att utrymmas, såg man Henning Waast, ungdomligt smärt och elegant i den välsittande frackkostymen med en röd nejlika i knapphålet och det lätt grånade håret över den lite för höga pannan outtröttligt uppmärksam gå omkring bland gästerna i sällskapsrummen och artigt, glatt konversera än med den ena än med den andra av sina gamla ungdomsflammor och väninnor, som sinsemellan profeterat, att han »naturligtvis» skulle bli hemskt olycklig med en så ung fru. Nu måste de emellertid — om än lite sötsurt sarkastiskt — medgiva, att han, åtminstone i kväll, såg allt annat än depri-merad ut. »Men hon?» — sade de. »Vem är hon egentligen?»... »Naturligtvis ser hon ganska fin ut»... »Det är eget, men ju äldre en karl blir, ju mindre ser han på gedigna egenskaper: bara på utseendet»... »Hon ser snäll ut», sade en annan mera välvilligt, »och är fasligt artig och förekommande mot dem hon talar med»... »Ja, mot dem hon talar med — men är det så många!»... »Litet blyghet förstås — annat kan man inte vänta sig av en person i hennes ställning... Men i alla fall ser hon ut som om hon hade nog förstånd att känna sig tacksam för sin lycka.» — »Lycka? — Vad säger Anne-Sophie Wendelsköld?»

Det hade ovedersägligen varit intressant att få veta detta, men Anne-Sophie sade ingenting. Just nu stod hon mittför allas ögon mitt i salen under stora ljuskronan, rak och värdig, med sin mer än vanligt förnäma hållning, smålog och pratade med värden själv, som komplimenterade henne för hennes utseende och hennes klänning. En blågrön »changerande» sidenklänning, vilken som ett glänsande harnesk tätt omslöt bröst och axlar och under den insnörda midjan, konstnärligt draperad över höfterna, föll i breda veck längs bakvåden. Om någon med »stil» kunde bära den moderna turnyren, så var det Anne-Sophie: lång och ståtlig, representativ och di-stinguerad. Håret hade tidigt grånat, men vid kvällsljus och i stor toalett klädde det henne och framhävde ännu starkare de alltjämt mycket mörka, starkt tecknade ögonbrynen och de praktfulla, stora ögonens glans. I kväll — tyckte Henning — var hon till och med vackrare än han i ungdomen mindes henne: någon skönhet hade hon ju aldrig varit. Men ... men ... ungdomen...

De båda gamla vännerna sade inte mycket till varandra — vad skulle de säga? Till svar på hans komplimanger, komplimenterade hon Edith, middagen, rätterna och vinerna — hela arrangemanget. Och så kom en gammal herre i uniform fram till henne och frågade, om han »hade äran att vara igenkänd»... Naturligtvis — Anne-Sophie smålog välkomnande över sin stora solfjäder och Henning drog sig genast bugande tillbaka. Han gick bort till sin hustru, som stillsamt satt och pratade med sin bordskavaljer Vilhelm de Breteuil.

— Är du trött? sade han ömt och lade sin hand på Ediths axel.

— Nej då — men farbror Vilhelm ville, att vi skulle sätta oss... Jag vet inte, om det är riktigt korrekt, att jag sitter, när så många av damerna stå?

Henning skrattade och Yvonne, som stod inärheten med Erland Seiszing, kom fram till dem.

— Nu äro de snart färdiga med att rymma ut salen, sade hon ivrigt. Vem skall öppna balen, farbror Henning?

— Det skall du, sade han och klappade henne på kinden.

Yvonne blev alldeles överväldigad av äran. — Jag? sade hon, smickrad, leende, en smula misstrogen. Med vem?

— Med mig, svarade han lika glad och uppspelt, som han varit hela aftonen. Om du håller till godo med mig och inte säger nej till en gammal kavaljer, som för så och så många år sedan brukade öppna balen med din mor.

— »För så och så många år sedan!» skrattade Yvonne. Det är då inte längre sedan än i fjor... Minns inte farbror Henning annandag jul på Urfva?

Vilhelm satt och gladde sig — ja, till sig själv tordes han väl nog säga det! — gladde sig över sina båda flickor. Över sina båda vackra flickor. Edith så ljus och fin i något tunt, mjukt svart tyg, sparsamt invävt med blekt rosa och smala guldränder, liknade i kväll en tidig vårblomma, så fräsch såg hon ut... Nej, han visste inte vad hon

liknade — hon liknade bara sig själv, inte att jämföras med någon avde andra... Jo, med Yvonne. Yvonne i sin nya vita spetsklänning, draperad över atlas, med det mörka håret högt upptornat på huvudet under en bred gammaldags kam, besatt med akva-mariner. Edith hade nu rest sig upp och stod! bredvid Yvonne: långa voro de bägge, hållning hade de bägge: de klädde varandra, de supplerade varandra... Han undrade, att ingen märkte, hur lika de egentligen voro varandra ...

— Men dansar då inte fru Waast? frågade Erland Seiszing.

Hon utbytte en hastig blick med sin man, rodnade litet och sade fort, innan han kunde hinna att säga något:

— Inte i kväll. Henning säger (det hade han aldrig sagt, men när han hörde henne påstå det, bara skrattade han), att här är alltför få herrar till de många damerna. Dessutom är jag inte vidare road av att dansa...

Det var heller inte sant, men det tog hon inte så noga. Hon ville inte, hon ville inte, att någon skulle se på henne på det viset som Erland nu såg. Hon drog sig ett steg tillbaka bakom den högryggade stolen, och Henning, som i afton hade roligt åt allting och var i ett storartat humör, sade plötsligt impulsivt och hjärtligt:— Ni, som äro så bekanta och träffas så ofta

— inte går det an efter landets skick och bruk, att ni i all evighet skola gå och kalla varandra för »herr» och »fru»...

Han vinkade till en av betjäningen, som kom förbi med en bricka med likörflaskor och glas.

— Drick nu duskål med Edith, Erland! sade han och nickade till honom. Han fyllde själv ett par av glasen.

Edith upptog propositionen på samma vänligt skämtsamma sätt, varpå hennes man hade framställt den: — Skål, Erland — sade hon genast beredvilligt.

Han lyfte det lilla slipade glaset och stötte det mot hennes, i det han på samma gång såg henne in i ögonen. — Du, sade han bara lågmält.

Han blev inte förundrad och heller inte stött över att se henne rodna och — i det hon mötte hans ögon — ett ögonblick sänka sina. Men hon såg åter genast upp — halvt frågande — liksom en smula osäkert och förtrytsamt.

Ingen gav akt på dem — musiken spelade upp i detsamma och Henning bjöd Yvonne armen.

Edith lade armarna mot den höga stolskarmen framför sig och Erland kom och ställde sig bredvid henne.

— Jag är oändligt tacksam, sade han lågt, mycket mera allvarsamt än det inom ett sånära umgänge rätt vanliga privilegiet kunde berättiga till. Ända sedan jag såg dig första gången, har jag alltid önskat att få kalla dig du.

— För det att alla de andra säga det? försökte Edith lamt att värja sig.

— Jag såg dig ju långt innan någon av de andra, Edith.

Utan att svara böjde hon sig fram och rörde vid Vilhelm de Breteuils ärm — han hade blivit sittande på sin plats vid bordet och såg på ungdomen som nu arm i arm gingo ut i balsalen.

— Om farbror också tycker det, så ville jag gärna se dem dansa där inne, sade hon... Han reste sig upp och Edith vände sig åter halvt till Erland.

— Är det inte Erlands plikt — namnet kom nu lite osäkert, och utan att se på honom vände hon sig liksom vädjande till Vilhelm — att bjuda upp någon av damerna... Henning ville inte vi skulle bjuda främmande studenter, därför är här inte så många unga herrar...

— Gå och bjud upp Marianne! sade Vilhelm fryntligt — han lade Ediths arm in under sin. Hon är nästan lika glad för att dansa som själva Yvonne.

Seiszing vände sig om och gick genast fram och bugade sig för Marianne.— Tack! sade hon och skrattade. Jag hörde, att Vilhelm skickade hit dig. Hon såg upp på Erland och sade plötsligt:

— Men du är inte riktigt lik dig... Du ser så underlig ut i ögonen...

— Gör jag det? — han skrattade också. Det är nog ett slags återsken. Jag har stått och sett på flickorna, tills jag känner mig helt bländad... Yvonne är ju alldeles strålande i kväll. Hon överglänser dem allihop ...

— Å, Edith... försökte Marianne vara rättvis, men såg mycket belåten ut och gladde sig över att han sade det. Yvonne borde själv ha hört det, men inte ville hon uppmuntra flickans böjelse för honom, när de andra hade så mycket emot det... Men när hon, då de dansat ett varv, kommo att stå bredvid Henning och Yvonne, var hon i sin moderliga svaghet inte klokare än att hon sade:

— Vet du, Henning — det är ledsamt att jag skall behöva föreslå detl — men vore det inte roligt, om du och Erland ett ögonblick bytte damer?...

— Jo, då — sade Henning och såg mycket förtjust ut.

Och Marianne hade äntligen den tillfredsställelsen att se sin dotter susa förbi sig med den man, hon visste, att hon helst dansade med.

10. — Mailing, Det fatala giftermålet.XIII.

Efter att hela sommaren och hösten ha sett Henning och Edith så mycket tillsammans — i synnerhet kanske efter den glada och vällyckade festen på Oringtofta — hade Vilhelm helt och hållet försonat sig med detta giftermål, som i början förefallit honom så ängslande och nästan olycksdigert. Allting hade ju utvecklat sig på allra bästa sätt: förhållandet mellan de båda makarna tycktes hjärtligt och harmoniskt, Edith fyllde sin plats och var nöjd med sin lott, ställde inga orimliga anspråk och — framför allt: hon såg ut till att redan helt och hållet gå upp i den moderslycka, som väntade henne.

För egen del kunde han, som en gång känt sig så förfärad vid utsikten till det nära grannskapet med stackars Blanches dotter, numera knappt förlåta sig denna »onaturliga» känsla i förhållande till sitt eget barn. Nu hade just detta nära lantliga grannskap blivit en stor källa till daglig tillfredsställelse och glädje för honom. När Edith satt som fru på Oringtofta — vilken förunderlig' och lycklig ödets skickelse! — kundehennes far ju utan minsta uppseende eller fruktan för »undran» och misstämning hos Marianne och de sina jämt och samt få tillfälle att råka henne och — utan att göra någon av dem orätt — glädja sig över umgänget med denna »nya» vuxna dotter, som han i hemlighet var så stolt över och som redan blivit honom så kär... För resten hade hon naturligtvis alltid varit honom kär, försäkrade han sig själv — fastän han förut inte velat medgiva det och inte ofta vågat tänka på henne.

Att han inte tordes dela denna glädje med Marianne, med vilken han hittills under hela deras äktenskap troget delat fröjd och smärta, gjorde honom förstås ont, skaffade honom samvetskval (rätt oförtjänta, tyckte han själv, ty han ville dem ju alla lika väl och tog inte något från den ena för att ge den andra) — men, efter mera än tjugu års tystnad, vågade han inte ta risken att störa Mariannes frid och meddela sig med henne om något, som säkert alltid skulle förefalla henne lika viktigt som det n u föreföll honom själv.

När de båda — efter den första ömsesidiga våldsamma förälskelsen strax efter hans återkomst till Skåne och de inte särdeles långvariga prövningar, de efteråt haft att genomgå — en viss sommardag för över tjugu år sedan här påUrfva talade om deras förhållande till varandra, deras härefter gemensamma framtid, hade Vilhelm — det mindes han mycket väl — verkligen också velat komma in på detta ämne och för sin blivande hustru bekänna sin första ungdoms grande passion, som — och det inte endast för honom själv — haft så allvarliga följder. Hon hade hindrat honom, hejdat orden, som redan lågo på hans läppar, i det hon låtit honom förstå, att hon i sin stora kärlek och oändliga tillit till honom intet ville höra om det, som låg före hennes tid, om de minnen, hon inte kunde dela. Och han hade varit henne innerligt tacksam. Då.

Men nu önskade han ofta, att han den gången fått tala ut med henne. Att de båda, som sedan den dagen — ja, på sätt och vis också innan — så trofast delat livet med varandra, också kunnat få dela denna hemlighet, som så nära rörde honom, detta bekymmer för ett ungt människoliv, för vilket han — han kunde resonera hur som helst — alltid kände sig ha det största ansvar, det önskade han innerligt. Men att n u — så många år efteråt — komma till

Marianne och berätta henne allt detta, gräva upp ungdomen, som hon trodde för länge sedan begraven, säga henne något som — till och med om hon med sympati och förlåtelse mottog hanssena förtroende — dock alltid, om han kände kvinnorna rätt, skulle komma att kasta ett slags skugga, inte blott över det närvarande, men också — kanske framför allt — över de många lyckliga år de tillbragt tillsammans, det k onde han inte. När han talade om Edith — när han på något sätt visade sin känsla för hennel — skulle hans hnstru genast tänka på Yvonne, tycka, att det skedde hennes dotter ett slags orätt — bara därför att den andra också fanns i världen... Nej — ju mera han tänkte över saken ju mera övertygad kände han sig, att när han tegat så länge, borde han också göra det allt fortfarande. Vem visste, hur många år han med sitt hjärtlidande ännu hade att leva? Inte kunde han riskera att nu mista något av det han ägde! Inte minsta smula av Mariannes ömhet, av Yvonnes och gossarnas okritiska och absoluta förtroende till sin far, inte Ediths vänskapsfulla tillgivenhet... Hur vore det möjligt att umgås på samma fot som nu med henne och Waast, om de visste rätta förhållandet med hennes börd? Henning var nu stolt över sin unga fina fru — skulle han fortfarande vara det, om han visste — eller trodde andra veta det — att hans hustru vore Vilhelm de Breteuils illegitima dotter och alltid burit ett lånat och orättfånget namn? Med kännedom om Waasts släkt-stolthet och den konservativa världsåskådning, som nu en gång »passade sig» för hans ålder och sociala ställning, kände Vilhelm sig säker på, att Henning Waast på sin egen och sin blivande arvinges vägnar skulle känna sig ytterst förödmjukad över en sådan upptäckt. Anne-Sophie, som kände honom så väl, hade ju också genast låtit förstå det.

Då allting nu hade fogat sig så märkvärdigt bra för dem alla, och framtiden, efter allt att döma, tecknade sig så trygg, solljus och lycklig både för Urfva och för Oringtofta — varför fresta ödet genom att i onödan bekänna en ungdomssynd, som inte kunde göras om intet? — Vore det inte som att med vett och vilja söka framkalla en aprilstorm på en vacker solig högsommardag? Det kunde människor naturligtvis inte — naturens lagar kunde de inte ändra — men ställa till mycket onödigt bråk, ledsamheter och svårigheter för sina närmaste, och det bara genom brist på fasthet och självbehärskning, det kunde vem som helst.

På det viset gick han ofta och resonerade för sig själv: ibland överspänt ångerfullt och smärtsamt känslofullt, ibland med prosaiskt vardagliga ord. Men alltid kom han till precis samma resultat — beslutet, att inte dela hemlighetenmed någon, utom med syster Anne-Sophie, som tyvärr redan visste allting.

En tid hade han tyckt det vara en riktig tröst och lättnad att förtroligt kunna meddela sig med systern om denna sak, som efter alla dessa års förlopp, åter låg honom till den grad på hjärtat, men nu — när han tänkte på, hur mycket hon visste, måste han säga till sig själv, att han hellre hade önskat henne lika okunnig som hans övriga omgivning.

Att Anne-Sophie — vem Henning Waast än gift sig med — någonsin skulle ha känt sig belåten med hans val, hade ingen, som riktigt kände henne, kunnat vänta sig — minst Henning själv. Men att hon, som alltid varit så stolt och så försiktig, skulle tillåta sig att öppet visa animositet och ovilja mot hans hustru, hade Vilhelm inte föreställt sig. Det förundrade honom och han liksom blygdes på systerns vägnar.

I början av oktober var det Anne-Sophies födelsedag, och då Yvonne omöjligt kunde förmås att följa med sin mor och gratulera faster: »sitta ensam bland alla tanterna», som hon sade, övertalade Marianne sin man att fara in till staden tillsammans med henne själv. »Det är en evighet, sedan du varit uppe hos Wendelskölds», sade hon, »och så beskedlig Uno än är, såhar han ändå mer än en gång beklagat sig över det...»

När majoren, som själv tog emot dem i tamburen, införde sin svåger och svägerska i salen, sutto redan alla de andra gästerna omkring det stora bordet, där det tillika med en myckenhet av bakelser serverades choklad och kaffe. Naturligtvis var Vilhelm förberedd på att på en dylik eftermiddagstillställning endast träffa damer, men hade inte tänkt sig, att hans syster skulle bli till den grad uppvaktad av sina väninnor.

— Vi hade hoppats, sade en av de av Yvonne fruktade »tanterna», att kanske också få se unga fru Waast hos Anne-Sophie i dag, men det ser inte ut, som om hon skulle göra oss den äran...

— Kanske hon inte ens vet daton, sökte Vilhelm oförsiktigt försvara den frånvarande.

— Å, det vet hon nog I Jag minns, när direktör Waast aldrig brukade glömma att personligen uppvakta Anne-Sophie... Senast i fjor den åttonde oktober träffade jag honom här, och den där praktfulla buketten i hörnet — den talande nickade i riktning mot en stor vas — den har han också idag kommit ihåg att skicka henne.

Vilhelm böjde sig fram över rosoma: — Men hans hustrus namn står ju också på kortet, sade han — bredvid Waasts eget.— Hon kunde väl haft tid att själv komma 1 sade änkeprostinnan Brettner.

— Inte har j a g några anspråk i den vägen, sade Anne-Sophie. Och är det egentligen vanligt, att unga fruar nuförtiden komma ihåg sina mäns gamla bekanta?

— Jag trodde hon var så söt, sade en annan av damerna. Den stora middagen på Oringtofta lär ju ha varit så ytterst vällyckad och animerad ...

— Allting var också ofantligt bra arrangerat, sade Anne-Sophie med en ton, som om det kunnat vara mycket bättre. Och gamla tant Regina var beundransvärd 1

— Ja, sade Marianne. Jag var alldeles förvånad över att se henne så livlig.

— Inte bara »livlig», sade Anne-Sophie. Hon berättade mig, att hon själv personligen räknat fram allt silvret och övervakat hela dukningen... När man är nära åttio år, så är det ju ändå en rätt ansträngande prestation...

Vilhelm var förvånad över Anne-Sophies konversation, som annars brukade vara mycket, mindre trivial, tyckte han.

— Hon har naturligtvis rakt ingen vana att förestå ett så stort hus, sade borgmästarinnan, som också varit med om middagen. Jag menar fru Waast.— Var skulle hon också ha fått den ifrån? sade Anne-Sophie, liksom ursäktande. Efter allt vad jag förstår, var hon som ogift endast van vid ganska tarvliga småstadsförhållanden.

Det trodde Vilhelm också, men att Anne-Sophie fann det nödvändigt att framdraga detta faktum inför sina världsligt dryga och materiellt anlagda medsystrar, det hade han inte väntat.

— Jag trodde hon var av r i k familj ? — sade en annan.

— Kommerserådet Eysten ansågs också på sin tid för mycket förmögen, förklarade Anne-Sophie. Men han dog när flickan ännu var barn och änkan gifte sig sedan omigen — rätt snart — med en släkting till honom. En yngre man, tyckes det, långt yngre än hon själv, utan vidare framtid eller relationer...

Vilhelm sköt koppen ifrån sig och gick bort och tittade på de många gåvorna och blomsterdekorationerna, som stodo uppradade på byffén. Han förstod inte sin syster! Hon borde då också tänka på, att han fanns i rummet.

Men det såg inte ut, som om Anne-Sophie ägnade sin bror någon särskild tanke. Hon per-svaderade sina gäster, rekommenderade den och den »alldeles magnifika» tårtan och bad Uno fylla i vinglasen på serveringsbordet. Borgmästa-rinnan fortfor att tala om »den trevliga kvällen på Oringtofta»...

— Hon såg mycket charmant ut, lilla fru Edith — sade hon — överdådigt väl klädd men dansade gjorde hon inte alls, och jag såg henne knappt tala med någon. Ryttmästaren var nästan den ende, hon favoriserade, vände hon sig skämtande till Vilhelm.

Han kom åter fram till bordet och ställde sig hos damerna.

— Hon satt tillfälligtvis bredvid mig och såg på dansen, men senare såg jag henne sysselsätta sig med de flesta av gästerna...

— Med herrarna, menar ryttmästaren... Jag såg henne också tala med häradshövding de Breteuil och hörde, att hon druckit duskål med inspektor Seiszing.

— Henning proponerade det — sade Marianne hastigt. Erland Seiszing är ju liksom lite släkt med oss — med mig, och de träffas ofta hos oss...

— En mycket hygglig ung man, sade borgmästarinnan protegerande, och ser också bra ut. Det är bara synd, att

han skall ha varit så äventyrlig av sig.

Trots sin förargelse över system och hela tillställningen kunde Vilhelm inte låta bli att draga på munnen, när han märkte, hur alldelesomöjligt det var för Marianne att försvara Erland och i damernas ögon sätta honom på den plats i samfundet, hon menade tillkomma honom.

— Äventyrlig — sade hon svävande. Han har varit i Amerika...

— Ja — det har han ju, sade borgmästarinnan ... Han låg en tid här vid universitetet utan att ta examen, och jag hör, att han har ingenting.

Allt detta var fullkomligt sant och Marianne hade ingenting att svara på det.

På hemvägen skrattade hennes man åt henne och sade, att det var sista gången han för sin del ämnade fara in och gratulera Anne-Sophie.

— Jag undrar inte på, att du inte bryr dig om det, sade Marianne buttert. Det var en hemskt tråkig tillställning, och kaffe kan jag ju alltid dricka hemma! Inte var det heller rätt av Anne-Sophie att sitta och tala så... så överlägset om Edith.

— Det har blivit hennes sätt att se ned på, andra människor och försöka taga dem de haut en bas, sade Vilhelm rätt bittert. Hon tror, att hon själv gör sig mera gällande på det viset.

— Inte bara det — sade Marianne tankfullt. — Inte härvidlag. Det är för det att hon inte kan tåla Hennings hustru.— Sådant borde du inte säga, Marianne.

— Å, till dig... Men om hon håller på att tala så nedsättande om Edith var gång det är frågan om Waasts — och det gör hon nog! — så isolerar hon henne från Hennings gamla umgänge. Hon försvarade henne inte ens, då den elaka Ina Kallmeyer insinuerade, att stackars Edith endast brydde sig om sina herrbekantskaper.

— Det gjorde du ju inte heller.

— Vad kunde jag säga? Jag kunde ju inte ens få dem att tro, att Erland är lika god som en. vanlig filosofie kandidat, »som har tagit examen» !...

— Antingen har man ett ideal eller man har det inte — sade Vilhelm ironiskt godmodigt. Borgmästarinnan har sitt: hon är dotter av ett hovrättsråd och gift med en jurist. Ska vi låta Anne-Sophie veta, att vi inte tyckte att kafferepet var riktigt lyckat?

— Är du tokig! ropade Marianne, alldeles förskräckt. Jag skall inte säga annat om det, än tacka för sist och tala om, hur rysligt många förtjusande blommor hon hade fått och att trak-teringen var mer än charmant.

— Du är inte bättre, du, än de andra! sade Vilhelm och skrattade. Yvonne skulle förakta dig, om hon hörde dig tala.— Gudskelov, att hon inte var med!

— Du tror inte, att hon hade kunnat smälta, ätt de talade så vanvördigt om en karl utan examen?

Marianne bara skakade på huvudet — det ämnet ville hon inte diskutera nu.

— Hela saken är, sade hon efter ett par minuter, plötsligt nästan sorgset — att Anne-Sophie tänker för mycket på sina nära femtio år... Ingen av oss duger att bli gammal.

— Kanske det... I vår ungdom skulle vi två aldrig ha talat om Anne-Sophie som vi nu göra. Du har rätt: man blir demoraliserad...

— Hon i alla fall, sade Marianne.XIV.

Henning bjöd ofta Erland Seiszing till Oringtofta. Han tyckte, att han var trevlig och framför allt en skicklig schackspelare. Edith var i längden inte någon jämbördig motståndare för en sådan överdängare som Henning Waast. Oftast sutto de inne i det stora vardagsrummet utåt trädgården, där Edith först mottagit Erland, och medan herrarna vid det vackert inlagda bordet flyttade elfenbenspjäserna, satt hon vid fönstret inte långtifrån dem med

den väldiga julklappen till faster Regina utbredd framför sig. Nu bortemot senhösten hade det redan börjat bli lite kyligt och georginerna fröso i trädgården. Ofta brann en brasa i kakelugnen och Edith brukade då gärna flytta sig dit bort i den stora emman i vrån och i skymningen sitta där och lata sig, med det vidlyftiga arbetet över knäna.

När Henning var hemma, talade hon aldrig mycket, men hon tyckte det var roligt att höra herrarnas röster och vad de sade om skördenoch tullfrågan och krisen i Danmark och general Boulanger — eller vad de annars talade om. Hon hade ju inga närmare bekanta i trakten och »visiter» — till och med efter den stora bjudningen för några veckor sedan — voro rätt tunnsådda på Oringtofta. Bekanta kommo när de blevo inbjudna — annars inte. Jo, farbror Vilhelm de Breteuil — han kom alltjämt ofta av sig själv på förmiddagarna och satt och pratade med henne vid sybordet. Det var roligt och honom behövde hon aldrig genera sig för. Hon kände, att han hade alldeles särskild sympati och intresse för henne, vilket hon tillskrev den omständigheten, att han i sin ungdom känt hennes föräldrar i Stockholm och henne själv som liten flicka. Men den tiden talade de aldrig om — olycksåren, konkursen, hennes mors sjukdom och död kastade ännu djup skugga över hela hennes barndom, och om sin mor, vars minne var henne det käraste hon ägde, kunde hon överhuvud aldrig tala med någon främmande. I synnerhet då farbror Vilhelm aldrig själv nämnde varken henne eller Ediths gamle far.

En eftermiddag, när Erland kom — också den gången efter speciell inbjudning — var Henning händelsevis inte hemma. — Han fick i middags telegram från Landskrona — berättadeEdith — det var något med en bank, och han måste strax resa dit. Det är tråkigt...

— Å, jag tröstar mig väl, sade Erland på sitt lite självsvåldiga sätt. Emot vanan tog Edith emot honom i sitt eget lilla vackra förmak, som låg innanför salongen, där de annars brukade sitta.

— Ja, Erland stannar nog ändå och dricker kaffe tillsammans med mig? bjöd hon honom vänligt, lite tvekande. Faster Regina kommer nog också hit in.

Men när kaffebrickan blev inburen, funnos bara två koppar och jungfrun bad hälsa från fröken Waast och säga, att hon tyckte att det var bra kallt och helst inte ville gå ur sina egna rum.

— Barometern sjunker, konstaterade Erland, och Edith sade bekymrat till jungfrun, som höll på att åter gå sin väg.

— Ida får äntligen vara snäll ställa om, att där blir duktigt varmt inne hos fröken. Och säg henne, att jag alldeles säkert kommer upp och äter kvällsmat tillsammans med henne. Hon vet väl, att direktören är borta?...

Ida gick och de slogo sig ned på var sin sida om bordet. Edith serverade kaffet och höll hela tiden ögonen nedslagna — de tunga vita ögon-

11. — M allin g9 Det fatala giftermålet.locken, som så egendomligt till den grad beslöjade uttrycket i hennes ansikte.

— Då vet jag alltså — sade Erland pojkaktigt djärvt — att du inte ämnar utsträcka din gästfrihet till supén ..,

Hon rodnade och såg upp. Han hade alltså genomskådat henne, men hon svarade honom glatt skälmaktigt, ty hans egen ton hade varit så munter och förtrolig:

— Jag tror nog du är välkommen att äta havregröt och skinka med äggröra inne hos faster — du också, om du vill hålla till godo.

— Det är alltför tidigt på eftermiddagen att tänka på havregröt och skinka, sade han. y>Two is company», brukade vi säga i Amerika.

— Ja — sade Edith obetänksamt — det är otroligt, så mycket lättare det går att tala med människor på tumanhand ...

— När inte en tredje lägger sig i vad man säger.

— Jag menade inte så — sade Edith — hon förde undan en bok, som låg på bordet emellan dem. Han tog upp

den och tittade förstrött iden:

— Jag tycker också om »En Jägares Dagbok», sade han, som om han tog för givet att hon gjorde det.

Edith nickade bekräftande. — Man kommeratt tänka på, hur mycket roligt en man kan ha, som v i inte ha...

— Ja, sade han. Gudskelov I Hade jag varit en flicka — jag i min ställning, utan pengar och utan någon given hylla att krypa upp på.. Jag vet inte vad jag hade gjort I

— Än jag då? Hon brukade så sällan hän-tyda på sig själv, att både tonen och orden i högsta grad överraskade honom, och han såg henne plötsligt som han första gången sett henne på Valla. Nej — då hade hon inte haft någon »hylla», hon heller, men nu hade hon ju skaffat sig enl En mycket präktig och rymlig hylla, till på köpet...

Deras ögon möttes i detsamma, och hans måtte ha varit mycket uttrycksfulla, ty hon rodnade och han såg, att hon tydligen gissade sig till vad han tänkte. Kanske hade hon, utan att vilja det, själv kommit att tänka på precis detsamma. Ingen av dem sade något mera, men efter hennes lilla hastiga utbrott kändes tystnaden plötsligt tryckande.

Erland bröt den och han gjorde det på ett mycket obarmhärtigt och högst ogrannlaga sätt:

— Jag kunde förstås ha gift mig... Om jag hade varit en flicka, menar jag... Det hade alltid varit en utväg.

Edith kände sig djupt stucken — äntligeneggad till självförsvar. Vilken rättighet hade han?... Och hur kunde han bedöma?... Hur kunde han veta?... Med plötslig hänsynslöshet, som Erland aldrig kunde ha väntat sig av henne men som kanske Vilhelm skulle känt igen som ett mödernearv, sade hon kyligt, lite vasst:

— Den utvägen brukar då också stå öppen för en karl. Jag för min del har då sett mer än en ...

— Gifta sig för pengar, ifyllde han lika obarmhärtigt. Det är bekvämt — det har du nog rätt i — och inte ovanligt heller. Men, tyvärr, ligger det inte för mig...

De tänkte båda på Yvonne, men nu sade Edith ingenting. Hon ångrade sin förra obehärskade häftighet och drog sig åter sårad tillbaka. Han sköt koppen ifrån sig, reste sig upp och gick ett par slag fram och tillbaka i rummet. Detta burdusa, underligt halva förtroende hade på en gång förändrat och fördjupat förhållandet dem emellan. Bägge sågo det ihåliga och lönlösa i deras bemödanden att upprätthålla den ton, vari deras samtal börjat. Skämtsamhet, gemytlighet, kamratlighet, konventionella fraser — alltsammans idel fåfänglighet n u ! Onödigt och överflödigt i det samtal »på tumanhand», som nu inte längre kunde undvikas eller uppskjutas. Edith, som till vad pris som helst så länge velatha fred och gott samvete — det ville hon framför allt ha — försökte nu samla sig, rusta sig till kamp och motstånd. Hon satt med armbågen på bordet och kinden stödd mot handen, med nedslagna ögon, och väntade på vad som komma skulle.

Han stannade framför henne:

— Vill du inte se på mig, Edith? sade han. Och lite efter, då hon ännu satt som förut:

— Var jag för hårdhänt?

Hon tvang sig till att svara honom:

— Jag tyckte du var... Nej, jag vill inte säga det.

— Oförskämd? sade han hastigt. Men hon tycktes inte höra honom. Hon fortsatte med högre och lugnare röst:

— Jag vill inte säga, vad jag tyckte. Ingen har rättighet att tala till mig på det sättet.

— På vilket sätt? — Han stod och såg ned på henne, böjde sig lite framemot henne tvärsöver bordet.

-r- Som du, sade hon häftigt så upprörd, att hon nästan höll på att brista i gråt.

— Ingen annan kanske. Det har du rätt i. Men j a g har det. Inte kan du neka till, Edith, att du vet...

Edith reste sig upp och drog i klocksträngen bredvid soffan. Han gick bort och ställde sigvid fönstret med ryggen

mot rummet. När jungfrun visade sig, sade hon:

— Vill Ida vara snäll ta bort brickan, och... och... Hon hade i sin nöd ämnat be flickan säga till om Seiszings häst, men kände, att detta var henne omöjligt: så ogästvänlig, så ohövlig kunde hon inte vara. I stället frågade hon vad klockan var.

*

— Fem — sade Ida och samlade ihop kopparna på brickan. När hon gått, skrattade Erland.

— Du är ett barn, sade han med en röst, vars själva uttryck och klang gick henne så nära, att hon bara vid dessa ord, som egentligen ingenting innehöllo för andra, men som hon kunde begripa, plötsligt gav efter för sin egen sinnesrörelse och brast i gråt.

— Andra gången du gråter för min skull... Han kom bort till bordet och hon satte bägge händerna för ögonen, så olycklig och så skamsen som hon aldrig i sitt liv hade känt sig.

— Edith... viskade han ömt och rörde lätt vid hennes skuldra. Hon såg upp.

— När jag nu ber dig gå, sade hon... ber dig, så menar jag det. Jag... du kan då själv se, att jag inte kan, att jag inte orkar...

— När man håller så mycket av någon — och det från första stund — som jag håller avdig ... Detta kan du höra... Jag säger inte något som du inte kan höra. Så har man rättighet att veta att... att man åtminstone inte är ytterligt förhatlig.

— Sådana överdrifter, mumlade hon. Så dumt 1... Och lite efteråt — på samma avbrutna, osammanhängande sätt:

— Det hör inte alls hit — vad j a g tycker — eller vad du tycker. Jag har något helt annat att tänka på.

Hon sade det så ärligt, så enkelt och allvarligt, att det inte föll honom in annat än att tro henne. Men han sade bara — och tonen var alltjämt lika förebrående och envis:

— Jag förstår inte ...

— Det kommer du snart till... Jag kan inte förmå mig att säga det... att sitta här och berätta. Inte nu... Inte efter detta. Det plågar mig, att... Hon avbröt sig och sade sorgset otåligt: Allting plågar mig.

Hon såg upp och mötte hans ögon: plötsligt öppet, förtroendefullt bedjande men med ett egendomligt uttryck av på en gång stolthet och en viss skamsenhet. Han började ana, hur långt hon i detta nu var ifrån honom, hur föga han betydde för henne. »Det hör inte alls hit: vad jag tycker — vad du tycker...» Nej — det förstod han nu — det hörde inte till i hennesvärld. Som hon själv också sagt: »hon hade annat att tänka på». Och sedan: »jag kan inte förmå mig att säga det...» Alltså detta: det naturligaste och mest sannolika, som i hennes ställning kunnat inträffa, det hade han i sitt förhållande till henne aldrig tagit med i beräkning! I sin blinda passion för henne — som var Henning Waasts unga hustru — och sin egendomliga känsla av samhörighet med henne, vilken han — nu — daterade från deras allra första sammanträffande, hade han just inte tänkt vidare på hennes så mycket äldre man — knappt ens känt sig svartsjuk på honom.

De talade inte längre. Edith torkade stillsamt undan sina tårar och satt och kramade näsduken i handen. Han hade åter gått bort till fönstret och stod och tittade ut i skymningen. Slutligen vände han sig om emot henne.

— Du skall inte oftare behöva be mig om att gå, Edith, sade han lågmält. Ty du kan nog begripa att efter detta kommer jag inte igen.

Hon svarade inte strax — sedan sade hon — och trots det tryckande tvång, som uppstått dem emellan lät hennes röst förtrolig, uppriktig och full av tillit till honom:

— Det får du inte. Du måste komma igen. För det första skulle de allasammans tycka det såge så underligt ut...\

— »För det första» — sade han bittert ironiskt.

— Ja, sade hon enkelt, mera blygt. Man får väl tänka på andra än sig själv.

Som så ofta förut »vädjade» hon till honom. Och inte förgäves — aldrig förgäves. Men han såg inte på henne, när han sade:

— Förlåt mig, Edith... Förlåt mig... ja, allt det du vet... Och gråt för Guds skull inte — jag kan inte tåla att se det. Alltihop är så galet och förvirrat som något väl kan vara. Men... Han sade i fastare ton och med mera värdighet: Men ingenting är förändrat — jag måste ha lov att säga dig det. Och om du kan, så tänk inte med ovilja på detta ... Detta i kväll... Och heller inte på mig.

— Aldrig, sade Edith. Det lät som om ordet kom djupt nere från själva bottnen av hennes själ — så innerligt sade hon det.

Det var kanske det svåraste ögonblicket för Seiszing på hela kvällen. Men han svarade henne inte och gjorde inte en rörelse. Han förstod, att nu hade de talat ut och att allting efter hennes sista ord vore klart dem emellan. Han såg inte ens på henne, då han strax efteråt lämnade rummet.XV.

Wendelskölds — åtminstone Anne-Sophie och pojkarna — brukade ofta komma till Urfva lördag afton och stanna över söndagen. Det var bekvämt för dem — också billigt i hushållsväg — och nästan varannan lördag kunde man vänta dem.

Marianne tog emot sin svägerska i förstugan och beklagade att vädret skulle vara så regnigt och otrevligt.

— Inte kan man vänta sig annat vid denna tid på året, sade Anne-Sophie resignerat och tog det våta floret av hatten.

Längre bort i den stora förstugan stod Yvonne vid fönstret och såg efter sina bröder, som med samma tåg också kommit hem från skolan över söndagen, och efter ett hastigt god dag till mamma och syster redan rusade i väg ner till stallarna i sällskap med Anne-Sophies yngste.

— Var är Georg? frågade hon sin faster.

— Han är bortbjuden i kväll och kommer i morgon bittida tillsammans med Uno...— Så skönt varmt ni ha här inne, sade hon, när de trädde in i salongen, där det doftade av kaffe och nybakat vetebröd.

— Jag sade till gossarna att de kunde stanna i matsalen med sina smutsiga fötter, sade Marianne.

— Mycket förståndigt, sade Anne-Sophie och satte sig till rätta på sin vanliga plats mitt i soffan. Men var ha ni era herrar? — skola vi inte vänta på dem med kaffet.

— Jag vet inte, sade Marianne. Inte ska du, som är så frusen efter resan sitta och vänta på dem...

— Pappa är kanske på Oringtofta, sade Yvonne. Han är där rysligt ofta nuförtiden.

— Vad gör han där? frågade Anne-Sophie rätt skarpt.

— Det vet jag inte, sade Yvonne enkelt, utan vidare intresse — hon berättade bara ett faktum. Men han hälsar oss ofta därifrån och ibland frågar han mig, om jag inte vill följa med honom och hälsa på Edith.

— Och det vill du inte?

— Nej, sade Yvonne okonstlat. Jag har aldrig något att säga henne.

— Det säger Yvonne alltid om alla våra bekanta, sade Marianne. Hon tyckte inte om uttrycket i Anne-Sophies röst och ögon, när honså ogenerat förhörde hennes dotter. Jag har däremot varit där en gång för inte längesedan. Du vet ju? — hon såg menande på Anne-Sophie. I den krets de blivit uppfostrade, ansågs det inte passande att i unga flickors närvaro diskutera vissa, nästan oundvikliga familjenyheter.

— Mamma behöver inte vara så hemlighetsfull, sade Yvonne, för jag vet mycket väl, att de ska ha ett barn på Oringtofta. Det har deras hushållerska berättat för Lova.

Det blev ett par ögonblicks tystnad, tills Marianne förvånad och nästan skrämd av den blick, varmed Anne-Sophie vände sina stora mörka ögon mot Yvonne, frågade:

— Visste du inte det?

— Nej, sade Anne-Sophie enstavigt.

— Jo, då. Henning berättade det för mig och Vilhelm häromdagen. Han var själaglad och alldeles överlycklig. Jag har aldrig sett honom se ut på det sättet... »I mars, tänker jag» — sade han — »ha vi en liten pojke på Oringtofta.» Och så bjöd han oss på fadderskapet... Dig också, sade hon till Yvonne, och skrattade lite.

— Och det har mamma inte sagt migl

— Nej — rösten var nu en smula förebrående. Jag tyckte det kunde vara tids nog... Inte visste jag, att du gick och talade med tjänstfolket om... om sådant.— Mamma I För det första är gamla Lova, som har varit här över fyrtio år eller så, inte »tjänstfolk» — och för det andra, så är jag helt annorlunda än mamma var vid min ålder. Ifall mamma var så okunnig, men det tror jag inte.

— Tyst nu, Yvonne — försökte Marianne lite hjälplöst nedtysta henne — ledsen över att någonsin ha berört ämnet. Inte för Yvonnes skull — naturligtvis visste hon, att det var både lönlöst och meningslöst att hålla henne utanför det verkliga livet och vad som hände och skedde i deras närmaste grannskap — men för Anne-Sophies skull. Hon förebrådde sig sin tanklöshet att omtala Hennings förtrolighet med henne själv och Vilhelm, då han — angående en för honom så viktig sak — intet hade sagt till Anne-Sophie, som alltid stått honom närmast av dem alla. Hon hade aldrig någonsin satt i fråga, att denna kunde vara så helt och hållet ovetande om nyheten.

— Naturligtvis tycker Henning det är roligt... en stor tillfredsställelse, sade Anne-Sophie, och nu talade hon i sin alldagligaste ton. Jag har inte sett honom på rätt länge... Inte någon av dem... Vad säger Erland Seiszing?

— Min snälla Anne-Sophie — Marianne var chockerad över hennes malplacerade och rättmärkvärdiga fråga. Hur skulle jag veta vad han säger? Och inte angår det honom. Antagligen vet han det inte ens. Med Ediths figur... Hon såg åter lite tvekande på Yvonne. Jag får säga, att hade jag inte vetat det, när jag nu var där i förra veckan — så skulle jag inte alls ha tänkt på det...

— Det är också det troligaste, att han inte vet det.

Marianne kände sig ledsen — orolig och missnöjd också. Både över Anne-Sophies besynnerliga sätt att tala om deras nära vänner och över att Yvonne satt bredvid henne och så noga hörde efter vart ord fastern sade. — Skulle du inte gå ut till gossarna, Yvonne? föreslog hon lamt, ovanligt klumpigt.

— I det här regnet? svarade flickan liknöjt, överlägset förvånad, i den lugnt damaktiga ton, hon på senare tiden ibland kunde antaga. Nej, mamma... Dessutom har jag ju sett bägge de nya fölungarna. Och det flera gånger.

— Fastän h a n ju också är mycket ofta på Oringtofta — jag menar Erland... liksom fortsatte Anne-Sophie sina föregående reflexioner utan att bry sig om avbrottet.

— Han spelar schack med farbror Henning, sade Yvonne i ovanligt kort ton.— Kanske gör han det ibland. Men inte alltid. Häromdagen, hör jag, hade han varit där hela eftermiddagen, när Henning var i Landskrona, sade Anne-Sophie.

— Hur vet faster det?

— Lilla Yvonne — en sådan tonl Men om jag skall stå dig till räkenskaps, så... Jag vet det från allra tillförlitligaste källa. Genom tant Regina själv, som dagen efter berättade det för fröken Bergdal, Ina Kallmeyers kusin, som hade hört gumman vara sjuk och gick dit bort och hörde hur det var med henne.

— Ja, jag vet, att fröken Bergdal nyligen för sin hälsa har flyttat ut på landet och hyr en av Hennings villor där nere i stationssamhället. Men jag visste inte, att hon var bekant med tant Regina — så kort tid hon har varit här i trakten...

— Å, lite känner hon henne väl. Hon är en snäll och beskedlig äldre människa och trodde kanske, att hon lite kunde förströ gumman...

— Jag har hört, att hon skall vara så skvalleraktig av sig — liksom hennes kusin Ina, för resten, sade Marianne rätt skarpt. Hon hade inte glömt, vad fru Kallmeyer på Anne-Sophies födelsedag hade sagt om Edith.

— Skvalleraktig och skvalleraktig — sade Anne-Sophie liberalt. En stackars ensam män-niska, som har ögonen med sig och inte har några vidare så kallade »högre intressen»... naturligtvis pratar hon.

— Men tycker du inte det är lite tarvligt, att hon och hennes bekanta (Marianne nämnde förstås inte sin svägerska) kunna sitta och diskutera, om den eller den har varit på visit hos den och den...

— Jag vet inte, sade Anne-Sophie: det glimtade till i de mörka ögonen, när hon nu vände sig mot Marianne. Vad talar folk om?

— När de, som faster säger, inte ha »några högre intressen», inföll Yvonne näbbigt.

Det såg ut som om Anne-Sophie helt och hållet ignorerade sin brorsdotter, men denna skulle nog få erfara, att hon inte irriterade henne ostraffat.

— Att grannarna ge akt på Erland Seiszings täta visiter på Oringtofta — i synnerhet när herrn i huset inte är hemma — är väl inte underligt, då man tänker på hans i ögonen fallande svärmeri för unga frun.

— Anne-Sophie! mumlade Marianne förvånad och förebrående. Hon liksom skämdes för sin annars så otadliga och högt beundrade svägerska.

— Inte kan hon hjälpa det! sade Anne-Sophie i annan, mera överlägsen ton. Det är ju ingen,som förebrår varken honom eller Edith... De äro unga... Men naturligtvis är det olämpligt — för att inte använda ett strängare ord — att han så ofta är där.

Yvonne hade böjt sig fram med armbågen mot knät, och i skymningen, vid det osäkra brasskenet, kunde hennes mor inte riktigt se ansiktet, som var lutat mot handen.

— Jag får be Vilhelm tala med Erland, sade Marianne osäkert och bekymrat.

— Låt bara bli, avbröt Anne-Sophie skarpt, nästan befallande. Man skall aldrig göra affär av sådant. Inte angår det oss. Det är ju heller ingenting att fästa sig vid — mycket oskyldigt kanske alltihop ...

— Men du säger?... försökte åter Marianne.

— Att ett barn kan se, att han beundrar henne, preciserade Anne-Sophie mycket bestämt. Naturligtvis säger jag det. Men inte är det något ont idet? Hon är ju vacker — det tycka de ju allihop. (Marianne visste, att med »allihop» menade hon egentligen Vilhelm.) Och Erland har ju känt henne, innan hon blev gift.

Till och med den oerfarna Yvonne som nu lyssnade mera intensivt än hon någonsin förut i sitt liv hade lyssnat till något, kunde höra, att i dessa sista ord låg en dold men skärpt och perfid anklagelse. Hon kände sig upprörd och

12. — Mailing, Det fatala giftermålet.förstod dunkelt, att något av det, som sades, blev sagt för att hon också skulle höra det. På angreppet på Erland och på Edith tänkte hon till en början mindre. Hon tänkte mest på> sig själv.

Anne-Sophie hade från början inte ämnat säga vad hon nu sade — hade hon hört någon annan säga något liknande, hade hon säkert stämplat det som »simpelt» — men den oförmodade underrättelsen, att Edith inom kort skulle bli moder till Hennings barn, bli i stånd att helt och hållet uppfylla hans önskan och göra sig ännu mer ovärderlig, ännu ytterligare befästa sin ställning i sin mans hjärta och i hans hem, hade fullkomligt bragt henne ur jämvikt och gjort henne utom sig av avund och svartsjuka. Så länge Henning Waast var fri, hade hon kunnat finna sig i att själv inte ägia den man, hon livet igenom hade önskat sig, men hon kunde inte tåla att se någon annan helt och hållet tillägna sig honom. Och det hade Edith gjort, med eller mot sin vilja. Kanske betraktade hon denna sin lycka med relativ likgiltighet — kanske vore hon inte långtifrån att önska att kunna utbyta den mot

något annat, som för henne hade mera värde.

Detta sista antagande var naturligtvis fri fantasi, intet annat än tomma förmodanden, och ilugnare ögonblick visste Anne-Sophie det. Hon ville visst inte skada eller förtala Edith — det sade hon till sig själv — men hon ville — hon ville, att andra, först och främst Marianne och Yvonne, skulle se på henne med precis samma ögon, som hon själv såg på henne. Edith var en främling, en inkräkterska, hennes mor hade i sitt äktenskap varit trolös mot sin. man och hennes barn kunde ju nästan betraktas, så att säga, som en levande lögn. Vore väl någon skyldig att förutsätta oförvitlighet hos dottern till en sådan mor? Hon teg ju: hon talade inte med andra om vad hon visste — Vilhelm skulle inte kunna förebrå henne, att hon förrådde någon, men att hon ville varna Marianne och Yvonne mot ett grannskap, som, om de visste allt, nödvändigtvis skulle förefalla dem förhatligt, och, som sakerna stodo, inne-bure oberäknelig fara för familjens sinneslugn — vore det inte helt naturligt, vore det inte rent av en systers plikt? Men hon hade sårat Yvonne, kränkt en känsla, som var dubbelt ömtålig, därför att den inte öppet fick visas. Det hade gjort den stolta flickan ont att höra, att »ett barn kunde se», hur dyrbar en annan vor,e för den, som hon höll av. Från första stund hon såg Edith, hade hon ju — nästan instinktivt — haft förnimmelse av, att hon själv iErlands ögon inte kunde mäta sig med henne. Men hennes egen känsla var så rik: skänkte henne en sådan värld av lycka, inbillningar och möjligheter, att vad han kände för henne, ännu så länge inte betydde så rysligt mycket i jämförelse med vad hon kunde ge honom. Hon var ung, hon var fri, hade tiden och livet för sig och visste, att för var dag, hon levde* utvecklades hon andligen och kroppsligen. Vad hon i den åldern i sin oskuld och oerfarenhet begärde av en man, var inte särdeles mycket. Att han fanns där — att hon fick lov att sej på honom och i sin fantasi utmåla honom i alla de färger hon ägde till sin rådighet. Och de voro både många och brokiga och lysande 1

— Dock hade hon aldrig i sin inbillning ens gått så långt, att hon önskat att Erland skulle kyssa henne. Hade någon till exempel i en pantlek, som mamma ännu tyckte det vara roligt ställa till, föreslagit det, hade hon säkert känt sig mycket generad och ovillig och troligen undvikit det. Liksom hon i allmänhet undvek alla smekningar till och med av sina närmaste. Hon var alldeles nöjd att få dansa med Erland eller

— nästan ännu hellre — rida med honom. Rida i galopp över en oändlig slätt — så hastigt, så svindlande fort, att hon inte ens kunde s e,vem som red bredvid henne, bara veta, att det var han.

Sådan var Yvonne, och därför att hon var sådan, så ung och så ensam och så olik sin faster, som aldrig hade liknat henne och n u var fyrtioåtta år, förstod Anne-Sophie henne inte alls. Hon förstod inte generositeten i hennes natur, inte det »Don Quixoteaktiga» som Erland Seiszing sade (ty,hur det var, förstod han alltid bäst Yvonne); hon beräknade inte, hur modig och rättfram den flickan var — och hur egenrådig. Nu satt hon där mittemot Anne-Sophie och tänkte: »Jag skall tala med Erland eller med Edith — någon måste väl göra det!» Hur pass möjligt eller omöjligt det kunde bli, reflekterade hon inte nu över — efteråt förstod hon nog, att det inte bleve lätt. Att säga något om det till faster Anne-Sophie dugde naturligtvis inte. Inte ens till mamma.

Det hördes hundskall i förstugan och en karlröst, som vänligt tystade ner det. Yvonne reste sig upp:

— Det är pappa, som kommer hem, sade hon. Vi få väl säga till om lite varmt kaffe till honom?...

På kvällen inne i sängkammaren, frågade Marianne sin man — utan att se på honom: hon satt vid spegeln och flätade sitt hår för natten:— Har du varit på Oringtofta i eftermiddag?

— Nej, sade han tankspritt likgiltigt. Jag har varit och sett på Nils Karlsons nya bygge.

— Blev du inte mycket våt i den där störtskuren vid tretiden?

— Inte så värst. En del av huset är redan under tak och vi gingo in och skjulade.

Marianne snodde håret omkring fingret: hon tänkte på att berätta Vilhelm vad Anne-Sophie hade sagt. Det var alltid svårt för henne att gå till sängs ovanpå ett tråkigt intryck, innan hon fått skingra det genom att meddela sig med honom om det. Men hon kom ihåg, hur ond Vilhelm blivit på födelsedagsfesten häromdagen, och nändes inte »ställa till tråkighet» för Anne-Sophie. Denna skulle väl nog med tiden själv förstå, att hon — åtminstone för

Hennings skull — finge vara mera försiktig i sin kritik över Edith. Och kanske hade hon rätt i mycket av det hon hade sagt: att den unga frun under nuvarande förhållanden alltför mycket intresserade sig för herrsällskap. Hon kom ihåg — och det var om detta hon framför allt velat tala med Vilhelm — sin dotters lugnt oskyldiga förmodan: »Pappa är nog på Oringtofta, han är där rysligt ofta nuförtiden ...» Det var sant. Han var där mycket ofta och oftare — hade hon ibland1 på en eller annan tillfällighet förstått — än hanegentligen talade om hemma. Hon hade inte fäst sig vid det — han brukade heller inte tala om, när han gick inom i prästgården eller hos arrendatorerna eller hos andra grannar — varför skulle han det göra, om det inte var särskilt intressant? Marianne hade aldrig i sitt liv misstänkt Vilhelm för att föredraga någon annan kvinnas sällskap framför hennes eget — och gjorde det heller inte nu, naturligtvis inte! — men... men ...

— Vilhelm... sade hon sakta, i det hon reste sig från spegeln.

Hon mötte sin mans mörka blick: öppen som alltid, men lite grubblande och mera tankfull än vanligt.

— Jag tänker på Yvonne, sade han.

Marianne, som nästan alltid tänkte på

Yvonne, när hon inte precis tänkte på sina pojkar! — gick närmare honom. Hennes uttryck var lite osäkert ångerfullt, halvt ängsligt bönfallande, men så varmt och ömt, så innerligt förtroligt, att han ovillkorligen räckte handen ut emot henne och drog henne intill sig.

— Jag tänker på Yvonne, sade han igen. Hon är ofta liksom så långt borta ifrån oss andra. Man sitter och ser på henne och vet rakt inte, vad som egentligen försiggår i hennes hjärna. Vad tänkte hon på i kväll?— Inte vet jag — mumlade Marianne. Hon visste, att Vilhelm betraktade och ville betrakta Yvonnes tycke för Erland som en barnslighet, varför skulle de då tala om det? Var gång de hade gjort det, hade de varit av olika mening. Och det — det tjänade ju ingenting till... Nog visste hon eller trodde, att hon visste, vad Yvonne just i kväll hade tänkt på, men började hon tala om det, måste hon nödvändigt också nämna Anne-Sophie och framför allt Edith. Framför allt Edith. Och nu hade hon plötsligt föresatt sig — i samma ögonblick hon mötte Vilhelms blick hade hon föresatt sig det — att hon aldrig ville tala med honom om Edith. Ingen skulle någonsin veta — han skulle aldrig få veta, att hon en enda sekund kunnat fråga sig själv, sitta och tveka och tvivla...

Och så kunde ändå Marianne ibland bekymrat undra för sig själv, varifrån hennes dotter hade fått sin otroliga tillitsfullhet, sin alldeles orubbliga säkerhet, när det gällde henne själv och dem hon höll av. En gång som barn — på ett julkalas, då alla maskerat sig och Vilhelm gjort det så bra, att ingen känt igen honom utom hon — de hade alla förväxlat honom med hans bror — hade Yvonne sagt:

— Om ni hängde alla trasor i världen påpappa och alla grannlåter, som finnas — tror ni inte att jag skulle känna igen honom?

Marianne hade ofta kommit ihåg hennes ord — och hennes ögon, när hon sade det. Nu undrade hon, vad Yvonne skulle sagt, om hon kunnat ana de tankar, hennes enkla anmärkning som svar på fasterns fråga framkallat hos hennes mor. Marianne kunde nu inte förlåta sig själv, att hon ett ögonblick liksom låtit sig smittas av den, de vågade gissningarnas och den förtalets atmosfär, Anne-Sophie i eftermiddag fört med sig.XVII.

Dagen efter Wendelskölds avresa blev Marianne förvånad över att höra Yvonne vid middagsbordet säga till sin far:

— Om pappa vill ställa om att någon hämtar mig i kväll, så ämnar jag nn i eftermiddag gå bort till Oringtofta och hälsa på Edith.

— Gå? frågade Marianne. Det var nära en halv mils väg och hon tyckte att det var långt. I hennes ungdom promenerade man inte så mycket, och ensam avlägsnade sig en ung flicka inte så långt från hemmet.

— Ja, sade Yvonne. Det är så vackert väder i dag och vägarna äro redan torra. Hon ville inte åka, för hon ville inte ha sällskap.

Erland Seiszing hade suttit och tegat: nu vände han sig till Vilhelm och sade:

— Om du inte har något emot det, kan j a, g i kvällningen hämta Yvonne. Waast har en spekulant på det där vetet...

När Yvonne vid fyratiden kom fram till Oringtofta, mötte hon i tamburen Henning själv, som just stod i begrepp att lämna hemmet. Han väl-komnade henne hjärtligt och tycktes riktigt tacksam och glad över besöket; hjälpte henne artigt av med ytterkläderna och förde henne genast in till sin hustru, som efter middagen låg och vilade sig på soffan inne i sitt eget rum.

— Sådant rart främmande du får, sade han och sköt en länstol fram till Yvonne nära Ediths plats. Det är längesedan vi hade äran...

— Ja, sade Yvonne lite förläget. Edith ville resa sig upp, men hennes man hejdade henne:

— Bliv du bara liggande. Inte bryr sig Yvonne om några ceremonier I... Och nu skall jag, innan jag går ut, skicka in Ida med det bästa, vi äga och ha i skafferiet.

— Vi ha några kanderade persikor, underrättade Edith honom. Dem måste Yvonne smaka ...

Hon smålog emot sin gäst och satte sig upp i soffan med fotterna mot en pall. Yvonne kände sig verkligt välkommen och smålog igen. Henning sade skrattande:

— Har du något mera extra gott att bjuda på?... Och till Yvonne: Du förstår, att för dig slakta vi vår mest välgödda kalv... Han gick bort och klappade Edith på kinden och rättade lite på de mjuka sidenkuddarna i soffan. »Visste inte, hur väl han ville henne», tänkte Yvonne och kände sig liksom skamsen över att ha suttit och hört på, att det talades så illa om dem.Strax efteråt blev trakteringen inburen och till en början hade de unga damerna inte mycket att säga varandra. De talade om småbröd och marsipan och julbaken och att det var tråkigt, att Yvonne inte hade tagit sitt handarbete med sig: idel vardagliga ämnen, som de bägge egentligen ringaktade och blott tyckte goda nog åt andra — inte åt dem själva. Yvonne såg på Edith, på hennes tjocka, mattblonda hår, som fallit ned, medan hon vilade huvudet mot kuddarna och som ännu, fastän hon sökt sätta upp det så gott hon kunde, såg lite rufsigt ut och klädde henne ännu bättre än annars... Och Edith såg på Yvonne.

Hon kom ihåg, att någon en gång hade sagt — det var visst kandidat Martell — att om andra unga flickor liknade rosor och liljor, så liknade fröken de Breteuil en iris. Det var nog sant: en mörk iris. Och som hon förstod att klä sig — tänkte hon — eller var det Mariannes smak? Nu hade hon på sig en mörkblå klänning av något styvt glänsande tyg, som skiftade i metallgrönt och föll i raka långa veck längs figuren. Omkring halsen bar hon ett tätt veckat, upprättstående rysch av mörkgrå tyll, besatt med små fina stålpärlor och framtill ihopfäst med en avlång stålbrosch, som gnistrade i många finslipade facetter. Hon var inte så bleksom hon ofta i somras förefallit, men i den skarpa höstluften hade hon fått den friskaste, skäraste färg och ögonen hade den milda, djupt själfulla glans, som då och då liksom överstrålade hela ansiktet och i hög grad påminde om hennes far i hans bästa ögonblick.

Edith tänkte: »Hon är snäll... hon kan inte vara annat... Hon är lik farbror Vilhelm...» Men det hon sade var bara:

— En sådan vacker klänning du har i dag... Är den ny?

— Jag fick den egentligen till fasters födelsedag, men jag brydde mig inte om att resa in och gratulera.

Nu hade kanske varit passande anledning att komma fram med »varningen» och något om det, som Yvonne hade hört fastern säga och som hon föreställde sig, att Edith borde veta. Men hur det var, kunde hon inte förmå sig att hän-tyda på det. Och Edith frågade inte efter varken det ståtliga födelsedagsfirandet i Lund eller ens efter Anne-Sophie själv. Hon fortfor att intressera sig för klänningen.

— Du är lik någon... sade hon och tänkte efter... Någon som jag har sett... Nu vet jag: det är en ung fransk hugenottfröken, som blev dödad under Bartolomeinatten. Henning har ett kopparstick av henne inne i sitt rum. Det ärdet smala ansiktet som liknar — och ögonen och det höga, täta fräset...

— Kandidat Martell sade en gång, att Erland Seiszing liknar ett porträtt av Van Dyck. Är det sant?

Edith skakade på huvudet. — Jag har sett så litet konst... Bara några böcker med gravyrer. Hon teg ett ögonblick. Kanske vi allesammans gå omkring och likna en eller annan vilt främmande människa, som har levat för många hundra år sedan. Hon skrattade: kommer du ihåg, vad farbror Uno sade om grevinnan Dan-ner och er Mari nere i brygghuset?

De skrattade bägge två och Yvonne sade helt glatt och förtroligt:

— Han — Erland — lovade att komma och hämta mig i kväll.

— När?... Edith reste sig hastigt upp och hängde över kupan på den nyss inburna tända lampan en mördröd tunn lampslöja, »som låg tillreds» på bordet. Då är det nog bäst jag genast så gott först som sist går in och kammar om mig ...

— Ditt hår sitter mycket bra som det sitter. Jag undrar, vem du liknar?...

— En gammal fru, sade Edith leende och drog en ljus schal tätare omkring sig. Mitt hår är ju i sig själv nästan grått...Det gjorde henne gott att en gång få sitta och prata med en jämnårig — om ingenting, om kläder och utseende och annat strunt, som flickor tala om, när ingen av dem vill säga, vad de tänka. Hon hade en sekund fått lite hjärtklappning, när Yvonne nämnde Erland och sade, att han kom hit i kväll, men fastän hon inte sett honom sedan den där eftermiddagen för nästan fjorton dar sedan, kände hon sig inte alls rädd för att möta honom nu. Hon hade skjutit det åt sidan — skjutit det alltsammans bort ifrån sig, så långt bort hon kunde, och med sin vana att behärska sig och behålla allting för sig själv, hade hon i all stillhet äntligen återfunnit sin vanliga vardagsro och sina vanliga tankar. Och om hon än då och då emellanåt kände, att hon kanske vandrade på ganska tunn is, så bar den henne i alla fall. Hon var just i kväll riktigt lätt till sinnes och nöjd med allting omkring sig, inte ens fysiskt trött — som hon ibland nuförtiden kunde känna sig; bara glad över att få sitta stilla i sin soffa och se på det skära ljuset över silverbrickan och kristalltallrikarna på bordet, över hela det vackra rummet, över Yvonnes ansikte och över den vita dörren där borta, genom vilken Erland Seiszing snart skulle komma in och säga: »God kväll, Edith.» Hon längtade efter hans röst, som hadeså vacker klang och alltid sade mera än själva orden. Hon brydde sig inte alls om att höra mera än bara precis »Edith». Det var alldeles nog. Allt annat var för mycket. Det blev emellertid inte han utan Henning, som först kom in genom den där dörren. Han tog för sig av förfriskningarna på bordet och gick in och hämtade kopparsticket i sitt rum och visade Yvonne. Han var hemtrevlig och vänlig och rolig som vanligt och talade intressant om Paris och allt det han så ofta hade sett där... — Jag var en av de första, som vågade mig dit efter freden , 71, sade han ...

Ida öppnade dörren och Erland Seiszing kom in och hälsade. Men han sade inte »god kväll, Edith» — han nämnde inte alls hennes namn. Henning bjöd honom plats vid bordet och i sin tur såg han på det stora kopparsticket, som stod uppställt bredvid Edith i soffan. — Vi tycka det är så likt Yvonne — sade hon blygt förklarande.

— Å ja, sade han lite likgiltigt. Kanske... Och till Yvonne: Kommer jag för tidigt?

— Inte för tidigt till supén, sade Henning gästfritt. För naturligtvis stanna ni bägge till kväll?

Yvonne satt och förundrade sig över, att någon kunde vara så elak att komma med anmärk-ningar och skvaller om dessa tre människor, som nu i all gemytlighet och frid sutto här tillsammans med henne under lampan. Människor som hon kände så väl I... Hon hörde farbror Henning säga till Erland:

— Ska vi låta ta in schackbordet, tycker du? ... Eller ska vi inte hellre bli sittande där vi sitta och spela kort med Yvonne och Edith?...

— Jo, ropade Yvonne ivrigt. Låt oss baral Jag kan spela préférence...

— Kan du? sade Henning till sin fru.

— Litet... Jag har spelat det. Och om jag får spela emot dig, så går det nog.

De hjälptes åt att röja undan brickan på bordet och taga bort den gröna sammetsduken, i det de flyttade lampan lite åt sidan. Erland satt med nedslagna ögon och blandade omsorgsfullt korten. Han hade hela tiden undgått att se på Edith. På det här sättet skulle de alltså återses I Svårare var det inte... Sitta här och spela kort med Henning Waast och YvonneI... Det skulle någon ha sagt honom den dagen, han sist gick ut ur det här rummet och lämnade henne gråtande med sitt »a 1 d r i g» — och inte vågade så mycket som vända sig om eller ens taga adjö med henne. Varför hade han varit så angelägen att gripa första bästa förevändning att få komma hit igen?... Och det efter att han

13. — Mailing, Det fatala giftermålet.inte mindre än två gånger i förra veckan hade sagt nej till Waast, som bjudit honom komma och spela schack...

Det plågade honom att se Edith: kuddarna omkring henne, schalen över axlarna, det lite oordnade håret och den osäkra, halvt frågande blicken på Henning, var gång hon tvekande tog och spelade ut ett kort. All denna »hyperkvinn-lighet», som han en gång känt sig så fängslad utav — nu bara upprördes och irriterades han därav och det gjorde honom liksom ont om henne. Han kom ihåg den smärta unga flickan bland de doftande röda rosorna på Valla — och hennes leende och blick, när hon nu i somras — bara för några månader sedan — återsåg och kände igen honom. Han, som vanligen, i vilket humör han annars kunde vara, alltid i sällskap brukade visa sig pratsam och munter, var i afton så mörk och förstämd, att Henning till slut rent ut frågade honom, om det fattades honom något. Han sade att han hade tandvärk.

Men Yvonne var i gott lynne. Hon »vann» — och det tyckte hon alltid om. Var gång hon räknade en »trick», riktigt jublade hon och hennes barnsligt egoistiska förtjusning skapade i det lilla sällskapet trots allt ett slags feststämning, som ingen av de andra kunde störa.

Blott en gång mulnade hon till: det var dåEdith strax innan supén undrade, »om inte faster Regina skulle tycka att det voro roligt, om Yvonne tittade in till henne»... — Vi kunna gå tillsammans, tilläde hon lite hastigt, i det de reste sig från spelbordet.

Men ute i stora salen sade hon till Yvonne:

— Jag går in i sängkammaren och snyggar mig lite, tills vi ska äta... Du kan säga faster, att jag kommer in till henne sedan...

När de åter möttes vid kvällsbordet, tyckte till och med Yvonne, att Edith såg trött ut och hade bra mörka skuggor under ögonen. Och när hon och Erland strax efteråt togo avsked, försökte hon inte övertala dem stanna längre, men i förstugan kysste hon Yvonne och sade:

— Tack för att du kom i eftermiddag. Och Henning sekunderade riktigt hjärtligt:

— Kom snart igen!

— Det skall jag nog, sade Yvonne trohjärtat.

När Erland sade adjö till Edith, mötte han för

första gången på hela kvällen hennes ögon. Och — som alltid — fanns något i dem, som »vädjade» till honom.

På hemvägen satt Yvonne och teg. Hon hade inte vågat tala med Edith om det, hon kommit för att säga — nu kände hon, att hon ännu mindre ville tala med Erland om det. Men närde redan voro helt nära inkörseln till Urfva, sade hon sakta:

— Erland. — Han såg upp. — Tror du — det kom mycket dröjande — tror du, att Edith är lycklig?

— Ja, sade han kort.

Men hur det var, kände han sig tacksam mot Yvonne, därför att hon kunde fråga — eller rättare: sätta det i fråga.XVII.

Vad Yvonne, när det kom till stycket, inte velat säga, det hörde Erland en fjorton dagars tid efteråt av sin vän

Jacques de Breteuil, som gjorde ett besök hos brodern på Urfva.

Han satt nere i inspektorsrummen hos Erland, och sedan han talat lite om Vilhelms hälsa, som oroade honom, hans tystlåtenhet och »slö-het» på senare tider, började han tala om grannskapet, i synnerhet om Waasts.

— Jag undrar, vad lilla fru Edith egentligen kan ha gjort damerna?... Hon tycks absolut inte ha funnit nåd för deras ögon. Häromdagen, på en middag hos Kallmeyers, hörde jag henne vidlyftigt omtalas och bedömas ... Inte illa — bevare oss väll Ingen sade egentligen något definitivt ont om henne, men fruntimmer ha ju tusan så många sätt att komma fram med vad de vilja ha sagt, utan att egentligen säga någonting.

Erland nickade. Han svarade inte.

— Som sagt: de sade inte något ont. »Mansåge bara så sällan till henne», och »det såg ut, som om hon arbetade på att skilja Waast från hans gamla goda vänner... Honom såg man nämligen heller inte till... Eld i gamla längor» och så vidare. Du vet, de där gamla utslitna kvickheterna om en äldre man och en ung flicka, utbrast han plötsligt lite argt.

— Jag kan levande föreställa mig allt vad de sade... Är det något vidare att fästa sig vid?

— Nej... Inte när du inte tycker det?... Ja, för du vet väl, att när de tala om Edith, så bruka de också säga något om dig?

— Om mig? sade Erland med en helt annan röst. Han satte sig ovillkorligen rakare upp i stolen och lade handen på bordet.

— Ja, om dig, min käre Erland. Visste du inte det? Också lite grand om bror Vilhelm... Ni tycks båda två komma för ofta till Oringtofta — man har noga givit akt på det. Och Marianne följer inte med.

— Marianne, som är så lat, sade Erland och smålog lite. Han hade genast klart för sig, att det inte dugde att försvara sig — bara säga så litet som möjligt.

— Men nu heter det så, att fru Waast inte har minsta intresse för damerna på orten och alltid är mest road av herrsällskap.

— Vill du inte ha en ny cigarr?...— Tack — inte n u. Om en stund kanske, innan jag går... Efter deras egen stora bjudning i höstas på Oringtofta, ha Waasts förstås varit bortbjudna några gånger, men det »såg ut som om de gjorde ett offer» genom att komma, och Henning »hade knappt tid att vänta ut supén, innan han ville bryta upp», berättade mig en av värdinnorna. Angående henne läto de förstå, att hon var dum och hade fått en högst bristfällig uppfostran.

— Är det därför hon föredrar herrar?... Får jag fråga, hur jag, ovärdige, kommer att spela en roll i ensemblen?

— Du har, som sagt, varit där lite för ofta på Oringtofta.

— Jag har under höstens lopp ett par gånger spelat schack med Henning, som han ofta bett mig om.

— Naturligtvis har han ibland lite tråkigt med sina två damer — den ena för ung, den andra för gammal — och behöver en smula karlsällskap ... Men det talades om, att du varit där, också när herm i huset var borta.

— Efter speciell inbjudning av Waast — förklarade Erland formellt och kanske lite för omständligt, kom jag dit en dag, då han i sista ögonblicket blivit bortkallad i affärer. Fru Waasttog emot mig och gav mig en kopp kaffei. Är; det inte efter landets sed och skick?

— Bliv nu inte förargad på damerna, Erland — de sade ju ingenting vidare... inte något som någon kunde ta sig när... Men tonen...

— Var inte Anne-Sophie där? På middagen, menar jag.

— Jo. Men hon sade ingenting. Jag fick ensam sköta försvaret, så gott jag kunde.

— Behöves något »försvar», blir det väl Waasts sak. Varför talar du inte med honom?

— Är du galen, pojke? Göra en elefant av en mygga!

— Eller med Vilhelm?

Jacques ryckte bara på axlama. Han lutade sig tillbaka i stolen med tummarna i västens ärmhål. Lik sin bror, men inte så vacker, och mera fetlagd.

— Damerna skulle aldrig förlåta mig, om jag ginge och gjorde affär av lite oskyldigt mid-dagsprat. Vem skall man tala om, om inte om sin nästa? Kanske misstager jag mig — han teg litet — men jag tyckte inte det var så oskyldigt, och jag förstod mycket väl, att de ville, att jag skulle höra det? Jag hade i början retat dem genom att sitta och berömma Edith.Erland smålog: det var hennes värld för framtiden !... »De gamla vännerna», bland vilka hon skulle leva och umgås.

— Jag skall säga dig, sade Jacques plötsligt mycket förtroligt. Hela saken är, att de ha ett horn i sidan till Edith — alla Waasts gamla fru- och flickbekanta. Hon är icke endast en utböling och en outsider, men under en lång tid har Oringtofta varit ett slags gratis sommarnöje för många av dem. Du vet, hur genom-frikostig och gästfri Henning är! Och gumman Regina var aldrig gladare, än när hon hade huset fullt av folk och fick visa hela världen, hur fint och präktigt hon kunde ställa det. Naturligtvis smickrade de henne också. Och nu — efter femton—tjugu år — tycka de där damerna, som hade vänj t sig vid att anse Oringtofta som »sitt andra hem» — jag har själv hört dem säga det — han skrattade — att så skulle det alltjämt fortfarande förbliva. Sådana ung-karlsvänner äro ju mer än sällsynta och nu hade han varit ogift så länge, att de upphört att frukta för att mista honom. Och så — pang! Så kommer där en ung fru i huset, som ingen någonsin har tänkt på, och slår igen portarna till hela härligheten. Där var man van, har Anne-Sophie berättat för mig... Inte hon, förstås, hon hade ju Urfva... Där var man vanatt få plocka alla syltbär, man behövde, och gratis få hälften av sin frukt för vintern... Och var det frågan om en spädgris eller en gås till en liten bjudning, så framställde man bara en skämtsam önskan, och »överraskades» ofta av ett »bud» från. den uppmärksamme herrn på Oringtofta... Behövde man blommor till en födelsedag eller liknande, kunde man bara vända sig till trädgårdsmästaren — det var mycket enkelt I Man hade i många fall carte blanche och där var aldrig något knussel. Nu... Ingen har sagt något, förstås, men det följer av sig själv, att nu är det slut med alla dessa mångåriga oskrivna privilegier.

Erland sade ingenting — bara lät den andre prata. Jacques fortfor:

— Henning har förstås redan upptäckt, att hans fru inte är »populär» i trakten och — så slug som han är — har han nog också genomskådat varför hon inte är det och aldrig blir det. Men han är högmodig — det ligger på bottnen av hans älskvärda och facila väsen: »Jag kan tillåta mig att ordna saken som j a g vill!»... Du vet ju, hurdan han är. Och så tycker han om att retas med människor — är »tetig», som de säga här... Ingen törs direkt säga något till honom — han kan vara rätt obehaglig, när han vill — men i all tysthet äta de ut Edith, hållahenne tre steg från livet på sig — isolera henne, vända henne ryggen. D e t är inte svårt nuförtiden, då damerna mera än någonsin tycka det vara deras plikt att övervaka varandra. Kom ihåg Verdandihistorien i Uppsala och hur de bojkottade en den hederligaste professorsfru... Sådant är inte straffbart: misstroende och brist på sympati är inte straffbart. Förtal inte heller — när det inte går för långt.

Jacques reste sig upp och tog en cigarr ur den öppna lådan på bordet. Han tände den långsamt och sade dröjande — utan att se på Erland.

— Jag tyckte att någon av er här på Urfva borde veta allt detta, och Vilhelm och Marianne ville jag inte tala med — jag vill inte ha dean till ovänner med fru Kallmeyer och hennes krets. Jag skall säga dig, sade han plötsligt mycket fort: jag har i dagarna förlovat mig med äldsta dottern där — Blenda.

Erland gratulerade — utan att visa vidare överraskning. Det enda han sade var:

— En vacker flicka — men jag har sett henne så litet. I Yvonnes ålder, eller hur?

— Lite äldre — lite äldre. Tjugutre år nu i denna månaden. Och j a g är ju inte lastgammal han rätade på sin raka, solida figur. Sju—åtta år yngre än Waast, åtminstone.Erland, som ändå hade fått så mycket annat att tänka på,

kunde inte låta bli att skratta. Och Jacques skrattade också — mycket godmodigt:

— Jag tror verkligen hon tycker om mig, sade han naivt.

— Naturligtvis — sade Erland hjärtligt.

— Jag resonerar som så, ser du: hade hon varit fyrtiotre år, kunde hon kanske varit beräknande, men i hennes ålder och med hem nes utseende behöver hon inte alls vara det.

Erland tyckte det var bekvämt att resonera »som så», men han sade bara, att naturligtvis hade Jacques rätt.

— Nu skall jag upp och säga det till Vilhelm och Marianne... Yvonne blir värstI Han skrattade.

— Säg inte det... Vad säger Anne-Sophie?

— Inte något vidare. Av alla sina syskon bryr Anne-Sophie sig egentligen bara om Vilhelm. Vad j a g gör, är henne rätt likgiltigt. Hon vet, att jag inte brukar göra alltför stora dumheter...

Ett par dagar efteråt hörde Edith om den nya förlovningen genom sin man, som i ovanligt hög grad tycktes intressera sig för nyheten. Naturligtvis gjorde Jacques rätt i att gifta sig — »ungkarlslivet är inte lätt i längden», sade han — men han ogillade hans val.— Den där lilla Blenda Kallmeyer har inte annat än sitt utseende, som är rätt obetydligt — och sin ungdom. Varken huvud eller hjärta finns det — lika litet som hos modern. Och redan i skolåldern var hon lite slamsig.

Edith kom ihåg, att när han, innan de kommo hit, omtalade sina gamla ungdomsvänner, särskilt nämnt fru Kallmeyer, och att denna ända från början ställt sig mycket kyligt gentemot henne själv. Hon hade inte tänkt över det — men nu när Henning så vårdslöst ovänligt bedömde både henne och dottern, måste hon ovillkorligen göra det. Och samtidigt förstod hon, att hans tadel inte hade sin rot i något annat än just dessa människors hållning mot henne.

Hon hade i början inte skänkt sitt eget mottagande hos Oringtoftaumgänget någon vidare uppmärksamhet, men på allra sista tiden hade hon svårligen kunnat undgå att märka, hur liksom utestängd hon var. Var det därför, att hon personligen inte intresserade dem? Nej. Så mycket hade hon sett av världen, att personliga sympatier och antipatier, när det gällde middagsbjudningar, supéer och dylikt, inte alls spelade någon roll. Damer voro »du» med varandra — men närmare bekantskap pretendera-des inte. Hon var också »du» med de flesta av Hennings bekanta — det hade inte kunnat und-vikas — men med undantag av de Breteuils voro de henne alla likgiltiga. Hon hade hittills trott, att denna likgiltighet vore ömsesidig, men inte föreställt sig att hon kunnat uppväcka speciell ovilja hos någon. Hennings ord, ännu mera hans ton, när han omtalade Jacques’ fästmö och hennes krets, väckte henne ur denna villfarelse.

Att någon skulle kunna anklaga henne för »slamsighet» (uttrycket var användbart för de mest olika grader av moraliska förseelser: från lite vanligt »pigslams» och oskyldig fönsterkurtis till förmodade äktenskapsförbrytelser), kunde hon aldrig förutsätta, ty om någon ända från sin tidigaste ålder haft avsky för allt dylikt och medvetet och omedvetet varit noga med sitt uppförande, så var det hon. Och detta inte blott på grund av sin prekära och ensamma belägenhet och sin mors allvarliga förmaningar. Hon hade av naturen djup ovilja för allt slags oordning och lättfärdighet i dylika saker, och hennes ovilja mot styvfaderns andra hustru hade ursprungligen sin rot i, att hon misstänkt henne för att ha stått i förhållande till mannen, innan de blevo gifta. Det upprörde henne och upptäckten därav ingav henne en sådan förnimmelse av vämjelse och skam, att hon blott med svårighet någorlunda kunnat dölja sina känslor. Ett visste hon: hon ville ha ordning och regelbun-denhet i sina förhållanden, hurdana de än komme att gestalta sig... Inte minsta så kallad »oföri-siktighet» skulle någon, vore hon gift eller ogift, kunna förebrå henne I

Denna ståndpunkt sträckte sig till allt som kom innanför rubriken: »det verkliga livet» — men när hon läste en bok, generades hon inte av sådana skrupler — i alla fall mycket sällan. Hon läste med förkärlek Paul Bourget, som tilltalade henne genom sin svärmiska melankoli, och fann inte något att förebrå hans mindre principfasta hjältinnor, som, om de än voro »brottsliga», framför allt voro offer för ett olyckligt öde. Men allt detta var ju

långt utanför hennes verkliga, vardagliga värld och hon satte det aldrig i sammanhang med denna. Själva Yvonne, som var så stolt och oberörd, hade en alldeles liknande uppfattning. Om Tristan varit ärligt gift med Isolde, skulle hon ha funnit hela historien, som nu i sin primitiva form och passionerade äventyrlighet i så hög grad fängslade hennes fantasi, ytterst »tam», för att inte säga alldeles omöjlig, och föga värd hennes intresse. Edith och Yvonne voro båda unga och hade styrka nog, själsrenhet nog, att inte sammanblanda det, som för dem gällde som poesi, något fjärran och ouppnåeligt, med det liv de själva och andra »vanliga människor» levde. Att de själva en dagkunde råka i konflikt med detta vardagliga »liv», stod till och med Yvonne i teorien mycket klart, men att tillåta sig något, som man inte inför sina närmaste och för världen kunde vidgå, föreföll henne fullkomligt omöjligt.

För Edith var frågan nog långt mera sammansatt — hon såg skuggor och nyanser, under det Yvonne endast hade blick för svart och vitt — men i huvudsaken stod hon på ungefär samma ståndpunkt. Dikt var ett och »verklighet» något annat. Men att man för sig själv hängav sig åit ett slags egen privat diktning, behövde inte dert ringaste ha inflytande på ens liv — ännu mindre på ens omgivnings.

Att Edith — hur mycket hon än undvek det, ty hon ville ha gott samvete gentemot sin man och sig själv och hon ville ha frid — allt emellanåt tänkte på Erland Seiszing och i synnerhet på vad hon möjligen kunde betyda för honom — försökte hon i sitt innersta inte att förneka. Att hon inte oftare såg honom och att han tydligen undvek att komma till Oringtofta gjorde förhållandet på en gång enklare och mera intensivt allvarligt. Men hon kunde säga till sig själv — och hon sade det — att det hela ingenting betydde, inte skadade någon, inte gjorde minsta skillnad i hennes förhållande till hennes man och hennes omgivning.Genom Erland Seiszings obarmhärtiga och hänsynslöst förebrående antydningar angående det egentliga motivet till ett giftermål, som alltsedan han i somras återsett henne och jämförde det intryck, hon n u gjorde med det, han en gång fått av henne, föreföll honom som ett förräderi mot henne själv och hennes ungdom, hade hon förstått, hur också världen i allmänhet betraktade hennes äktenskap med Waast. Man ansåg henne för en beräknande lycksökerska, som begärligt gripit första bästa tillfälle att utbyta sin hittills obemärkta och fattiga existens mot den en äldre rik och framstående mans hustru kunde föra. Med andra ord: folk trodde, att hon hade sålt sig. Hade de rätt? — Förut, på den tiden Henning friade till henne och hon jämförde honom med de herrar, hon på senare tider i styvfaderns hus hade sett, hade hon känt sig så tilltalad av hans hela uppträdande och sätt, att hon själv inte alls sett saken på det viset. Att hon gärna ville komma ifrån ett hem, i vilket hon ytterligt vantrivdes, vore nog sant, och att hon i sin ovilja mot en förlängd vistelse i styvmoderns hus till och med ett ögonblick tänkt på att acceptera själva kapten Carlsson, vore också sant — det kunde hon inte neka för sig själv — men hon hade verkligen tyckt om Henning Waast och fäst sig vid honom. Hon visste sig

14. — M allin g, Det fatala giftermålet.vara en tacksam och trogen hustru. Kunde han, kunde någon begära mera? Kärlek? — Hon hade ingen erfarenhet av denna känsla och inga vad hon själv på den tiden kallat »romantiska pretentioner». Hon ville leva ett drägligt och sorgfritt, skyddat liv — ville inte tusen kvinnor i hennes ställning, med hennes läggning, precis detsamma?...

På detta sätt försvarade hon sig inför sig själv nu, då hon börjat tänka över sig själv i förhållande till sin nya omgivning: förut hade hon aldrig tyckt, att »försvar» behövdes I Hon hade också redan delvis lyckats att frikänna sig själv och i tanken på framtiden återfinna sina anspråkslösa lyckoförhoppningar, då hennes mans sätt att omtala Jacques de Breteuils förlovning, hans tydliga liksom triumf och skadefröjd, när det gällde denna i många fall analoga förbindelse, visade henne, att även han haft ögonen öppna för den tolkning världen kunnat giva och utan tvivel gav åt hennes eget »omaka» giftermål. Detta nedslog och smärtade henne, och hon kände, att något verkligt förtroende mellan henne och hennes man aldrig någonsin funnits och kanske inte ens vore möjligt.

Hon var i känslosaker ömtålig och livet hade lärt henne försiktighet och inbundenhet. Att »tala ut» med någon människa hade hon helasitt liv undvikit. Att göra uppriktiga frågor och få uppriktiga svar, se folk in i ögonen och fordra »ja» eller »nej» — allt detta, som hon en gång fruktat visavi Erland Seiszing och med all makt försvarat sig emot — det fruktade hon också nu gentemot Henning. Hon undrade på, om han — om Yvonne, om

Marianne, om någon av dem — jämförde henne med den där andra flickan, som skenbart handlade på precis samma sätt och som hon hörde, hur de bedömde, men det föll henne aldrig in att söka göra minsta försök att få veta det.

Hon hade alltid ända från barndomen känt sig osäker i sitt förhållande till sin omgivning och nu tyckte hon, att alla hennes förhoppningar om att genom sitt äktenskap vinna trygghet och fotfäste i livet, inte berodde på annat än en illusion. Ensamhetskänslan parad med förnimmelsen av fysisk svaghet och brist på motståndskraft sänkte sig under dessa mörka vintermånader över henne. Vem kunde hon lita på? Vem kände henne? Kanske en. Men honom tordes hon inte tala med och visste heller inte ens vad han egentligen tänkte, hade heller ingen rättighet att någonsin få veta det. Hos sina nya bekanta, som kallade sig hennes mans gamla vänner, fann hon avund, ovilja, eller, i bästa fall, likgiltighet. Och hennes man, Henning själv,som var så god och omsorgsfull emot henne?... Hon visste inte, om han inte i sitt hjärta kände sig osäker angående hennes oegennytta, hennes frivilliga hängivenhet, om inte själva hennes ungdom och skönhet, som han önskat sig och var stolt över — om den inte på samma gång förödmjukade honom.

Ett litade hon på: barnet hon bar under sitt hjärta. När det fanns i världen, skulle också hon finna sig till rätta där.Yvonne tyckte, att julen i år såg ut till att inte bli så trevlig som vanligt. Hon hörde Erland Seiszing utbedja sig ledighet under en fjorton dagars tid för att besöka en av sina vänner och kamrater från Eldena, som var godsägare i Pommern och litet besläktad med en gren av hans egen ursprungligen livländska släkt. Han ämnade tillbringa helgen där. Och så skulle farbror Jacques och »den där Blenda» vara några dagar på Urfva, och de skulle förstås alla fordra, att hon, Yvonne, skulle sällskapa med henne. Wendelskölds ämnade komma en veckas tid — som vanligt — men inte var det något att glädja sig åt: faster Anne-Sophie skulle bara göra anmärkningar och pika henne, för att hon sade vad hon tänkte och gjorde det, hon själv tyckte vara roligt. Och på Oringtofta kunde man inte vänta sig något av de vanliga nöjena, ty Edith hade blivit sjuk — hade överansträngt sig med något, sade de — och farbror Henning var missmodig, ledsen och ängslig.Det var pappa också — mer och mer på sista tiden. Han var heller inte frisk. Och mamma tyckte inte om, att han så ofta reste till Oringtofta och satt och pratade med Henning och Edith; — hon sade aldrig något, men hon tyckte inte om det. Och när Yvonne också en dag ville gå dit bort och se, »hur det stod till med Edith» — det var dagen innan julafton och det var så tomt i huset, sedan Erland rest, och så mycket stoj, därför att bröderna kommit hetn och dagen i ända bråkade med en velociped, som alltid gick itu — så sade mamma, nästan lika skarpt som om det kunnat vara själva faster Anne-Sophie:

— Inte behöver du bry dig om att gå dit i detta snö väder!... Jag tycker det kan vara nog att pappa nästan var dag berättar oss, hur det är med dem där borta.

Men Yvonne gick ändå.

Edith var uppe och satt och skrev brev och julkort. Ett, som när Yvonne kom, låg färdigskrivet på hennes portfölj var adresserat till »Välborne Herr Erland v. Seiszing». Hon tittade på det. Där stod:

»Tack för vänliga julhälsningen! Henning och jag önska på det hjärtligaste god helg och mycken trevnad där nere i Tyskland. Tillgivnast

Edith Waast.Edith såg, att hon läste kortet och sade;:

— Med posten i morse fingo vi detta — hon tog ett öppet illustrerat kort från en av böckerna på skrivbordet och lade det framför Yvonne. Det var adresserat till både Henning och hans fru och innehöll ett ungefär liknande budskap, som det, Edith nu skickade till Pommern. Utom det, att det också i form av förhoppning uttalade en förfrågan, om Edith nu kände sig bättre.

— Det har du ju inte svarat på, sade den rättframma Yvonne.

— Nej... Det är ju också alldeles likgiltigt.

Yvonne tog en blyerts och skrev beslutsamt i

kanten av Ediths kort:

»Edith är mycket bättre. Hon sitter uppe och pratar. God jul. Yvonne.»

— Nu är det visst nog, sade Edith. Hon smålog och lade kortet ovanpå några andra, hon också skrivit.

— Om det är ett fotografi av stället där han är, så är det ett vackert ställe, sade Yvonne och beså̊g noga kortet till Waasts.

Edith tog igen sitt kort och lade det in i boken, som hon slöt igen och lade undan. — Det är det nog, sade hon. Utomlands hitta de på så mycket nytt... Henning har bara givit mig några vanliga blomsterkort att skriva på... Hon bör-jade tala om den stora granen, som redan stod i salen och som hon själv med hjälp av jungfrurna skulle »klä». Och om alla presenter, hon tänkt ut till folket på gården.

Nästa dag — själva julafton — var Vilhelm de Breteuil inte frisk. Han hade på förmiddagen varit ute en stund med sina pojkar i den skarpa blåsten, genom vilken man måste »strida sig fram». Efter middagen sade han, att han var trött och ville vila sig ett par timmar inne på kontoret — som de av gammal vana kallade hans enskilda rum, där hans skrivbord hade plats. Kaffe ville han inte ha — nej, tack, Yvonne skulle inte sätta in koppen till honom...

Marianne, som först på allra sista tiden börjat känna sig ängslig, när det fattades honom något, följde honom in och ordnade kuddarna på den långa soffan, där han brukade vila middag.

— Att du nuförtiden är så trött... sade hon bekymrat och förde handen genom hans vackra, alltför tidigt grånade hår. Du är då inte sjuk?

Han skakade på huvudet och behöll hennes hand i sin. Ett ögonblick kände han sig frestad att be henne sitta kvar bredvid sig, så att han äntligen en gång riktigt kunde få »tala ut» med henne — det som han så ofta, ofta tänkte på. Detta hjärtlidande — visste han nog — vore en rätt allvarlig historia, alldeles oberäkneligt,som nästan alla åkommor i den vägen... Hade han rättighet att på det viset, han nu gjorde, dölja sitt hälsotillstånd för sin hustru — och hade han råd till det? Hade han råd till att beröva sig själv trösten och tillfredsställelsen att utesluta från sitt förtroende den, som han mest älskade och som alltid visat honom den mest oinskränkta tillit?... Dagligen och stundligen sade han ju sig själv, att när han inte talade med Marianne, gjorde han det för att inte störa och oroa henne, för att så mycket som möjligt skona henne. Men skulle hon inte en gång — det tänkte han också på — känna sig fattigare och mera arm, kanske rent av tillbakasatt, därför att han skonat henne nu? Hade hon råd att mista känslan av att vara den, som, vare sig det gällde glädje eller sorg, alltid stått honom närmast? Förut hade de — tyckte han — livet igenom med varandra trofast delat ljuvt och lett (som Anne-Sophies stackars utestängde man gärna brukade säga), men under detta sista halvår eller mera, alltsedan Edith, och med henne, alla de känslor och minnen, om vilka Marianne intet visste, åter stigit fram ur den förtid, han så länge inbillat sig vara glömd och död, hade hon — hans älskade Marianne — varit lika utestängd från sin mans förtrolighet som någonsin själva svåger Uno från sinhustrus... »En annan dag»... tänkte han. »Inte duger det att nu förstöra julfriden för henne med mina bekymmer... En annan dag, när också Yvonne och pojkarna äro borta och vi äro alldeles allena med varandra. Så — som vi voro den sommardagen jag helst hade velat berätta henne alltihop, och hon inte ville låta mig säga något...»

På det viset låg han och tänkte strax efter det Marianne gått ifrån honom — men sedan tänkte han åter på Edith. Edith var under denna tid, då hon inte var frisk, hans hemliga stora bekymmer. Nästan mera än hon själv och hennes man, längtade han efter den dagen, då allt detta vore »överståndet».

I vintras, strax innan de på våren fingo underrättelse om Waasts förlovning, hade han — som om aftonen alltid hade brukats på Urfva — läst högt för Marianne och, enligt hennes önskan, företrädesvis de nu så moderna ryska romanerna — bland andra Tolstoys »Anna Karenina». När de började boken, hade han ingen idé om innehållet, men ju mera förhållandet mellan Anna och Wronsky trädde i förgrunden, ju svårare hade det blivit honom att fortsätta högläsningen. Och när de slutligen kommo till den scenen, som handlar om, hur Anna i sin mans hus föder barnet, hade det plötsligt varit honomomöjligt att läsa vidare. Han hade skjutit boken ifrån sig, skyllt på

trötthet och ont i halsen, och Marianne, som var ytterst intresserad, hade då genast bemäktigat sig boken och läst kapitlet färdigt.

När hon hade slutat, sade hon beundrande:

— Så levande han beskriver allting. Jag undrar, om han har sett något liknande och vem han har tänkt på...

— Kanske inte på någon särskild, sade Vilhelm. Och då han såg, att Marianne alltjämt hade lust att tala vidare om romanen, reste han sig upp:

— Tycker du inte, vi hellre skulle läsa något, som Yvonne kunde vara med om? De där ryska romanerna, som äro så digra, kan man ju alltid läsa för sig själv...

Han kom ihåg det nu, hela scenen: Marianne med boken under lampan, djupt intresserad av den tragiskt dramatiska episoden, så mästerligt »realistiskt» framställd. Medan han hörde på henne, hur hade det varit möjligt för honom att inte hela tiden minnas en annan liknande händelse, som försiggått i Stockholm för mera än tjugufem år sedan? Situationen hade på sätt och vis i och för sig varit nästan analog i hela sitt förlopp men långtifrån så »dramatisk» ochframför allt inte haft ringaste bismak av yttre tragik...

De hade under väntetiden kommit överens om, han och Blanche, att någon särskild underrättelse om barnets födelse för hans räkning naturligtvis inte kunde komma i fråga. Men när tiden närmade sig blev han mycket nervös, mycket orolig: det var ju hennes första barnsäng, och helt ung var hon ju inte längre. Under de sista veckorna hade han därför, trots allt yttre tvång, han pålade sig själv och ansåg för sin plikt att pålägga sig, knappt kunnat tänka på annat än det, som nu förestod dem. Då mötte han en morgon — mittpå Norrbro, mindes han — en av sina regementskamrater, som i förbigående — tillika med ett par andra nyheter — berättade honom, att »den vackra fru Eysten» aftonen förut fått en liten dotter. Hans svärmor bodde i samma hus och i går, när han gick därifrån, hade han hört det av portvakten...

När han skilts från vännen, gick Vilhelm direkt hem och det mesta av dagen vandrade han fram och tillbaka i sina båda rum, tordes knappt gå ut av fruktan för att höra samma nyhet berättas — kanske med tillsats av något ekivokt skämt över att gubben Eystens så länge barnlösa äktenskap äntligen blivit välsignat med en arvinge.Efter att i flera dagar ha bekämpat sin otålighet, spänning och längtan, tyckte han äntligen det »kunde gå an» att skicka upp en bukett blommor till fru Eysten och låta höra efter, hur det stod till. Han gav kalfaktorn sina order — men i sista ögonblicket tog han plötsligt buketten från honom och gick själv upp i Eystenska huset vid Skeppsbron.

När han talade med betjänten, som öppnade dörren för honom, kom händelsevis hushållerskan ut i tamburen, och hon kände genast igen löjtnant de Breteuil. Hon var ett gammalt inventarium i familjen och oerhört intresserad av den stora händelsen.

— Har inte löjtnanten lust att se lillan? frågade hon genast vänligt och öppnade i detsamma, innan han ens hunnit svara henne, dörren till matsalen. Vi ha måst flytta henne hit in ett par timmar, så att kommerserådinnan kunde få lite ro — hon har skrikit hela morgonen, det lilla livet...

Han steg dröjande över tröskeln — mindes ännu, hur hjärtat hamrade i bröstet, när han borta vid ena fönstret upptäckte den lilla vita korgvaggan med skära sidenomhängen.

— Nu sover hon — sade hushållerskan viskande och drog försiktigt undan de lätta gardinerna, så att han riktigt fick se det lillaansiktet, inramat av en vit spetsmössa och vilande mot en garnerad kudde. Han lutade sig fram över vaggan, men hade i sin plötsliga djupa sinnesrörelse kanske inte visat sig försiktig nog, ty den lilla vaknade och slog upp ögonen emot honom — ett par stora, mycket mörka ögon, som alls inte liknade Blanches.

N u när han låg här, visste han, att han under de år som följde efter denna morgon och som genom en annan kvinna skänkt honom andra barn, aldrig någonsin riktigt förgätit den starka och egendomliga känsla av äganderätt till just denna lilla varelse. Han mindes alltid den förnimmelse av stolthet, som under dessa sekunder genomfor honom, då han första gången hos sin lilla äldsta dotter mötte samma mörka blick, han en gång som halvvuxen pojke givit akt på hos sin nyfödda halvsyster Ulla, som hans far visat honom, i det han hade sagt:

»Hon är lik oss — hon har våra ögon...»

Men Edith hade senare inte kommit att likna Breteuilarna, och de mörka ögonen hade en annan skiftning och ett annat uttryck än hans systrars. Ändå kunde han mycket väl se... kunde känna igen...

Hela tiden här inne hos sig, medan han där ute i rummen utanför hörde förberedelserna tilljulaftonsfirandet, tänkte han på detta och gång på gång sade han till sig själv:

»Jag måste tala med Marianne... Jag måste tala med Marianne om detta...» Och hela tiden hade han klart för sig, hur omöjligt det i den avgörande stunden skulle förefalla honom. »Ty hon har ingen sympati för Edith» — sade ha^n till sig själv— »hon tycker inte om henne, hon undviker till och med att nämna henne.» Och han undrade om Anne-Sophie kunnat »säga något»

Någon gläntade försiktigt på dörren för att se, om han sov. Han låg stilla med slutna ögon och tänkte plötsligt fegt på sitt hjärta, som ett ögonblick nästan stannat och nu åter slog våldsamt och oregelbundet. »Inte duger det för mig att utsätta mig för flera sinnesrörelser än högst nödvändigt», tänkte han bittert.XIX.

En av de första söckendagarna efter julhelgen gick Henning Waast under ett av sina stadsbasök upp och »hälsade på Anne-Sophie». Under många herrans år hade det varit honom en vana, som han sällan hade försummat, men efter hans giftermål kom det inte så ofta i fråga. Han hade i anledning av julen skickat upp blommor till henne — kalkoner och gäss, som de andra gamla vännerna vanligen undfägnades med, hade hon aldrig brukat få (det fick hon från Urfva), men de vackraste blommorna från Oringtofta drivhus brukade i allmänhet hamna hos major Wendelskölds och hade också gjort det i år. Men på visitkortet, som åtföljde sändningen, stod ju nu, liksom på hennes födelsedag varit fallet, två namn — och detta förringade onekligen betydligt emottagarinnans intresse för gåvan eller rättare »tributen», som hon numera sarkastiskt kallade den.

Majorskan var hemma och tog mycket artigt emot den gamle vännen; Uno var tyvärr i Häl-singborg och hälsade på släktingarna... Gossarna voro naturligtvis ute... Vad finge hon nu bjuda så rart främmande?...

Han hade frusit, när han kom, och samtalet gick till en början ganska trögt. Det var annat förr i världen, då han och Anne-Sophie aldrig kunde träffas utan att ha roligt åt vad de sade och aldrig saknade ämnen att tala om. Ilon var inte djupt anlagd, men hade gott huvud och var kvick i vardagslag (eller hade varit det! — nu var hon bara skarp) men hade alltjämt blick för vad som roade honom att tala om. För tillfället talade de emellertid bara om vädret — vilken blåsig och ruskig jul det varit, och Anne-Sophie frågade naturligtvis pliktskyldigast efter Edith.

— Jo, tack... efter omständigheterna, så...

Han hade tinat upp och satt och tänkte på

något, som mycket ofta sysselsatte honom och blev plötsligt långt livligare och mera öppet förtrolig.

— Om kvällarna, när jag är hemma och har tid till det, roa vi oss med mina gamla resehandböcker och göra upp planer till en långfärd i Sydeuropa... Naturligtvis kan det inte bli av förrän Edith kan tänka på att resa bort och överlämna sina plikter åt någon kompetent person... Men man kan nuförtiden få så ut-

15. — M allin g, Det fatala giftermålet.märkt pålitliga examinerade sköterskor... Förrän bortåt hösten kan det naturligtvis inte bli av, men det roar henne att tänka på och hon, är outtröttlig med sina kartor och Baedeker...

— Folk äro så olika, sade Anne-Sophie kyligt (hon hade aldrig varit längre utrikes än i Köpenhamn). Förr i världen tänkte nog ingen på — under sådana förhållanden — att resa hemifrån för sitt nöjes skull...

Hennes ton och hela sätt att säga de i sig själv föga sympatiska orden gjorde Henning mera förstämd än han nästan för sig själv ville medgiva. Under hela hans i grund och botten ensamma, om än verksamma, muntra och ofta rätt brokiga liv hade ingen — det visste han med osviklig säkerhet — någonsin personligen brytt sig så mycket om honom som Anne-Sophie de Breteuil. Det fanns en tid, då han — om han blott själv kunnat besluta sig att fria till henne — när som helst hade kunnat få hennes jaord, och till och med, när hon i ett slags desperation över att se honom föredraga den unga Marianne Lystrup par dépit, som det heter, gift sig med Uno

Wendelsköld, var det ingen hemlighet för honom, att han alltjämt behållit första platsen i hennes hjärta. I utbyte hade han tacksamt givit henne sin vänskap, sin beundran, ofta — men långtifrånalltid — sitt förtroende. Förälskad hade han i sin ungdom varit i Marianne — till och mod om hans känslor än inte varit så långvariga, och nu var han kär i sin unga hustru, som i alla avseenden tilltalade honom och fullkomligt motsvarade de fordringar, han med sitt mognade omdöme och sin med åren rätt raffinerade smak ställde på en hustru. Inte bara att hon syntes honom vacker och »söt» — hon var långt mera än det — hon var fräsch, enkel och allvarsam, utan spår av pedanteri eller överlägsenhet, aldrig det ringaste »vågad» (som det på hans tid hade hetat) eller vulgärt frivol som flera unga flickor vid hennes ålder nu kunde förefalla en äldre generation. Hennes yttre förhållanden hade förstås inte varit lysande, när han träffade henne, men inte var hon så »obskyr», som — det förstod han mycket väl — hans gamla umgänge försökte framställa henne. Eystens tillhörde en gammal Bergslags-familj och hade mycket »hyggliga» relationer i Västmanland och Närke. Kanske hade styvfadern en tid varit något på dekis, men efter sitt giftermål med änkekonsulinnan Blad hade han — åtminstone i ekonomiskt avseende — kommit på grön kvist och man hade ingen anledning varken att skämmas för Ediths anhöriga eller på något sätt anse dem som en börda. I synnerhetSom de bodde så långt uppåt landet! Varför — varför i all världen, frågade han sig själv, hade dessa damer, som han hittills haft alla möjliga skäl att anse för sina goda gamla vänner och bekanta, som han alltid visat uppmärksamhet och som ofta riktigt smickrat honom

— varför hade de från första stund liksom sammansvurit sig mot hans unga hustru och höllo henne nästan utestängd från den värld, i vilken han själv alltid spelat en viss roll och företrädesvis ansett för sin?...

När han nu i dag gått upp till Anne-Sophie

— att Uno var borta, visste han — var det huvudsakligen för att uppriktigt tala med henne om allt detta, som sedan det äntligen blivit honom klart och både på Ediths och hans egna vägnar plågade och förödmjukade honom, att få rådföra sig med henne — hon var ju så klok — och — om möjligt — söka utforska, vilka orsaker damerna ansågo sig ha till sin påfallande likgiltiga, för att inte säga ovänliga eller hätska hållning.

Men den formellt konventionella artighet, varmed Anne-Sophie tagit emot honom, och hennes kyligt pliktskyldiga förfrågningar efter Ediths hälsa, vilken hon väl borde veta i detta ögonblick var det viktigaste i världen för honom, det självrättfärdiga och sötsurt ogillande sätt,varpå hon mottog hans meddelande om deras resplaner och det oskyldiga nöje de förskaffade Edith, avkylde honom och öppnade ögonen för något, han — märkvärdigt nogl — aldrig förut tagit i beräkning: Anne-Sophies avund — kanske rentav svartsjuka gentemot hans hustru. Att hon till en början inte med öppna armar skulle taga emot »unga fru Waast», det hade han nog tänkt sig och hade ju också vid flera tillfällen sett henne visa sig lite tyckmycken och nyckfull mot Edith. Men att hon inte böjde sig för ett fait accompli — att hon visade sig så orimlig, småsinnad och självisk... det... det hade han inte väntat sig av den fina och förståndiga Anne-Sophie de Breteuil, som han vant sig vid att se upp till och beundra.

Han avstod från att tala om sig själv och sina egna angelägenheter och tillgrep i stället dagens mest närliggande konversationsämne: hennes bror Jacques' förlovning, i det han lite maliciöst skämtsamt frågade, om hon var nöjd med den nya svägerskan.

Anne-Sophie drog på munnen.

— Hon har ju kallat mig för »tant» i tjugu år och nu faller det sig förstås lite svårt för henne att vara jämnårig och systerlig... När Jacques bara blir nöjd — han kan ju inte vänta sig mycket av en så ung flicka och gördet väl inte heller — så ha vi andra ju inte något att säga.

Henning kände sidohugget och parerade det genast.

— Jacques blir nog nöjd, sade han fryntligt optimistiskt. Han har ju många kort på handen: ser bra ut, är begåvad, skicklig och tränad »kavaljer», som faster Regina brukar säga, »ända ut i fingerspetsarna» — han vet nog, hur man erövrar ett ungt flickhjärta. »Nöjd!»... Säkert har han sett äkta män, som måst nöja sig med långt mindre än han behöver påräkna.

Han såg inte på Anne-Sophie, när han sade d*e sista orden. »Visst är det lite simpelt av mig», tänkte han, »men hon kan ju skylla sig själv...»

Anne-Sophie ignorerade den lilla häntyd-ningen till Uno och svarade godmodigt:

— Låt oss hoppas, att de bli lyckliga! Det bli de flesta, som inte fordra för mycket... Och i ialla fall ha Jacques och Blenda den stoi;a fördelen att grundligt känna varahdra... Blenda påstår, att hon har svärmat för Jacques, sedan hon var tolv år.

Henning skrattade och tyckte det var ledsamt, att Jacques gått miste om de tio—elva år, hon behövt att bliva giftasvuxen.

Han var orimligt ond på Anne-Sophie, på varstrofasta tillgivenhet han alltid litat och varpå han nu såg sig besviken. Och i sin irritation — han, som annars var både taktfull och finkänsligt försiktig 1 — visste han intet bättre än att över hövan prisa Edith.

Hur på en gång festligt stilfullt och graciöst stillsamt hon förstått representera under jul-firandet ... Hur allt husets folk med gamla

faster i spetsen och alla hans underhavande på Oringtofta redan sågo upp till henne... och så vidare och så vidare.

Han blev inte lyrisk — det låg inte för honom och om han än överdrev lite grand,

märkte han det inte ens själv. Inte heller berörde han med ett ord sin egen känsla för

sin hustru, men hans verkliga beundran och stora ömhet för henne framlyste dock ur allt vad han sade. Anne-Sophie, som kände honom så väl, hade aldrig hört hans ton ha en innerligare klang. Och efter hand värmdes han själv till den grad av det kära ämnet, att han nästan helt och hållet glömde sin animositet mot den gamla vännen blott för nöjet att åter på tu man hand få sitta och prata med henne om det, som närmast låg honom om hjärtat. Allteftersom den tidiga vinterskymningen föll över det hemtrevliga, varma och välbonade rummet, i vilket hans egna drivhusblommor stodo ochdoftade, kände sig Waast mer och mer hemmastadd och väl till mods, böjd för att förlåta och glömma »allt det där otrevliga», som han vid sin ankomst varit så upptagen utav — ja, ansåg det närmast som ett blott och bart missförstånd mellan gamla vänner... Han smålog litet åt Anne-Sophies genomskinliga avundsjuka, som han — om den än för Ediths skull förargade honom — inte kunde låta bli att uppfatta som ett slags komplimang till honom själv. Om hon visat sig uppriktigt nöjd och belåten med att se honom gift och oåterkalleligen fäst vid en annan kvinna, hade det naturligtvis inte kunnat betyda annat än att hon, på vars obetingade trofasta tillgivenhet, han i sitt innersta alltid varit så säker, nu — äntligen! — kände sig fullständigt likgiltig för honom. Och det ville han för ingen del vara... Inte ville han det! Vem hade väl någonsin brytt sig så mycket om honom som Anne-Sophie de Bre-teuil, som för hans skull, när hon förstod, att han inte ville ha henne, kastat sig i armarna på den förste bäste, och sedan, samtidigt med att hon under tjugu år uppehållit sin värdighet som majorska Wendelsköld, dock vetat alltid bevara hans vänskap och sin egen, långt mera värdefulla och omfattande känsla för honom.Anne-Sophie sade inte mycket, men hon hörde på — det hade alltid varit hennes starka sida, att höra andra tala, det förstod hon. Då hon satt med ryggen mot dagern och till på köpet var sysselsatt med ett handarbete, kunde Henning inte se hennes ansikte, men när hon, då han upptäckte att det blivit så sent, att han måste gå, räckte honom handen till avsked, såg han, att hon bet sig i läppen, och tyckte till och med, att han såg spår av tårar i de ovanligt glänsande ögonen. Han hade inte så lätt för att bli rörd, men... gamla trofasta Anne-Sophie I... nog hade hon varit ett bättre öde värd...

Unge Georg kom hem i detsamma och efter att ha hälsat på farbror Henning följde han honom ner på gatan, där vagnen redan väntade. När han kom upp igen, satt hans mor tankfull vid fönstret, där det stod en liten genombruten silverkorg med de visitkort och andra julhälsningar, som familjen fått i anledning av helgen.

Hon letade fram ett litet öppet kuvert, vari lågo två visitkort från Erland Seiszing. På själva korten fanns inte ett skrivet ord men utanpå kuvertet, som troligen expedierats av gårdskon-toret på den egendom, där han var gäst, fanns mycket ordentligt avsändaradressen i tydlig stämpel. Hon läste den och satt och tummadepå kuvertet,

medan hon talade med sin son. Hon hade åter kommit att tänka på något, som hon ibland på sista tiden då och då hade tänkt på...

— Ja, mamma går ju på balen i kväll? frågade Georg lite ängsligt. Han tyckte modern såg så förstämd och tankfull ut.

— Det blir jag tvungen till, svarade hon. Jag har ju lovat Blenda att vara förkläde för henne...

... Hon tänkte på Henning Waast: hans blinda förälskelse i den obetydliga Edith, i vilken han inlogerade alla de dygder, som numera tycktes honom mest tilltalande. Hon tänkte på hans självtillit och lite naiva — ja, just naiva, uppfattning av sin egen oemotståndlighet och maktfullkomlighet... Intet spår av begrepp om, hur han blottställde sig för en människa, som förstod att tänka och kände honom så väl... Och vilket överlägset nedlåtande medlidande med ... med andra, som inte vore Edith ...

Och Edith! — »Fru Edith Waast, född Eysten» — Hon plockade upp ur skålen ett annat litet kort med vidhängande diminutivt skärt sidenband, vilket åtföljt blommorna från Oringtofta. Ingen aning om det skeva i sin ställning!... Hur lätt hon i sin kompletta oveten-het om sina egna förhållanden kunde göra både sig själv och mannen till ett åtlöje genom dessa slottsfrufasoner, som hon i ensamheten där borta tycktes gå och lägga sig till med...

Anne-Sophie mötte sin unge sons lite undrande blick och reste sig upp.

— Vad sade farbror Henning? frågade han okonstlat.

— Han? — Ingenting särskilt. Kom bara upp och önskade god jul...

— Men mamma ser så ledsen ut?

— Jag är trött och kan inte säga, att jag just gläder mig åt att sitta och gäspa på den där balen i kväll, sade Anne-Sophie och smålog. Hon stack sin arm inunder Georgs och de tittade bägge ut på gatan, där lyktorna nu voro tända., I går voro vi ju också borta, och i övermorgon ha vi vår egen stora supé att tänka på...XX.

Dagen efter det Erland Seiszing kommit hem från Pommern, råkade han ut för en olyckshändelse, som under flera dagar hindrade honom att röra sig och isolerade honom på hans rum.

Det var Yvonnes skuld. En dag då vinterväglaget var dåligt och rätt halt, hade hon med sitt medfödda övermod envist föresatt sig att s j ä 1 v vilja provköra en häst, som hon fått i julklapp av sin far, men som ännu inte var tillräckligt dresserad för att kunna begagnas av henne. Det ville hon naturligtvis inte höra talas om utan genomdrev, att den blev spänd för giggen. Seiszing kom för sent ner i stallarna för att hindra detta, men tids nog för att se Yvonne på kuskbocken gripa tömmarna och hästen i nästan samma nu falla i sken tvärsöver den stenlagda stallgården. Utan betänkande störtade han genast fram och lyckades verkligen också med ett våldsamt grepp i betslet hejda djuret just som det ville ut på vägen. Men i detsamma föll han mot en sten på går-den, och då han inte släppte taget, släpades han ett stycke med vagnen. Följden var en svår vrickning av vänstra handleden, åtskilliga hudavskrapningar och kontusioner, i synnerhet på ena knät och benet. Därtill hade han stött huvudet så illa mot stenläggningen att blodet rann från tinningen och hårfästet långt nedåt ansiktet. Det kunde förstås ha varit värre men var illa nog som det var.

Yvonne hade ögonblickligen hoppat ur vagnen — nästan innan den stannade — och när de förskräckta drängarna äntligen fått tag i sin husbonde, fann Vilhelm sin dotter sittande på marken mitt i stallgården med Erland Seiszings huvud i sitt knä och med sin bloddränkta näsduk spasmodiskt tryckt mot haus sårade tinning.

Medan det genast skickades bud efter doktorn, befallde ryttmästaren, att herr Seiszing skulle bäras upp i huvudbyggnaden för att vara dem alla närmare än nere i sina egna rum. Ett av gästrummen på nedre botten var lyckligtvis uppeldat, och Marianne och pigorna fingo honom till sängs.

Yvonne, som mycket väl visste, att hon ensam var skuld till olyckan, tog emot faderns bannor utan ett ord till försvar. Medan doktorn var hos Erland, satt hon i den kalla trapp-gången och lyssnade på vart ljud inifrån

rummet. En gång, då det var frågan om handleden, gav han till ett skrik av otålighet och smärta och Yvonne kände, att det blev svart för hennes ögon. Men hon höll sig upprätt och fastän hon kände sig nära att svimma, gjorde hon det inte.

— Sitter du här? sade Vilhelm,* när han äntligen kom ut från patienten — i lite mildare ton än han förut på dagen tilltalat sin dotter.

Yvonne lyfte tyst ett par talande ögon emot honom.

— Gå nu in med dig!... Du gör ju ingen nytta med att sitta här och förkyla dig... Lyckligtvis är det inte så farligt med honom som det strax såg ut...

— Blodet?... mumlade Yvonne. Såret i tinningen?... Det hade gjort mest intryck på henne.

— Det är det minsta!... Handleden är mycket värre tilltygad, och för knät kommer han nog att ligga till sängs ett par dar eller mera... Men — som sagt — tröstade han henne — det kunde ju ha varit så mycket värre!... Tacka du Gud, min tös, att du inte i din halsstarrighet blev skuld till, att han omkom eller fick men för hela livet av den historien.— Ja — viskade Yvonne förkrossad med darrande läppar. Sedan hon var ett litet barn, hade hennes far inte sett henne storgråta, men nu, när hon med näsduken för ögonen skyndade sig förbi honom in i sitt eget rum, snyftade och grät hon, som om hennes hjärta skulle brista.

Vilhelm hörde henne rigla sin dörr. Han hade med avsikt utmålat händelsen i starka färger och använt stränga ord emot henne, men nu när han fortsatte sin väg, tänkte han mera på Yvonnes förtvivlan än på Erland Seiszing. Han skickade genast Marianne upp till henne, men hon ville till en början knappt öppna för sin mor.

— Mamma — jag är så trött, hette det. Och så smutsig. Skicka Fina upp till mig med en stor kanna varmt vatten, är mamma snäll... Nej, varför skall jag äta något — jag är ju inte hungrig. Inte alls.

Marianne ville inte plåga henne. Hon tog hennes lilla smutsiga och blodiga hand och i sin stora medkänsla med henne förde hon den ömt upp till sina läppar. Yvonne — den tappra, pojkaktiga Yvonne — brast ånyo ut i en storm av tårar .

— Mitt barn — han är ju utom all fara... Söta Yvonne...— Det är detsamma. Det är en händelse, att han det är... mitt fel är ju lika stort.

— Vi kunna ju alla vara envisa och göra dumheter...

Yvonne skakade tröstlöst på huvudet. — De varnade mig alla, sade hon.

Marianne mindes, hur Yvonne hela livet igenom blivit »varnad», och hur föga intryck det gjort på henne. Och när man efteråt tadlat och förebrått henne hennes envishet och oförstånd, hade hon sällan stannat och hört på en — bara gått sin väg. Nu var hon utom sig och alldeles förkrossad.

Men hennes mor nändes inte moralisera över saken — hon sade bara energiskt:

— När du nu har tvättat och kammat dig och tagit en snygg klänning på dig, så kommer du ner och äter middag...

— Kan jag inte slippa? bad Yvonne sakta och slöt ögonen.

— Nej, sade Marianne bestämt, ovanligt strängt och allvarligt — det kan du inte. Pappa skulle bli orolig för dig.

Yvonne, som ute i trappan högtidligt hade beslutat, att hon aldrig mera först och främst skulle tänka på sig själv och vad hon ville, gick ödmjukt in på att äta middag.Men efter sin seger begick Marianne en

liten dumhet.

— Och se nu inte alltför hängfärdig ut, när Fina kommer hit in med varmt vatten, sade

hon uppmuntrande. Gud vet, vad folket skall tro...

»Det är det mamma först och främst tänker på!» sade Yvonne till sig själv — trotsigt, föraktligt och indignerat. »Och det är därför hon vill, att jag skall gå ner och äta [-middag-] {+mid- dag+} ...» Men hur det var, tog hon

emot var-

ningen, och var på sätt och vis tacksam för den. Ge anledning till prat och skvaller — hon,! — nej, det ville hon sannerligen inte...

När Yvonne, fin och sansad, men lite blek och med svullna ögonlock kom ner och satte sig vid middagsbordet, hade hon på bara ett par timmar, sedan hon i morse lekte amason på stallgården och genom sin förmätenhet, härsklystnad och oresonlighet, höll på att sätta ett dyrbart liv i fara, blivit långt mera »vuxen», än ett helt års förmaningar och uppfostran kunnat göra henne.

Efter ett par dagar, då det stod lite bättre till med Seiszing och Vilhelm satt inne hos honom i sjukrummet, bad han att få tala ensam med Yvonne.

16. — Mailing, Det fatala giftermålet.— Gav du lov till det? sade Marianne, lite ogillande.

— Naturligtvis. Hon är där inne nu.- Min kära Marianne, har det inte gått upp för dig, att han utan tvivel räddade livet på Yvonne... Den trånga gamla inre gården med alla stenlängorna och träden 1... Den borde inte existera, sedan vi utvidgat stallarna! Erland satte sitt eget liv på spel för hennes skull och har egentligen rättighet att begära vad han vill av oss...

— Sade du honom det?...

— Något liknande, sade jag väl, men det är svårt att tacka Erland ...

— Vad svarade han då?...

— Han skrattade och sade, att jag kunde väl begripa, att han hade gjort precis detsamma, om Nils Stalldräng eller gamla Mari suttit i vagnen i stället för Yvonne.

— Han är en präktig pojke, utbrast Marianne med värme. Hon ville alltid gärna berömma.

— Det är han. På sitt vis. Och om han nu vill ha Yvonne — Vilhelm smålog lite retsamt mot sin hustru — så skall j a g inte sätta mig emot det. Men det vill han inte.

— Hur vet du det? frågade Marianne hastigt — alltid lätt stött på sin dotters vägnar.— Därför att i så fall ville han inte just nu lämna oss redan i april. Vännen där nere i Pommern har skaffat honom en verksamhet i Ostpreussen nära polska gränsen, där det är större förhållanden och svårare förhållanden än här hos oss.

— Det kan nog hända, sade Marianne i kallare ton och rätt stelt, men nog tycker jag, att vi alltid varit sådana mot Erland, att han...

— Med lite vänlighet håller du honom inte fast, avbröt Vilhelm, och dessutom har han ju inte anförtrott mig sina bevekelsegrunder.

— De äro kanske också mera sammansatta än det ser ut till, sade Marianne en smula bittert ironiskt — nästan elakt. Hon kände sig både besviken och irriterad.

— Du säger det så underligt, som om han hade på något sätt förgått sig... Vad menar du?... Är det något fruntimmer med i spelet? ... Alla de många pigorna, som vi alltid ha så mycket bråk med?... Det vore inte likt honom...

Marianne såg upp och sade plötsligt, spotskt, hänsynslöst det enda ordet:

— Edith.

Men hon blev förfärad, rent hjärtängslig och förtvivlad över den verkan detta namn plötsligt gjorde på Vilhelm. Han blev helt blek, fördehanden in mot bröstet och satte sig tungt ner på närmaste stol.

— Vad vill detta säga? — sade han hest. Vad är det du talar om? Edith?...

— Men Vilhelm — Marianne var nu lika upprörd som han. Inte kan du taga dig det så nära?... Något, som inte rör oss... Nog har du väl också hört folk anmärka på, att Erland Seiszing hela sommaren och hösten alltför ofta

varit på Oringtofta. Han brukade vara där kvällarna igenom. Jag undrade själv på det, men j a g tänker ju så litet på sådant...

— Vem har nu pratat om detta?

— Många. Anne-Sophie har berättat mig det.

— Jaså... Det är Anne-Sophie ... Han satt stilla ett par sekunder och uttrycket i hans ansikte hårdnade. Anne-Sophie. Ja, jag minns ju hennes födelsedag i oktober... Allt fruntim-mersskvallret. Men jag fäste mig inte vid det — och inte du heller, vill jag minnas.

Nu hade ju ögonblicket kommit för Marianne att avfordra honom räkenskap för det, som låg i bottnen av alltihop: hans egna täta besök påJ Oringtofta. Men när hon mötte sin mans blick, vågade hon inte med ett ord vidröra ämnet. Hon skämdes och hon blev rädd. Nu hade hon känt Vilhelm så länge och aldrig hade hon ihans ögon mött en sådan blick, som den hon nu mötte.

— Jag trodde inte, jag skulle finna d i g bland det hundkopplet, som roar sig med att bjäbba mot en främmande ...

Han reste sig upp och gick ur rummet. Marianne satt kvar — olyckligare än hon någonsin hade trott det möjligt för en människa att känna sig. Det föreföll henne, att hon med ett enda tanklöst ord brutit och förstört ett förhållande, som hon hittills varit så säker på, att intet i världen skulle kunna störa. »Jag hade inte trott att finna dig bland det hundkopplet»... Hur* kunde han tala så föraktligt — finna sådana ord — när han talade till henne? XXL

När Yvonne kom in i Erlands rum, låg han med den skadade armen under täcket och den andra i den vita skjortärmen utsträckt längs ena sängkanten. Över såret i pannan hade han en stor svart plåsterlapp — annars var han sig lik. — Hon sade med klappande hjärta tyst goddag och kom fram och satte sig i stolen vid fotändan av sängen. Det hade nyss snöat och rummet såg mycket ljust ut med en stor flammande brasa i den höga, gröna kakelugnen.

Till svar på hennes goddag hade Erland bara nickat. Nu sade han:

— Har du varit ledsen?

— Ja, viskade Yvonne innerligt trohjärtat. Och lite efteråt, lika enkelt: Förlåt mig.

— Om jag kan vara säker på, att du aldrig gör detta omigen... Kom ihåg, att det är var stalldrängs förbannade plikt att kasta sig under hästhovarna, när du inte längre kan reda dig med de satans halvvilda fölungarna där nere.Hädanefter måste du alltså finna dig i, att en karl handskas med hästarna, tills de äro tama nog för nådig fröken.

Efter denna kraftiga straffpredikan såg Erland — för första gången under hela den tid han varit på Urfva — Yvonne sitta och hänga med huvudet, utan att göra ens det svagaste försök att försvara sig, och det uppriktigt gladde honom, att hon såg så ångerköpt och eländig ut. Det gjorde hon nog, men ändå tänkte hon inte så mycket på vad han hade sagt — fastän det nog på sitt vis gjorde intryck på henne — som på den dolda armen, vilken hennes fantasi förespeglade henne i ett så förfärligt tillstånd, att den inte kunde komma ovanför täcket.

Utan att svara på hans ord, sade hon lågmält, mycket allvarsamt och sakligt:

— Där äro sju eller åtta små ben i handleden. Alla äro väl inte itu?

— Ett vore alldeles nog, sade Erland, utan att vidare inlåta sig på hennes anatomiska funderingar. Men när jag bad din far skicka dig hit — han behandlade henne alltjämt som en liten stygg flicka — så var det inte för m i n skull utan därför att jag hade något särskilt att tala med dig om.

— Med mig? Det var något i hans ton, som liksom gjorde henne ängslig.— Ja. Jag har legat och tänkt över det, alla dessa sista dagarna — förut också — ända sedan jag fick brevet i Pommern, och nu står det mig klart, att det inte är någon annan än dig jag kan tala med om det.

— Vilket brev? frågade Yvonne.

På det lilla nattduksbordet bredvid honom lågo hans klocka och plånbok. Han räckte sig efter boken och med någon svårighet framtog han ur det innersta rummet ett brev. Han visade Yvonne utanskriften på kuvertet och frågade henne, om hon kände igen stilen.

— Den är lik fasters, sade hon undrande, men utan tvekan.

— Mycket riktigt. Brevet är också från din faster Anne-Sophie. Han visade henne namnteckningen unjder de fyra tätskrivna sidorna, och räckte henne därefter papperet: »Gör mig den tjänsten att riva det itu — sade han — jag har ju bara en hand — och kasta sedan, alltsammans i kakelugnen — kuvertet och alltihop — är du snäll.

Yvonne gjorde allt han bad henne om. Hon makade omsorgsfullt papperet in i elden — han låg och följde henne med ögonen, och när de bägge sett det svartna och förtäras i flammorna, kom hon åter bort och satte sig på platsen vid hans säng. Hon satt tyst med händernai kors och väntade oroligt på vad det var han hade att säga henne.

— Yvonne, började han dröjande, inte fullt med sin vanliga säkerhet. Jag vet, att hurdan du än är, tanklös och egensinnig, så kan man lit a på dig ...

— Ja, sade Yvonne. Hon mötte frimodigt avväntande hans allvarliga, liksom forskande blick.

— Säg mig ärligt: om du nu finge veta, att din far varit gift några år, innan han träffade din mor (han hade noga övertänkt vart ord han ville säga, men det var ändå svårare än han tänkt sig) och du hade styvsyskon, som vore äldre än du — skulle du då ha något emot dem, hysa ovilja mot dem, tycka illa om dem eller så? ... i

— Nej — sade Yvonne osäkert. Det tror jag inte. Mina syskon?... Varför skulle jag det?... Hon såg frågande på Erland, lite förvirrad och olycklig.

— Ja, Yvonne... Jag kan inte hjälpa det. Någon av er måste veta besked, när jag nu reser... Jag har tänkt över det. För din egen skull är det bäst, att du får veta det nu — och för hennes skull är det också bäst...

— »Hennes»?.. . Mammas ? — mumlade

Yvonne med spänd uppmärksamhet — ängsligt.— Ja, också för Mariannes skull. Men jag tänkte nu mest på Edith.

— Edith?...

Han nickade betydelsefullt.

— Jag vet, att du kommer att bli förvånad — kanske lite bedrövad — kanske ond. Men s å får du inte ta det — du måste lära dig att förstå. Ser du, jag — jag ser det inte alls på det sättet... Han stannade, betänkte sig åter, försökte välja orden och såg tvekande, ovisst på Yvonne. Hon hade blivit mycket blek där hon satt med ansiktet mot dagern, mitt i ljuset.

Gud vet, vad hon nu egentligen tänkte sig, att han ville säga!... Emellertid vände hon sig beslutsamt till honom:

— Säg mig bara allting, Erland.

— Det är just det jag vill, Yvonne, men det är inte så lätt att få andra att se en sak på samma sätt som man själv ser den, och det är möjligt, att dina föräldrar inte riktigt skulle förlåta mig att jag talar med d i g. Men jag känner dig och jag vet, att när det gäller dig själv och dem du håller av, kan du nog vara både tapper och förståndig. Inte sant, Yvonne?

— Jo, sade hon lite otåligt. Det var inte likt honom att komma med så många preludier. Säg mig det nu, Erland.
— Det är din faster, som har skrivit det till mig, och det har hon gjort, därför att hon. vill, att jag skall säga det till... till fru Waast. Och det vill jag inte: tvärtom vill jag på allt sätt försöka att hindra, att hon — eller Waast — någonsin får veta det.

Han såg det spänt förväntansfulla uttrycket i Yvonnes blick och sade plötsligt brådskande men med fast röst, mycket lugnt.

— Edith vet det inte själv, men hon är din syster.

— Min syster?... eftersade Yvonne utan att i första ögonblicket riktigt kunna fatta, vad han hade sagt.

På Erland hade själva detta faktum, som han fick veta genom Anne-Sophies brev, inte gjort annat intryck än att han — förvånad och perplex — sagt till sig själv: Jaså, för tusan, är det för den skull som Vilhelm...

Men han kunde inte förmå sig att berätta för Yvonne, vad Anne-Sophie i sitt brev till honom meddelat honom angående motivet till sitt förtroende. Hon hade skrivit, att hennes son Georg, »mycket ledsen och generad», nyss hade kommit till henne och sagt, att folk »undrade så mycket över, att morbror Vilhelm under de sista månaderna nästan dagligen var på Oringtofta, och att de kommit med antydningar, sominte kunde misstydas, angående hans intresse för unga frun». Naturligtvis hade Anne-Sophie blivit mycket gripen av sonens ord och hennes första impuls hade varit att direkt vända sig till Vilhelm själv, men av »närliggande skäl» (hon gav ingen förklaring på dessa ord och Erland begrep inte, varför hon inte hellre fast-höll denna första idé, än vände sig till h o -nom) hade hon förkastat denna utväg och

önskade nu, att Edith (men inte genom Vil-

helm) snarast finge veta sammanhanget med sin börd, varpå denna »med kvinnlig takt» borde kunna rättleda allmänna omdömet och undvika alla missförstånd. Hon hade nu tänkt sig, att Erland, som ju var »en av husets intimaste

vänner och äldre bekant med Edith än någon av de andra», lättast skulle kunna tala, med

henne och möjligen ge henne ett gott råd. Själv ville Anne-Sophie hålla sig fullkomligt utanför hela saken och »litade på» att Erland genast brände upp brevet, vilket hon uppriktigt hoppades, han inte på något sätt kunde missuppfatta ...

När Erland vid nyårstid fått brevet, hade han blivit mycket ond och först beslutat att helt och hållet ignorera hennes i hans ögon malplacerade förtroende. »Vad hon måtte hata Edith!» •=— tänkte han. — »Göra henne,stackars barn, medveten om den avgudade moderns skuld och förräderi, fläcken på hennes egen börd, hela hennes nuvarande skeva ställning till Waasts släkt och gamla vänner. Lägga denna förödmjukelsens börda på Edith och vilja, att han, Erland, skulle vara den, som kom och plågade henne med den onödiga berättelsen om hennes mors felsteg... Hur kunde den gamla intriganten Anne-Sophie ett enda ögonblick inbilla sig, att han ville vara med om sådant!... Han, som till vad pris som helst bara ville beskydda Edith för allt, som kunde göra henne ont... Hade han inte, när hon vädjade till honom, genast uppgivit lyckan att se henne — visserligen en smärtfylld och blandad lycka, men för den, som intet annat ägde att glädja sig över, ändå ett slags lycka...

Erland förstod nog aldrig, vilket intryck det enda ordet »din syster» gjort på Yvonne — hur förvirrad, hur skamsen, hur liksom bländad, hon kände sig! Nöjd med att vara över det värsta, fortfor Erland att inviga henne i saken och sade strax efteråt — lugnande, uppmuntrande och i lite skolmästaraktig ton:

— Det är ingenting du behöver ta dig när, Yvonne, och du hör ju jag talar till dig som till en klok, vuxen flicka. Långt innan Vilhelm träffade Marianne (av ett slags finkänslighetundvek han nu att säga »din far» och »din mor»), medan han ännu var en helt ung löjtnant i Stockholm, lärde han känna fru Eysten och hon... Sådant händer, Yvonne. Du är ju inte ett barn längre och inte heller så oförståndig, att du tror, att alla människor äro likadana? ...

— Nej — sade Yvonne med nedslagna ögon. Hon kom att tänka på Nora, brygghuspigan, som i vintras hade fått ett »oäkta» barn och sedan blev gift med en av drängarna. Nog förstod hon alltid...

— Alltså, började han igen på samma lugna docerande sätt — alltså är Edith, som är så mycket äldre än du, din halvsyster. Ingen vet det utom din far och din faster Anne-Sophie, skriver hon — så det var ju rätt onödigt,

kunde han inte låta bli att sarkastiskt tillägga — att hon berättade m i g det. Emellertid... V i kunna ju tiga, Yvonne 1... Edith vet inte annat än att hon är gubben Eystens dotter och det tror förstås Waast också — liksom hela den övriga världen. Och det är viktigt, mycket viktigt för dem båda, att de alltid kunrta fortfara att tro det.

— Jag förstår, sade Yvonne lite stelt. Hon kunde inte förmå sig att se upp. Jag skall nog tiga. Tack Erland.

— För att jag har talat med dig?... Detär ingenting att tacka för... Men — han drog på det — om du eller Marianne någonsin skulle höra eller inbilla er... Jag tyckte det var bäst, att någon av er visste besked. Det är ju helt naturligt, att din far håller av sin äldsta dotter... Inte så mycket som han håller av dig, för du är ju hans ögonsten — men nu, sedan han känner och tänker på din syster, pinar det honom, att hon så länge varit övergiven bland främmande... Som jag redan har sagt: om han varit lagligt gift en gång förr och haft barn, innan du blev född, inte skulle du då ha varit hätsk eller svartsjuk på dem?

— Nej, sade Yvonne och såg upp på honom. Jag skulle nog alltid ha tänkt på, att de voro mina syskon.

— Det visste jag nog. Och på det sättet måste du nu tänka på Edith. Hon har ingen i världen — utom sin man, tilläde han hastigt. Men nu har hon också dig.

Yvonnes blick svor evig trohet. Hon smålog svävande. Han räckte henne sin friska hand, och när hon tog den och deras ögon möttes, var det liksom hon omöjligt kunde se allt detta annorlunda än han såg det och hade berättat det för henne. »Sådant händer, YvonneI»... Och Edith var hennes syster...

Han släppte hennes hand och sade åter:— Och så får du aldrig berätta detta för faster Anne-Sophie. Hon behöver inte veta, att någon annan än jag vet det, men om hon vill, kan hon ju gärna tro, att jag har gjort vad hon önskade. Hon hade ingen rättighet att komma till mig med det, sade han kort och vredgat. Men det är detsamma — alltihop är detsamma, när hon bara låter Edith vara i fred... Och Vilhelm och Marianne sade han efteråt.

Han låg stilla och såg inte längre på Yvonne. Nu hade han sagt, vad han tyckte det var nödvändigt att säga — så gott han förstod och han hade tänkt noga över det. Om han hade gjort Yvonne lite ont — det finge vara — när bara Edith sluppe att få veta något, som kunde kränka och såra henne och göra henne ännu mera osäker och försagd gentemot dem på Urfva, och alla dem, hon nu skulle leva ibland.

— Så snart det går för sig utan olägenhet för Vilhelm, började han plötsligt åter tala med Yvonne, reser jag härifrån — tillbaka till Tyskland.

Yvonne hade inte hört ett ord om detta. Det överskyggade allt annat — så förfärande, överraskande och sorgligt, nästan ofattligt, föreföll det henne. Erland Seiszing resa ifrån Urfva — från Sverige! Bort till ett annat land... Hurskulle man kunna uthärda att inte se honom mera och inte höra hans röst?...

— Resa härifrån?... sade hon sakta. Varför?

— Därför att jag har utsikt till en mycket bättre plats, sade han enkelt, utan alla omsvep. Nere i Ostpreussen — helt nära Polen. Det är ett besvärligt folk jag får att göra med, och utan min arm — han såg på Yvonne — kan jag inte ta mig fram där nere.

— Om den nu aldrig skulle bli riktigt bra, mumlade Yvonne förkrossad av ånger och ruelse men ändå med ett slags hoppfullhet i rösten.

Han skrattade.

— Men det blir den, Yvonne, sade han gäckande. Och det snart nog. Var inte ängslig för det. Jag kommer nog att tas med flera krakar och med flera flickor, innan det blir slut med mig — var d;u lugn för det.

Yvonne såg förebrående upp med ett par klara, sorgsna ögon. — Jag trodde kanske, började hon ovanligt blygt.

— Du trodde kanske — han gjorde öppet narr åt henne — du trodde kanske, att jag ville sitta som en pensionerad invalid där nere i flygeln? Å la »farbror Cajus», som ni ibland tala om...

Yvonne försökte dra på munnen. Så långt bort? ... sade hon.

— Bara tvärsöver Östersjön. Jag har varit i Amerika.

— Men då kände vi dig inte, sade Yvonne fullkomligt logiskt och på ett sätt, som mot hans vilja rörde honom.

— Jag skall skriva, sade han godmodigt, tröstande.

— Till mig? frågade hon ivrigt. Jag skall alltid svara snart och berätta om allting härhemma. Jag kan skriva. Jag skriver dagbok. Om allting här på Urfva och — hon tvekade en sekund — på Oringtofta.

— Tack, sade han varmt. Och lite efteråt: Och tack för den lilla julhälsningen från Oringtofta. Jag blev glad för att ni båda kommit ihåg mig.

Han sade det så enkelt och naturligt, som om hon och Edith alltid vore tillsammans och att han tänkte på dem på det sättet. »Ni båda»... På ett eller annat sätt gjorde det Yvonne gott, men det var inte något, hon kunde tala om.

Han vände huvudet på kudden och såg på sin klocka.

— Nu är det bäst du går, sade han, innan någon av dem kommer och hämtar dig. Och— han såg allvarligt betydelsefullt på henne — kom ihåg allt vad jag har sagt dig.

— Vartenda ord, Erland, sade hon trohjärtat. Hon reste sig upp, och han räckte henne ännu en gång handen.

— Jag tror jag gjorde rätt — hans ton var inte fullt så överlägset tvärsäker som annars, när han talade med Yvonne. Om inte — så förlåt mig.

Yvonne böjde sig lätt över sängen och såg ned i hans ansikte: Erland hade plötsligt [-känslan-] {+käns- lan+} av att han inte längre talade med ett barn.

Hon sade sakta:

— Jag tackade dig, Erland.

Han nickade och fasthöll hennes hand. Innan hon gick, sade hon:

— Och när j a g säger tack — de smålogo

lite mot varandra: visste bägge att det ordet

sade hon inte alltför ofta — så menar jag det.XXII.

Hur kunde det komma sig att Anne-Sophie, som helt säkert, om det gällt någon annan, skulle kallat en liknande handling »märkvärdigt hasar-derad» — hur kunde det hända, att hon, som var så upptagen av sällskapsliv, mittunder själva julhelgen satte sig att skriva ett långt förtroligt brev om familjen de Breteuils intimaste angelägenheter till en person, hon aldrig någonsin förut bevärdigat med ett skrivet ord? Hon, som i hela sin bekantskapskrets hade ord om sig att vara så ytterst korrekt och försiktig?...

Men »försiktighet» låg i verkligheten inte för Breteuil’arna, och allra minst för den passionerade Anne-Sophie, som i sitt livs avgörande ögonblick, av motiv, som alla — utom kanske Uno Wendelsköld — anade, hade kastat sig in i ett äktenskap, vilket från början måste varit henne förhatligt och endast småningom, allteftersom åren framskredo och barnen växte till, tycktes henne någorlunda drägligt. Men de som bara dömde efter ytan och den förnämt korrekta hållningen, de kände inte Anne-Sophie.Idén med brevet hade hon fått, när hon strax efter Hennings välmenta julvisit, som i så hög grad irriterat och förödmjukat henne, tillfälligtvis fått syn på Erland Seiszings kort med den påstämplade tyska adressen. Genom honom, endast genom honom — tänkte hon genast — kunde hon, utan att själv behöva synas i saken låta Edith veta något, som det sannerligen vore hög tid, hon finge klart för sig, om inte hennes mans okritiska beundran skulle göra både honom och henne komplett löjliga. Om Edith en gång visste vem hon vore och hur föga rättighet hon hade att visa sig vid sidan av fru Marianne de Breteuil och hennes dotter, så kanske hon själv kunde förstå att taga sina mått och steg för att förhindra, att den barnsligt förblindade och bedragne mannen placerade henne på ett slags piedestal, där hon rakt inte i något avseende passade och aldrig i längden vore i stånd att hålla sig uppe. Man pratade redan om henne, men började man nu också att säga... säga till exempel »ja, kan man vänta sig annat uppförande av en dotter till Blanche

Eysten, som...» Ingen behövde förstås veta, vem hennes far varit — bara, att gubben Eysten hade det i alla fall aldrig varit...

Ja, så vore det väl slut med hennes självförtroende — och därmed också på den smulaprestige, hon ännu ägdel Men inte ville hon säga något om den stackars tösens börd! Det kunde inte falla henne in — det vore simpelt och bror Vilhelm skulle förstås aldrig förlåta det. Andra behövde ju heller inte veta något, men vore det inte nästan en plikt mot Edith själv att en gång låta henne få veta sanningen?

På det viset satt hon och tänkte och fantiserade hit och dit, fram och tillbaka, utom sig av avundsjuka och bitterhet, sårad i sin ömmaste punkt: tron på hur mycket hon betydde för den man, hon själv aldrig kunnat få och aldrig unnat någon annan. I över tjugu år hade hon, utan att medvetet röja sig, utan att riskera sitt rykte eller någonlsin på annat vis blottställa sig själv, endast i kraft av sin viljestyrka och sin överlägsna kombinationsförmåga, sin hemliga beständiga vaksamhet och kontroll verkligen lyckats genomföra, att han, som ändå långtifrån var oemottaglig för kvinnligt inflytande och som så många kvinnor lagt an på, aldrig blivit gift. Och så — så — när hon äntligen trodde all fara i den riktningen överstånden, så träffar han oförmodat Vilhelms oäkta dotter — en person, ingen på åratal hade ägnat en tanke! — Bakom ryggen på alla dem, som intresserade sig för hans välfärd och utan minsta hänsyn till gamla beprövade vänner — utanett enda förtroligt ord till sina allra närmaste, gifter han sig hux flux med flickan!... Om nu Anne-Sophie någonsin visat sig intolerant 1... Men hade hon inte tålt alla hans mer eller mindre flyktiga förbindelser och till och med tvingat sig att taga emot den där simpla gul-håriga fru Stenkvist? ... Naturligtvis visste hon, att sådant inte kunde vara längeI En kapris är inte annat än en kapris... Men hade hon anat — hade hon någonsin kunnat tro!...

Hennes djupt uppretade sinnesstämning gjorde henne den kvällen nästan sjuk, och när hon någorlunda lugnat sig, kände hon sig ännu ytterligare nedslagen, trött och ironisk gentemot sig själv. »Kanske sådana tråkiga komplikationer inte alls äro så egendomliga och sällsynta, som de på nära håll förekomma en... Om den här saken inte hade rört min egen bror och... och en av våra äldsta bästa vänner, skulle jag nog ha tagit den helt annorlunda I... Är det inte rätt 'pikant', att en sådan skandal efter mer än tjugu år plötsligt dyker upp igen och ger anledning till Gud vet hur många ledsamheter och förvecklingar»...

Men det gjorde ingen nytta, att hon på detta vis försökte taga hela affären de haut en bas.

Tanken på nödvändigheten att någon underrättade Edith om hennes börd — i dettaljus presenterade sig nu saken för henne — kom alltjämt igen, och när Georg dagen efter Henning Waasts besök i rätt självsvåldig ton och nästan persiflerande skämtade över, att en av prästflickorna från Oringtofta på balen i går berättat honom, hur ofta hon såg morbror Vilhelm resa och hälsa på fru Waast, blev Anne-Sophie ytterligt uppskakad och moraliskt indignerad.

— Såg aldrig sådant, Georg, sade hon strängt. Och alldeles glömsk av, hur hon själv varit med om att gjuta gift i Mariannes öron, tilläde hon förmanande:

— Tänk om moster Marianne en gång finge höra allt detta skvaller!

— Hon skulle nog bara skratta åt det, sade Georg. Om jag känner moster Marianne rätt...

Det kunde Anne-Sophie inte tro. Eller — rättare sagt — hon ville inte tro det. Tanken på brevet till Erland Seiszing hade redan fullständigt bemäktigat sig hennes fantasi. Just nu, när han vore utomlands och hon på en tid inte hade utsikt att träffa honom, vore det lätt att framställa saken, sådan den i hennes ögon var, och klargöra för honom, vilka konsekvenser ryktet, ifall det finge vidare utbredning, kunde få, både för Waasts och framför allt för Vilhelm och hans familj.Den eftermiddag hon satte sig att skriva — dagen efter sin egen stora supé, då hon visste, hon skulle få vara i fred — var hon fullt och fast övertygad om, att hon handlade både klokt och rätt och i allas deras intresse. Också i Erlands eget, som ju också — och detta antyddes fint — vore implicerad i det myckna skvaller, som (orättvist och överdrivet, naturligtvis!) börjat utkolporteras i trakten, ända sedan den unga, vackra frun kommit till Oringtofta. Hon kunde skriva, och när hon själv läste igenom brevet, tyckte hon det tog sig mycket bra ut — vänligt och förståndigt. Utan att onödigtvis kasta sten på stackars Blanche, berättade hon

utförligt om Ediths börd och vilken sorg det varit för hennes bror, att, då hans barn upptogs i Eystenska släkten, aldrig ha kunnat komma i beröring med henne och till slut alldeles ha förlorat henne ur sikte. Nu hade ödet och så vidare, och så vidare. »Enkelt och förtroligt» berättade hon Erland allting, »i hopp om att han lättare än någon annan» skulle kunna klargöra för Edith, hur viktigt det vore för henne själv, hennes man och familjen på Urfva, att hon i sitt uppförande iakttoge mera försiktighet än hon hittills i sin förtroendefulla oerfarenhet ansett nödigt...

Anne-Sophie fick aldrig något svar på sittbrev, och sedan hon väntat länge nog, började hon »undra» och bli lite orolig. Till slut tyckte hon, att hon varit »tokig», som skrivit, och begrep inte »vad som kommit åt henne», då hon på det sättet kunnat vända sig till Erland Seiszing, som ofta förefallit henne rätt konstig och oberäknelig, ironisk och satirisk, och utan verklig respekt för de allvarliga moraliska och sociala frågor, som nu stodo på dagordningen. Själv hade hon alltid — det visste hon med sig — varit vad hon kallade »irreprochable», och sin instängda känsla för Waast, vilken hon efterhand övertygat sig om endast bottnade i trofast vänskap, räknade hon sig verkligen inte till last. I hennes ungdom, medgav hon för sig själv, hade nog denna livslånga tillgivenhet haft en något annan färg, men — nu... Om hon riktigt någonsin gjort sig reda för, att hon aldrig egentligen blivit frestad, att han i sitt innersta alltid föredragit en helt annan kvinnotyp, är ovisst — kanske var hon för stolt att vilja medgiva detta. Såsom hennes liv utvecklat sig, visste hon sig nu vara ett mönster och en föresyn för sitt kön, och inom umgängeskretsen — det visste hon också — gick hon nästan för att vara ofelbar, ett slags högre instans, som man gärna i mera tvivelaktiga fall vädjade till.Till slut, då hon alltjämt inte hörde ett ord från Erland, började hon tro, att hon möjligen skrivit den för henne hittills obekanta adressen oriktigt och att han därför aldrig fått brevet. Hon tänkte på den kolossala tyska nyårsposten och hur lätt det vore att ett brev spårlöst försvunne. Denna tanke skänkte henne en viss lättnad: hon behövde nu inte längre ha den känslan att en gång inför sig själv eller anjdra stå till svars för sin »oförsiktighet», men hon ville ändå gärna vara säker på det, och då hon fick veta, att Seiszing återkommit till Urfva och nästan samtidigt hörde omtalas den olyckshändelse, han varit utsatt för, tog hon en dag sin yngsta pojke med sig och reste dit bort för att höra efter hans befinnande och riktigt få veta, »hur Yvonne tog det».

Anne-Sophie träffade patienten ännu sängliggande, medan Vilhelm satt bredvid honom och underhöll honom. Hennes bror tog mycket vänligt emot henne och Erland tycktes alldeles oberörd av hennes besök. De talade om det plötsligt mycket vackra och klara vintervädret, som han tyvärr inte kunde få begagna sig utav.

Det var just den dagen de ännu en gång sågo Edith på Urfva. Tidigt på eftermiddagen kommo hon och Henning åkande i hans lilla släde, som han själv körde. Från förstugan gingo de bäggegenast in och hälsade på »stackars Erland». Hon kom in i hans rum i sin långa mörka pälskappa, som gick ända ned till föttema, och med en stor pälskrage över axlarna. Men mössan, som hon under resan haft på huvudet, höll hon i ena handen, medan hon räckte Erland den andra. Ett ögonblick stod hon bredvid honom, men satte sig så i stolen vid sängen, medan Henning vid fönstret pratade med Marianne, som följt dem in till patienten.

— En sådan tråkig historia för Yvonne, hörde de honom säga — och en sådan förskräckelse I Gudskelov att Edith inte är så galen med hästar. Nuförtiden — hon åker ut var dag, sade han till Marianne — kör jag alltid själv för henne. i 1

De båda andra hade inte mycket att säga varandra. Hon hade kommit direkt från slädfärden in i sjukrummet med hela den friska vinterkylan ännu i kläderna, röd på kinderna och med mycket klara ögon under det blonda burriga håret, i vilket ännu låg lite rimfrost. Själva handen, som hon räckte honom kändes en liten smula fuktig.

— Jag är så glad, att du är bättre, sade hon med sin låga mjuka röst.

— Blev du förskräckt? Han såg hela tiden in i hennes ansikte.Hon smålog utan att svara och slöt igen ögonen. — Ja, sade hon långt efteråt, mycket enkelt.

Och när han då mötte hennes ögon, kände han plötsligt en sådan förtärande, smärtsamt djup längtan efter henne — efter hennes närhet, hennes röst, som han inte hört på så länge, att han blev rädd för att inte kunua tillräckligt behärska sig. Han satte den friska handen för ansiktet och vände huvudet mot väggen.

— Stackars Erland — viskade hon sakta. Hon trodde väl, att han hade plågor.

Han svarade inte och hon satt tyst bredvid honom, tills efter ett par minuter en av pigorna kom in och sade, att majorskan och fröken Yvonne väntade vid kaffebordet där inne...

Edith reste sig genast från stolen och böjde sig en smula fram över honom. — Adjö, Erland, sade hon — och han såg ännu en gång hennes ögon. Han tog hennes hand i sin, och medan Henning och Marianne nu också kommo fram till sängen, lade han den en sekund, lätt och sval som den var, emot sin sårade panna. — Adjö, Edith.

Hon gick ut genom dörren med Marianne, och Waast, som stannade ännu ett par minuter hos Erland, uppmuntrande honom med att han ju hörde, att doktorn givit honom lov att stiga upp redan om ett par dagars tid. Sedan berättadehan honom ungefär detsamma han sagt till Marianne: hur ovanligt rask och duktig Edith var och hur han alltid själv körde för henne, när hon var ute. — De här sista veckorna, sade han med sitt vinnande förtroliga leende, har jag lagt alltsammans på hyllan, som kan läggas åsido — affärer och allting — och jag viker inte från Oringtofta. Men som sagt: de säga ju allihop, att hon ser ut som en ros och är så frisk ...XXIII.

Anne-Sophie hade nu nästan slagit sig till tåls med övertygelsen, att Seiszing omöjligen kunde ha fått hennes brev till Pommern, men riktigt säker på det kände hon sig ändå aldrig, och när — ungefär en månads tid efter hennes sista besök på Urfva — major och majorskan Wendelsköld genom ett par vänliga rader från Henning fingo underrättelse om, att hans hustru lyckligen skänkt honom en son, vaknade med större styrka än någonsin förut samma misstämning och okuvliga avund, som på sin tid dikterat hennes brev till Erland.

Söndagen efter den lille gossens födelse gjorde hon åter ett besök på Urfva och började strax vid ankomsten tala om, hur glad hon var över det vackra vädret, som gjorde det ännu mera lämpligt för henne att nu, då hon ändå vore i trakten, »titta inom på Oringtofta och göra visit hos Edith». Marianne tyckte, att det ännu vore bra tidigt — nästan bara en halv vecka sedan den lille kommit till världen... »Och hon lärinte vara så fasligt stark, som de alla föreställde sig... Vi skicka bud nästan var och varannan dag för att höra, hur det står till, men sköterskan, en i allra högsta grad utexaminerad och skicklig människa, kan du väl begripa — svarar alltid, att fru Waast alltjämt känner sig ganska svag och bara behöver ro och frid... Inte ens j a g har varit där borta ännu»...

— Du kan ju också komma dit när som helst, sade Anne-Sophie, men nu vid vintertid händer det ju inte så ofta, att jag far ut på landet... Ett par dar förr eller senare, kan väl omöjligt göra så mycket. Och jag ämnar inte stanna mer än en minut — bara precis hälsa på henne och se gossen.

— Han ska vara så stor och duktig, säger Vilhelm, att det är en riktig fröjd att se honom.

— Har han redan varit där? frågade Anne-Sophie. Hon lutade sig tillbaka i stolen och höjde ögonbrynen en smula.

— Inte inne hos Edith — svarade Marianne hastigt, liksom avvärjande och lite kyligt. Men Henning mötte honom häromdagen vid stationen och ville nödvändigt, att han skulle följa med honom hem och se den lille. Sedan var Henning här själv en liten minut i förrgår — Marianne smålog: Han är ju stoltare än en kung, kan du nog tänka dig ...— Ja, om ni vilja bestå mig häst och vagn en timmes tid — fortfor Anne-Sophie att påyrka sin resa utan att vidare tyckas fästa sig vid Mariannes ord — så reser jag dit ett ögonblick, innan vi äta middag. Vilhelm är ju inte hemma precis nu, men inte kan han ha något emot det... Var är Erland?

— Det vet jag verkligen inte, söta Anne-Sophie, sade Marianne lite förvånad över den plötsliga frågan. Han är ju alldeles frisk nu och jämt ute — som vanligt...

Anne-Sophie fick naturligtvis sin vilja fram, och vid elvatiden på förmiddagen åkte hon bort till Oringtofta för att pliktskyldigast göra sin visit på granngården. »Nu, då jag ändå tillfälligtvis är så nära»... sade hon ännu en gång till Marianne, som följde henne ut på trappan.

Herrn i huset på Oringtofta var inte hemma — tog sig en promenad före middagen liksom Vilhelm — och sköterskan, som på det artigaste tog emot henne och mycket väl kände igen majorskan Wendelsköld från liknande besök hos andra patienter, tvekade lite, om »det ginge an att störa fru Waast... Fastän i dag på morgonen

hade hon förstås varit mycket bättre»... sade hon.

18. — Mailing, Det fatala giftermålet.— Jag stannar bara ett par minuter, försäkrade Anne-Sophie på sitt myndiga sätt. Och; annat var nog i det ögonblicket heller inte hennes mening. Men hon ville se Edith...

Sköterskan gick stillsamt in och anmälde henne och kom småleende ut igen: naturligtvis vore majorskan mycket välkommen...

När hon infördes i den stora sängkammaren, som varit Hennings föräldrars, och vilken hon själv i sin ungdom mera än en gång i tankarna ordnat och ommöblerat, liksom hon i inbillningen — den gången hon trodde sig bli härskarinna där — ommöblerat och kalfatrat nästan vartenda rum på Oringtofta — smålog Edith emot henne från sin säng och räckte henne handen, när hon närmade sig.

— Den lille har nyss somnat, sade hon. Han ligger i nästa rum... Hon vinkade vänligt till sköterskan, som lite tvekande stannat vid dörren.

— Om en liten stund kommer jag in igen — sade denna. Nu får fru Waast inte överanstränga sig...

Anne-Sophie hade genast kommit fram med de övliga lyckönskningsfraserna och nu — i det hon tog plats i den framdragna länstolen — pekade hon beundrande på de många blommorna, som i vaser och skålar stodo uppställda på ett bord mitt i rummet, så att Edith utanatt vända på huvudet kunde se dem allesammans.

— En riktig trädgård! sade hon. Nu vid vintertid ...

— Ja, sade Edith... De bli förstås utflyttade om kvällarna, men det är så roligt att ha dem här inne omkring sig.

— Det tror jag... Och en sådan massa stora skära rosor — Anne-Sophie pekade på en väldig bukett i mitten.

— Ja, inte sant? smålog Edith tacksamt. De äro från farbror Vilhelm. Ända sedan första dagen jag kom hit ner till Skåne, har han alltid visat mig den allra största vänlighet.

— Naturligtvis, sade Anne-Sophie med så egendomligt betydelsefull betoning, att det ovillkorligen väckte Ediths uppmärksamhet.

Det hade plötsligt gått upp för Anne-Sophie, att nu, då hon var alldeles ensam med Edith och denna — på sätt och vis — själv hade bragt ämnet å bane, kunde hon äntligen skaffa sig full visshet, om Erland Seiszing, ifall han fått brevet, talat eller skrivit till henne om det.

— Naturligtvis? eftersade Edith frågande och vände sin blick från blommorna till sin gäst.

Ännu ett ögonblick betänkte sig Anne-Sophie. Men nu hade hon så länge funderat över denhär saken, att det nästan blivit en fix idé hos henne, att få veta, hur Edith »skulle upptaga det, om man sade henne sanningen», att hon inte kunde låta bli att åtminstone säga s å mycket, att man finge veta, hur mycket hon själv visste eller vad Erland sagt... Hade inte Anne-Sophie — så att säga hela tiden gått med stenen i fickan, hade kanske inte frestelsen att äntligen en gång få kasta den ifrån sig, varit så oemotståndlig. Men nu... Här i detta lilla idylliska blomsterparadis, med »den lille i nästa rum», omgiven av all den lycka och omsorg, en kvinna kunde önska sig, och som de flesta förgäves drömma om — nog kunde hon tåla att en gång se en liten skymt av sanningen i ögonen.

Anne-Sophie lutade sig lite tillbaka i stolen och utan att se på Edith sade hon förtroligt, lågmält, i en ton, som hon sökte göra så lugn och naturlig som möjligt.

— Ja, kära Edith — inte kan det väl förvåna dig, att bror Vilhelm på allt sätt försöker visa, hur mycket han håller av dig... Jag kan försäkra dig, att han alltid har tänkt mycket på sin... på dig.

Edith fortfor att se på henne med sina stora undrande och oroliga ögon, och Anne-Sophie som plötsligt, när hon nu slog upp ögonen,mötte denna blick, kände sig så nervös och förvirrad, att hon helt och hållet förlorade herraväldet över situationen, sade brådskande, i en besynnerligt reserverad ton, som utan att hon kanske ville det gjorde orden ännu mera gåtfulla:

— Kära barn — när du inte vet något, så vill j a g naturligtvis inte vara den, som berättar dig...

— Jag förstår inte, sade Edith med svag röst men mycket häftigt. Hon skiftade färg, reste sig halvt upp och tog fast i Anne-Sophies klänning. Jag förstår ingenting alls... Vad är det, jag skulle veta? ...

Den andra blev förskräckt över hennes uttryck och reste sig upp från stolen, i det hon villrådigt försökte komma ifrån sina egna ord.

— Jag kan inte säga mera än jag har sagt... Det var dumt av mig — inte vill j a g blanda mig i det. Det är mycket bättre, att du själv en gång när du nu blir lite lugnare, talar med min bror... Jag trodde verkligen... Naturligtvis är jag ledsen, att jag — när du inte vet något — kom att vidröra...

Hon fortsatte inte. Genom att nästan krampaktigt hålla sig fast i Anne-Sophies klänning hade Edith nu verkligen lyckats resa sig upp isängen. Hon såg den andra rakt in i ögonen och sade i hög befallande ton:

— Var snäll och säg mig det nu... Nu.

— Hur kunde jag ana, mumlade Anne-Sophie skrämd, mycket nervöst — Hur kunde jag ana, att du inte visste något... Att inte under alla dessa åren din mor själv...

Edith släppte plötsligt sitt tag i hennes klänning. Hon föll tungt, handlöst tillbaka mot kuddarna, men hon såg alltjämt på Anne-Sophie, som nu i den förfäran hon erfor över att vara ensam med henne och veta sig ha framkallat denna scen, helt och hållet förlorade besinningen.

— Jag trodde att du visste... att du omöjligen kunde misstaga dig på, hur nära Vilhelm ...

Hon sade inte mera och inför sig själv försvarade hon sig alltid sedan med, att hon ju aldrig hade nämnt något som helst verkligen avgörande ord: varken »far» eller »dotter» hade hon sagt. Ingenting hade hon ju egentligen berättat. Ingenting alls!

Men Edith hade förstått. Anspelningarna hade varit alltför tydliga och hennes mors namn i sammanhang med Vilhelm de Breteuil hade varit avgörande. Blek och ansträngd hade hon sett ut, redan när gästen satte sig vid sängen — nulåg hon där med slutna ögon, alldeles medvetslös, såg det ut.

När sköterskan på Anne-Sophies häftiga ringning kom instörtande i rummet, stod majorskan Wendelsköld vid sängfoten, nästan lika blek som den unga frun framför dem.

— Fröken hade nog rätt, sade hon tvunget med ett nästan mekaniskt försök att upprätthålla skenet. Hon har nog inte tålt att tala...

— Du gode Gud — sade sköterskan förskräckt och böjde sig över sängen... Hon, som förut inte tålde det minsta... Om hon nu skulle förblöda.., Det kan gälla livet...

Hon talade till Anne-Sophie, men denna stannade inte och hörde på henne — hon stannade inte en sekund längre. Ensam och obemärkt — hela huset tycktes plötsligt ha kommit på benen — gick hon genom alla de välkända rummen, ut genom stora dörren och nedför den breda solbelysta trappan. Ingen följde henne ut eller tycktes ens komma ihåg, att hon fanns. Utan att ge sig tid att höra efter vagnen, som från Urfva skjutsat henne till Oringtofta, började hon till fots gå utåt vägen. Först helt nära järnvägsbommarna, där hon varit tvungen att stå stilla, upphanns hon av kusken, som, då han inga order fått, av gammal vana genast kört ned vagnen på stallgården och spänt ifrån hästen.När han nu stannade bredvid henne, hoppade ur och bad om ursäkt för det majorskan måst gå ett så långt stycke, ville hon inte åter taga plats i vagnen.

— Nej tack — sade hon flera gånger — nej tack. Sven får säga dem på Urfva (hon tordes inte möta Vilhelm och heller inte Erland!) att nu, då jag var så nära stationen, tyckte jag det vara bäst att taga middagståget in till staden. Jag behöver då ingen särskild skjuts i eftermiddag, och jag har bråttom...

Hon kom ihåg att ge kusken drickspengar, och när han med förvåning stod och tittade efter henne — majorskan hade inte varit sig riktigt lik, tyckte han — såg han henne med hastiga steg gå fram emot stationsbyggnaden.

*

På Urfva var hela familjen samlad i stora vardagsrummet bredvid förstugan — man väntade bara på Anne-Sophie för att gå in till middagen. Då kom en av husjungfrurna in och anmälde, att Sven stod ute i förstugan och bad att få tala med någon av herrskapet.

— Men var är majorskan? frågade Marianne.

— Hon var inte med i vagnen, svarade flickan.— Låt Sven komma hit in, så kunna vi riktigt få besked ...

I sin långa rock med de blanka knapparna och kuskmössan i handen steg Sven in genom dörren och berättade utförligt och reelt vad som förefallit på landsvägen. — Det var inte m i n skuld, att majorskan gick från Oringtofta gård ända fram till stationen, sade han liksom urskuldande. Jag visste inte om något — och rätt som jag kommit in i stugan, nerifrån stallgården, då var hela huset upp- och nedvänt...

— Jag förstår inte Anne-Sophie — sade Marianne — ännu mest upptagen av svägerskan. Nog var det hennes mening att stanna här i dag och i natt också. Hon har sin resväska på gästrummet...

Utan att akta på hennes ord gick Erland Seiszing ända fram till drängen.

— Vad menar Sven med att hela huset var upp- och nedvänt?... Vad var det, som stod på på Oringtofta?

— Jag vet inte riktigt: allt gick i en sådan fart... Och när de kommo och sade mig, att majorskan hade gått, måste jag ju med detsamma skynda mig ner och spänna för.,, De säga, att unga frun plötsligt har blivit så sjuk, att de inte tro hon kan leva. Och när jag var nere och spände för vagnen, kommo två avdrängarna springande från middagen där uppe och sadlade i en fart för att rida ut och så fort som möjligt få tag i direktör Waast.

— Det är bra, sade Vilhelm och nickade till drängen, att nu kunde han gå. Han hade blivit alldeles grå i ansiktet och stod och stödde bägge händerna mot den tunga högryggade stolen framför sig.

På eget bevåg hejdade Erland kusken, som redan öppnade dörren till förstugan. Han (sade mycket myndigt och befallande:

— När Sven har ätit — men låt det gå fort!

— så tag »Balder» och rid tillbaka till Oringtofta eller låt Krister göra det, som redan är färdig med middagen... så herrskapet riktigt får veta besked. Han vände sig till Vilhelm och sade lika myndigt: Är det inte bäst?

— Låt honom köra — ropade Yvonne hastigt och ivrigt — så kan j a g följa med.

Vilhelm såg på sin dotter. — Jag reser själv, sade han. Bliv du hos mamma.

Erland Seiszing vände sig emot dem bägge.

— Sätt er till bords, sade han kort, i det kusken låste dörren efter sig — och låt mig ordna detta. Jag måste tala närmare vid Sven.XXIV.

Den gamla hushållerskan, som varit på Urfva nästan så länge Marianne kunde minnas, kom stillsamt, utan att knacka, in ifrån matsalen och talade diskret förtroligt och beklagande om det som hänt.

— Det är ju rysligt sorgligt det Sven berättat ifrån Oringtofta — hon vände sig medlidsamt intresserat huvudsakligen till Marianne, som gått bort till ena fönstret och stod och vände ryggen mot rummet. När ingen svarade henne, suckade hon och teg och frågade ännu mera lågmält, om det skulle väntas på herr Seiszing eller om hon finge låta sätta in soppan?

— Vänta, sade Marianne utan att vända sig om... Vänta lite ...

Hon inte bara undrade på — hon kände sig djupt orolig, nästan tillintetgjord över det sätt, varpå hennes man tog Edith Waasts plötsliga illabefinnande. Så bruten och förkrossad kunde hon aldrig minnas, att hon någonsin hade sett honom... Och nu — utan ett ord till henne —gick han ut ur rummet. »Jag reser själv»... Hon hörde åter hans ord och åter nästan stannade hjärtat i bröstet på henne över den fasa och ångest, de ingåvo henne.

Yvonne stod och såg på sin mor: hennes orörliga gestalt i den mörka klänningen mot det soliga fönstret. Delvis anade hon nog något av det modern kände, och hon stod och stred med sig själv om vad hon skulle göra för att lugna henne... om hon skulle våga att tala med henne eller inte. Bara Erland vore här — bara han ville komma in igen... Men han kom inte — han kom inte. Och där stod mamma — så orörlig som om hon hade varit förstenad.

,.. Hon som annars, var gång det hände något, talade om det. Hon, som av naturen var så meddelsam — så deltagande och vänligt pratsam, nu hade hon inte ett ord om stackars Ediths sjukdom — inte en gissning, ingenting ... Det var som om hon på en gång blivit alldeles stum.

För var minut blev Yvonne, som visste vad hon visste, mer och mer orolig och hon kände, att hon inte längre uthärdade att vänta på Erland. Plötsligt vände Marianne sig om, och det såg ut, som om hon ville lämna rummet, hon också. Yvonne tog hastigt mod till sig och gick rakt fram till henne.— Mamma får gå in och trösta pappa, sade hon blygt.

Marianne s å g på sin dotter — hon gjorde en avvärjande rörelse med handen, liksom av ovilja eller avsky, och svarade henne inte. Yvonne blev förtvivlad och försökte ännu en gång:

— Mamma måste veta, att han känner detta långt mera än vi. Edith ...

Nej, hon kunde inte fortsätta — inte när hennes mor såg på henne på det viset. Men hon ställde sig mittför henne och mötte bönfallande hennes ögon, Marianne stod stilla en sekund, men så gick hon till dörren.

I detsamma öppnades den hastigt utifrån och Erland Seiszing kom åter in. Yvonne vände sig ögonblickligen till honom.

— Du måste säga det till henne, viskade hon i sin nöd. N u, Erland... Det är nödvändigt .., Jag har försökt, men ...

Hon brast i gråt och med händerna för ansiktet sjönk hon ner på närmaste stol. »Jag kan inte», snyftade hon. Och ändå hade det inte alls tyckts henne vidare svårt eller märkvärdigt den dagen Erland talade med henne. Då hade hon strax »förstått» allting och varit lika »förnuftig» som han — nu däremot.., »Mamma», jämrade hon sig halvhögt — bedr jande, tröstande — utan att våga se upp.— Marianne — Erland gick genast fram till henne och lade broderligt armen omkring hennes liv för att stödja henne. Hör jul på mig, Marianne... Yvonne vet — han talade hastigt och mycket allvarsamt — att Edith är hennes syster. Vilhelms egen lilla dotter... Från den tiden han var helt ung och ännu inte kände dig.

Marianne lutade sig intill honom — alldeles förbi av sinnesrörelse. — Det är inte sant — mumlade hon övergiven — det är inte sant... Hur kan något så otroligt vara sant?...

— Jo, sade han fast och bestämt utan alla omsvep eller förklaringar. Det är sant. Yvonne har själv sett brevet med Anne-Sophies underskrift, däri hon berättade mig det. Hon ville, att jag... att jag skulle låta henne veta det. Han kunde inte fömå sig att nämna Ediths namn och, utan att han tänkte över det, blev förklaringen otydlig. Men Marianne tänkte heller inte stort på det — hon kände bara en oändlig lättnad över att denna ofattliga börda blivit lyft från hennes själ.

Erland ledde henne bort till soffan och lät henne sätta sig. Nu får du tala med henne — sade han till Yvonne — och så är det nog bäst, att jag går in till din far.

Marianne försökte att samla sig — försökteflika ihop sina minnen om något — som hade hänt för länge, länge sedan och aldrig riktigt kunnat glömmas. »Kanske det var det, han ville ha sagt mig den dagen i trädgården i vår ungdom, den dagen, jag sedan så ofta har tänkt på?... Och vad det kunde vara, som jag inte ville höra på och som jag hejdade honom från att säga»... Yvonne hade tyst lagt sig på knä bredvid soffan. Hon såg upp till modern och tog fast i hennes händer — än i den ena handen — än i den andra — och kysste och klappade dem. Yvonne, som aldrig annars ville veta av smekningar och ömhet!... Marianne försökte låta bli att gråta, torkade ögonen och lade sakta sin hand över flickans hår.

— Och detta berättade Erland för dig? snyftade hon sakta.

— Ja. Han sade, att jag måste vaka över Edith... Och er här hemma — att ingen gjorde er förtret... Och så lät han mig bränna fasters brev — det var den gången han låg inne på gästrummet och hade skadat sig... Han sade att det tjänade inte till något att Edith och farbror Henning finge veta det — det gjorde ingen nytta, och de skulle bara bli ledsna.

Marianne nickade — liksom bifallande. — Blev d u inte ledsen? frågade hon skyggt.

— Nej, sade Yvonne. Inte ledsen. Jag vissteju att pappa aldrig hade gjort någon av oss orätt, och redan innan hade jag börjat tycka om Edith. Så tänkte jag också på, hur svårt hon alltid måtte ha haft det — alldeles ensam... Det är liksom om hon alltid har fått sitta utanför på trappan, medan vi bodde inne i huset.

— Hade jag vetat det, mumlade Marianne smärtsamt ångerfullt och brast åter i tårar. Jag skulle ha varit som en mor för henne.,. Hur kunde Vilhelm tvivla på mig?...

— Jag vet inte, sade Yvonne tankfullt förtroligt. Hon hade nu satt sig upp i soffan bredvid modern och såg inte längre på henne. Det var väl inte så lätt för pappa... Och så levde ju Ediths mor i många år.

— Du har nog rätt, barn... Hon undrade, hur hon kunde tala med Yvonne om detta och hur ytterligt naturligt det föll sig. För första gången kände hon, att hon nu hade fått sin önskan uppfylld och hade en vuxen dotter.

— Mamma, viskade Yvonne blygt övertalande — gå nu in och trösta pappa. Nu har Erland talat med honom... Och sedan... Kanske det inte är så farligt med Edith — försökte hon uppmuntra modern, och i hennes röst låg ungdomens lätta optimism. När nu Sven kommer tillbaka och vi få veta bättre besked om allting, kunde vi så inte alla resa och se omhenne?... Gå nu in och tala med pappa om det... Söta mamma. Hon tryckte övertalande hennes hand.

*

När Marianne kom in i sin mans rum, låg han på soffan och Erland Seiszing stod vid skrivbordet och hällde upp droppar ur en flaska.

— Nu blir det strax bättre, sade han. Han gav Vilhelm medicinen, medan Marianne ängsligt med nedslagna, förgråtna ögon satte sig bredvid sin man.

— Yvonne är i salen, sade hon blygt till Erland. Och när han vände sig om för att gå, gick hon efter honom till dörren och tog honom hårt i handen. Tack, sade hon sakta — passionerat. Du vet inte, hur tacksam jag är...

— Anne-Sophie hade ju kunnat ställa allt detta trassel till rätta för länge sedan. Mycket bättre än jag, sade han lite kallt.

Han gick inte in i salen till Yvonne. Ute i förstugan tog han sin mössa och gick över gården nedåt allén för att så fort som möjligt kunna möta drängen, när han kom hem från Oringtofta med besked. Mer än en gång hade han under den sista timmen ångrat att inte själv ha ridit dit. Men när han efter att ha givit Sven sina order åter kom in i rummet

19. — M allin gy Det fatala giftermålet.och såg Marianne och hennes dotter, hade han förstått, att han inte kunde övergiva dem. I synnerhet då Yvonne så lidelsefullt direkt vände sig till honom. Han höll av dem alla här på Urfva — mer än han trodde, märkte han nu, när han såg dem så olyckliga — och för Ediths skull... för Ediths egen skull måste han ha sinnesnärvaro nog att inte låta någon märka, hur nära han tog sig hennes fara. Men — tänkte han bittert — om det var något han lärt i livet, så var det ju framför allt att visa sinnesnärvaro.

Medan han gick där ute på vägen med hän-nerna i fickorna utan överrock och frös bitterligt i den isande marsvinden över slätten, kände han dock en viss tillfredsställelse över att, när det gällde, ha kunnat taga befälet över dem alla, ha varit den, som ensam kunnat hjälpa och råda. Inte ett ögonblick tvivlade han på Anne-Sophies skuld — till och med tjänstfolket satte ju tydligen hennes besök i förbindelse med den hastiga försämringen i Ediths tillstånd ... »Nu kunna d e tala med varandra», tänkte han åter på Vilhelm och Marianne, som han nyss lämnat. »Men vem har jag, till vilken jag kan tala om detta?» Och åter såg han tydligt Edith för sig sådan som

hon för några veckor sedan hade suttit vid hans säng i den fotsida mörkakappan och med lite rimfrost i håret... Så frisk och sval, så mild och allvarsam, så röd och vit och lugn ... »Adjö, Erland»...

Drängen kom i full fart ridande in från stora landsvägen men höll strax in hästen, när han såg Seiszing.

— De kunna inte säga något bestämt ännu, rapporterade han andfådd. Inte förrän professorn hinner komma från Lund. Doktor Gerner, han är där redan. Men Ida huspiga grät, när hon kom in i stugan och sade, att direktören själv ville tala med mig på kontoret.

— Då talade alltså Sven med direktör Waast själv?

— Ja. Ja, jag skulle hälsa och tacka herrskapet och säga, att doktorn hoppades att rädda henne...

— »Rädda henne»? ... upprepade Erland. Ordet förfärade honom. Liksom Yvonne hade han ändå inte kunnat tro...

— Ja — det var vad han sade. Hela tiden gick han fram och tillbaka i rummet, när han talade med mig. Det är ju stort, men jag hörde vart ord. »Doktorn hoppades» — sade han.

Erland andades liksom lättare. Drängen hade stigit av hästen och gick bredvid honom fram till gården... Så ville han veta, fortfor Sven, om det var jag, som hade kört för majorskani förmiddags — och så fick jag berätta allting: om hur fort hon hade kommit åstad och redan var vid bommarna, när jag kom med vagnen, och inte ville följa med till Urfva...

Erland frågade inte efter, vad Waast hade sagt. Han tackade drängen, gav honom en krona och bad honom hålla sig hemma hela söndagen, ifall ryttmästaren eller frun skulle vilja honom något.

Hemma på Urfva gick han in till Vilhelm och upprepade vad han nyss hört: att »doktorn hoppades» och att de väntade professor Eldau från Lund. Han fann Marianne långt lugnare, men Vilhelm var mycket trött. Yvonne kom in i rummet — hon hade redan själv talat med Sven — och sade att Lova frågade, om de inte n u äntligen kunde få ta in maten: den stod och blev så rysligt dålig ...

— Jo, då... sade Marianne. Naturligtvis ... Låt oss för all del gå in och äta middag.

XXV.

Bortåt kvällen red Erland Seiszing, utan att tala med någon, själv till Oringtofta. I den uppvärmda förstugan, full av Ediths många krukväxter, blev han förvånad över att möta gamla fröken Regina, som kom ut från sina rum på nedre botten. Hon kände genast igen honom och utan ord förstod hon, att han kommit med förfrågningar från Urfva.

— Vårt lilla barn — så kallade hon alltid Edith, och nu darrade den gamla tunna rösten, när hon sade det. Hon satte sig ett ögonblick i en av de mörka, snidade ekstolarna vid väggen, medan Erland stod framför henne med ridspö och mössa i handen. Vårt lilla barn — hon var så oskyldig och nöjd och god . . . Jag trodde ju inte att jag skulle tycka om henne, men ända sedan första dagen hon kom till Oringtofta var hon alltid, som om hon hade varit mitt eget barn . . . Alltid nöjd med hur vi ställde det. Henning och. jag. Och nu . . .— Hur är det? sade Erland med lite otydlig, mycket hård röst. Hur står det till?

Den gamla fröken skakade på huvudet och förde näsduken upp till ögonen. — Jag kan inte få tala med någon — ingen säger mig någonting — men Ida säger, att snart har hon inte en blodsdroppe i sig mera, så svag som hon är. Säg den snälla Marianne ...

Men Erland hörde aldrig vad han skulle säga Marianne. Utan adjö gick han ut ur huset och kastade sig åter på hästen.

Vid niotiden kom han in i salen på Urfva. Yvonne satt vid pianot och spelade — hackigt som vanligt.

— Jag har sagt till där nere om att genast spänna för landån, sade han utan all inledning. Jag kommer från Oringtofta. Det står illa till...

När vagnen strax efteråt körde upp för trappan, stodo de alla resklädda i förstugan. Vilhelm i sin stora päls, Marianne och Yvonne. Erland satte sig upp på kuskbocken och grep själv tömmarna, i det Sven öppnade vagnsdörren och hjälpte frun att stiga in. Vilhelm satte sig bredvid henne och Yvonne sjönk hastigt ned på baksätet, mittemot dem, medan Sven, som tyckte sig ha en viss andel i denna oroliga söndags många upplevelser, åter klättrade upp på kuskbocken bredvid herr Seiszing.På vägen nära stationen mötte de ekipaget från Oringtofta med professorn, som skulle med kvällståget till Lund. Sven vände sig om mot sin granne på kuskbocken liksom för att säga något, men när han såg hans ansikte under mösskärmen, teg han.

I salongen med de gröna möblerna och schackbordet i hörnet, där Erland i somras talat med Edith och sett henne gråta, kom Henning Waast ut och tog emot dem. Han höll sig rak och föreföll ganska lugn och fattad, men under den stora lampan i taket såg han långt gråare och äldre ut än vanligt och fårorna i hans ansikte framträdde skarpare.

— Det är förbi, sade han sakta till Marianne — för mera än en timme sedan. Sedan i förmiddags har hon inte haft ringaste motståndskraft ... Därpå tackade han dem alla för deras medkänsla, för det trofasta deltagande de under hela denna svåra dag hade visat honom — hela tiden djupt rörd men mycket behärskad.

— Kom in och se henne, sade han... De ha redan ordnat där inne... Kom in allesammans ... Se henne ännu en gång — hon är så vacker..,

De gingo genom Ediths eget rum, där det gamla sybordet stod i fönstret och det vackra porträttet av Blanche Eysten hängde över skriv-bordet. Lampan med den röda slöjan stod tänd framför soffan och hela rummet luktade av violer, som höllo på att vissna och som man glömt taga ut.

Henning öppnade själv dörren till sängkammaren och trädde artigt åt sidan för gästerna, medan de långsamt gingo in. Vid sängen satt gamla fröken Regina, svartklädd, som vanligt, och sköterskan i sin vita dräkt stod bredvid henne, men då det i detsamma hördes barnskrik från ett angränsande rum, gick hon hastigt dit in och låste dörren.

Fröken Waast reste sig och hälsade på de främmande och omfamnade Marianne. Hon var mycket lugnare nu än då Erland för blott två timmar sedan hade talat med henne i förstugan. Hon var nu åter husmoder på Oringtofta och hade åter ansvaret för Hennings hus och hem.

— Sedan Anne-Sophie var här i förmiddags, sade hon lågmält i nästan konverserande ton till Marianne, har Edith knappt haft medvetande — så svag och feberaktig var hon. Bara en liten stund i eftermiddags, när Henning satt hos henne — han har för resten inte vikit från huvudgärden en sekund... Då liksom vaknade hon till lite och ville se den lille. Och så sade hon vad han skulle heta — hon sade det riktigt högtoch tydligt: Henning Vilhelm, sade hon... Och lite efter bad hon hälsa alla och nämnde Yvonne... Men sedan kunde vi inte tyda vad hon sade... Stackars liten... Det var alltihop så förvirrat och det gick så fort.

Marianne och Yvonne föllo på knä vid sängen och Vilhelm stod vid fotändan med händerna hopknäppta mot sänggaveln. Sedan fröken Regina slutat sitt viskande samtal med Marianne, satt också hon och teg, trött och bedrövad. Waast själv ordnade litet vid huvudgärden och gick bort och ställde sig vid sidan av Vilhelm.

Längst borta stod Erland Seiszing tyst. I detta ögonblick kände han ingen sorg över Ediths död: hon var »fri», som hon en gång hade önskat sig, och på sätt och vis närmare honom, än hon någonsin kunnat komma, då hon levde. Men han önskade — det var det enda han önskade, att han hade kunnat få vara ensam med henne.

I skenet av de många stearinljusen, som de gråtande tjänstflickorna efter att ha ordnat bädden av sig själva stillsamt satt in i rummet, låg hon vit, nästan genomskinlig, bland sina många spetsar och i det finaste, mest dyrbara linne, som det gamla huset kunde framvisa. Det blonda håret hade de brett ut över axlama, och ögonlocken — de märkvärdigt vita, tunga och tjocktfransade ögonlocken — lågo fridfullt sänkta över hennes

ögon, som de ännu alltjämt tänkte sig mörka, strålande och milda. Från sin plats vid sängen mittemot Erland viskade den ännu knäböjande Yvonne mycket sakta: »Lilla Edith» . . . Och än en gång, innan hon reste sig upp, »Lilla Edith.»

Men de övriga voro alla tysta: ingen fann i de andras närvaro ord för den sorg och saknad, den ömhet och bitterhet, den beundran och de samvetskval, de alla — var och en på sitt vis kände, när de nu för sista gången betraktade henne.

Det var Henning Waast själv, som gjorde slut på den långa tystnaden i dödsrummet. Och när han nu talade, var det som om stoltheten över hans unga hustru, över hennes egendomliga skönhet, som döden än ytterligare tycktes adla, ännu en sista gång ville ge sig uttryck.

— Låt nu också allt tjänstfolket komma in, sade han till sköterskan, som nästan ljudlöst åter öppnade dörren från barnkammaren och kom in i rummet. Låt dem alla komma in och ännu en gång se sin matmor och taga avsked av henne.